

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

Diplomová práce

Bc. Anna Kalousková

**Sporné a pozůstalostní záležitosti rodu Thurn-Taxis na velkostatku
Dobrovice-Loučeň od konce 18. století do počátku 20. století**

Controversial and survivors affairs of a lineage Thurn-Taxis of estate
Dobrovice-Loučeň from the end of 18th to the beginning of 20 th century

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své práce doc. PhDr. Ivaně Ebelové, CSc. za cenné podněty, rady, připomínky a pomoc při vypracování mé diplomové práce. Děkuji zaměstnancům Státního oblastního archivu Praha a Národního archivu Praha za rady a ochotu při předkládání archivního materiálu. V neposlední řadě patří velký dík mé rodině, především za podporu a pochopení.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a používala jen citované prameny, literaturu a další odborné zdroje.

V Nechanicích dne 10. srpna 2017

.....
Anna Kalousková

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce pod názvem „Sporné a pozůstalostní záležitosti rodu Thurn-Taxis na velkostatku Dobrovice-Loučeň od konce 18. století do počátku 20. století“ se zabývá spornými a pozůstalostními záležitostmi rodu Thurn-Taxis v rámci jmenovaného ve vymezeném období. Cílem práce je seznámit s původem rodu Thurn-Taxis, objasnit spory Fürstenbergů o dědictví na konci 18. století a stručně popsat vývoj velkostatku Dobrovice-Loučeň spolu s držiteli ze sekundogeniturní linie rodu Thurn-Taxis. Jádrem práce je obsahový rozbor a analýza pozůstalostních záležitostí, například testamentu nebo výkazu o rozdělení pozůstalosti, několika zástupců rodu a kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu. Kněžna odkázala panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava české linii. Přílohy připojené k práci doplňují veškeré poznatky v její textové části.

Klíčová slova

Pozůstalost, velkostatek, rod Thurn-Taxis, držitelé velkostatku, spory

Abstract

In the introduced diploma work, Controversial and survivor affairs of the lineage Thurn-Taxis on the estate Dobrovice-Loučeň, namely from the end of 18th century to the beginning of the 20th century, engages in the controversial and survivor affairs of the lineage Thurn-Taxis in the frame of the named estate in the delimited period. The main aim of the work is to clarified the origin of the lineage Thurn-Taxis, to clear up the disputes of Fürstenberg about the inheritance of the estate in the end of 18th century and briefly to describe the development of the estate Dobrovice-Loučeň with the holders from the second line of the lineage Thurn-Taxis. The main purpose of this work is the content analysis and the analysis of the controversial affairs, for example last will or the list about the distributing of the inheritance, a few representatives of the lineage from the Czech line and of the princess Marie Josefa of Fürstenberg. The princess bequeathed the estates Dobrovice, Loučeň and the manor Vlkava for the Czech line. The suppluments added to the work complete the all pieces of knowledge in its text part.

Key words

Inheritance, estate, lineage Thurn-Taxis, holders of the estate, disputes

Obsah

1. Úvod	7
2. Prameny a literatura.....	9
2.1. Prameny.....	9
2.2. Literatura	12
3. Rod Thurn-Taxis	17
3.1. Stručný přehled rodu Thurn-Taxis	17
3.2. Primogeniturní větev rodu.....	20
3.3. Sekundogeniturní větev rodu	23
3.4. Další větve sekundogeniturní linie.....	26
3.4.1. Bedřich Hannibal Thurn-Taxis (1799-1857), biskupická linie.....	26
3.4.2. Karel Theodor Thurn-Taxis (1797-1868), bavorská linie	27
3.4.3. JUDr. Rudolf Thurn-Taxis (1833-1904), pozdější svobodný pán z Troskowa ..	28
3.5. Erb rodu Thurn-Taxis a svobodných pánů z Troskowa.....	31
3.6. Poštovní činnost	33
4. Spory o dědictví na konci 18. století	37
5. Velkostatek Dobrovice-Loučeň.....	39
5.1. Dějiny velkostatku	39
5.2. Držitelé velkostatku z rodu Thurn-Taxis	43
5.2.1. Maxmilián Josef Thurn-Taxis (1769-1831).....	43
5.2.2. Karel Anselm Thurn-Taxis (1792-1844)	43
5.2.3. Hugo Maxmilián Thurn-Taxis (1817-1889).....	44
5.2.4. Alexandr Jan Vincenc Thurn-Taxis (1851-1939).....	45
6. Pozůstalosti.....	48
6.1. Pozůstalost držitele velkostatku Karla Anselma Thurn-Taxise (1792-1844)	49
6.2. Ženy, pozůstalostní inventáře a poslední vůle	56
6.2.1. Marie Josefa z Fürstenbergu (1756-1809).....	56
6.2.2. Marie Isabella Thurn-Taxis (1795-1859)	64
6.2.3. Eleonora Thurn-Taxis (1818-1898).....	66
6.2.4. Marie Thurn-Taxis (1855-1934).....	72
6.3. Pozůstalosti dalších osob.....	77
6.3.1. Josef Thurn-Taxis (1796-1857)	78
6.3.2. Eugen Thurn-Taxis (1878-1903)	87
7. Závěr.....	91
8. Použité prameny a literatura	93
9. Seznam příloh.....	98

Zkratky

AHMP – Archiv hlavního města Prahy

atd. – a tak dále

č. – číslo

d. – denár

fol. - folium

h. – haléře

inv. č. – inventární číslo

K. – koruny

kart. – karton

Kč – koruny české (československé v období první republiky)

konv. m. – konvenční měna

kr. – krejcar

MZA – Moravský zemský archiv

NA – Národní archiv

NAD – číslo (evidence) Národního archivního dědictví

nom. hodn. – nominální hodnota

pag. – pagina (strana)

RA – rodinný archiv

resp. – respektive

s. – strana

SOA – Státní oblastní archiv

Thurn-Taxis – predikát von Thurn und Taxis

tzv. – tak zvaný

Vs - velkostatek

zl. – zlatý

1. Úvod

Šlechta představovala určitou sociální a vedoucí společenskou vrstvu. Jejich specifikum spočívalo v uznávání a udržování rodinné tradice. Svého postavení nabývali díky uděleným privilegiím nebo inkolátům. Po dlouhou dobu byla hybnou silou společnosti a představitelkou politiky země a národa.

Postavení rodu Thurn-Taxis v evropském měřítku nebylo nezanedbatelné. Thurn-Taxisové si vydobyli svou pozici především díky poštovníctví, jehož byli v novověké podobě zakladateli. Po rozdělení rodu na počátku 19. století na primogenituru a sekundogenituru neztratil rod nikterak na svém postavení. Dodnes žijící primogenitura se sídlem v Řezně rozšiřovala své statky a obdržela několik titulů, sekundogenitura žijící převážně v Čechách a na Moravě neměla takové postavení v evropském měřítku jako hlavní linie, ale několik jejích členů se stalo velmi známými ve své době.

Práce vychází z pozůstalostí jako archivního materiálu. Dochované archivní prameny a s tématem související odborná literatura jsou popsány v kapitole „*Prameny a literatura*“. Samotná práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. První kapitola nazvaná „*Rod Thurn-Taxis*“, rozčleněná do šesti podkapitol a z toho jedna do dalších tří podkapitol, zachycuje stručné dějiny rodu, dějiny primogeniturní a sekundogeniturní větve, která se v průběhu času rozdělila na další tři větve, popis a vývoj znaku a rozbor poštovní činnosti. Druhý oddíl, pojmenovaný „*Spory o dědictví na konci 18. století*“, rozebírá spory knížat z Fürstenbergu o dědictví, jejichž vyřešení souviselo s odkazem panství Dobrovice, Loučeň a statkem Vlkava zakladateli sekundogenitury rodu Thurn-Taxis. Třetí kapitola „*Velkostatek Dobrovice-Loučeň*“ zachycuje dějiny velkostatku a pojednává o jeho čtyřech držitelích z řad Thurn-Taxisů a jejich zásluhách na panstvích.

Jádrem práce je poslední kapitola pojmenovaná „*Pozůstalosti*“, která se zabývá rozбором pozůstalostních záležitostí kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu a šesti členů rodu Thurn-Taxis od konce 18. do počátku 20. století. Kapitola vychází z dochovaných pramenů v archivním fondu Velkostatku Dobrovice-Loučeň. Na závěr je porovnáno především komu, co a v jakých hodnotách odkazovaly jednotlivé osoby. Porovnání vycházelo z dochovaných pramenů, týkajících se pozůstalostí, ale vzhledem k nedochování posledních vůlí u všech osob, například z důvodu náhlého úmrtí, nebylo možné porovnat mezi sebou jen poslední vůle a v nich odkazované částky či předměty. Rozebrané jsou odkazované částky nebo předměty jednotlivých osob a u nezletilého prince postup, kdy vše připadlo jeho rodičům.

Nedílnou součástí práce tvoří tabulky, které zachycují stavy aktiv a pasiv v pozůstalostních inventářích, výše dědičných podílů nebo odměny určené spolkům či sborům. Práci doplňuje opis inkolát uděleného členu rodu Thurn-Taxis a opis erbovní listiny udělené císařem princí Rudolfovi Thurn-Taxis a jeho rodině, která se poté nazývala svobodnými pány z Troskowa. Přílohy dokreslují popisované skutečnosti v jednotlivých kapitolách práce.

Predikáty s německým přídomkem „von“ u rakouských šlechticů jsem překládala „z“ či „ze“, s predikátem „von und zu“ jsem překládala „z a na“ nebo „ze a na“. Další různé varianty predikátů s „auf“, „zu“, „de“, „di“ nebo „in“ jsem ponechala v německé verzi, aby nedošlo ke zkomolení a zkreslení jména.¹ Konkrétní příklady predikátů v německé verzi jsou „*hraběnka Anna Augusta zu Hohenlohe-Langenburg-Schillingsfürstu*“ nebo „*Viktorie Lázár de Ecska, rozená Edelspacher de Gyorok*“. Křestní jména ponechaná v německé verzi, aby nedošlo k jejich zkreslení, jsou Henrietta, Charlotta, Luisa, Luis, Leonhard, Lamoral, Sofie, Eugen, Egon, Isabella² nebo Frederika. Přeložená jména do českého jazyka jsou ta, která se používala ve velkém množství i v oblasti českých zemí – jedná se o Josefa, Alexandra, Filipa, Filipínu, Jana, Františka, Alžbětu, Františku, Ludvíka, Terezii, Terezu, Mikuláše, Viléma, Vilemínu, Kristýnu, Dorotu, Karolínu, Jiřího, Bedřicha, Antonína, Pavla nebo Viktorii.

---

¹ In: ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*, s. 13.

² Jméno Isabella jsem ponechávala ve dvěma „l“ pokud to tak bylo v prameni uváděno.

2. Prameny a literatura

2.1. Prameny

Použité prameny lze rozdělit do dvou základních oblastí. První skupinu tvoří prameny vydané a druhou prameny nevydané.

Prameny vydané zahrnují schematismy, monografii princezny Marie Thurn-Taxis, zákoník Obnovené zřízení zemské.

Schematismy vyjadřují rozsah daného velkostatku, terén, povahu půdy, jeho výměru v hektarech, výčet patronátních kostelů a far, popřípadě i filiálních kostelů, dvory nebo zbytkové statky, atd. Nejstarší schematismus z roku 1881 zaznamenával statistiku a schematismus úředníků a zaměstnanců velkostatku.³ V případě Thurn-Taxisů to bylo za držitele prince Hugo Maxmiliána (1817-1889) ze sekundogenitury a z primogeniturní linie za knížete Maxmiliána Maria Lamorala (1862-1885). Další dva schematismy se týkaly zemskodeskových statků, úředníků a pachtýřů.⁴ Oba souvisely s držiteli velkostatku Dobrovice-Loučeň. První jmenovaný popisoval navíc stav panství Chotěšov-Přestavky, Litomyšl a Rychmburk s Chroustovicemi a Košumberkem za knížete Alberta I. Mariu Lamorala Thurn-Taxis (1867-1952) z primogeniturní linie rodu.

Dalším zdrojem k poznání rozsáhlosti statků byl „*Popis Čech z roku 1654*“.⁵ Zde autor popsal hlavní změny statků do roku 1779, resp. do 1848. V případě statků Vlkava a panství Dobrovice a Loučeň vycházel z vizitace provedené roku 1654. Popis obsahoval soupis měst, vesnic, farních či filiálních kostelů, zemědělské oblasti orných rolí, které patřily do daného panství a přinášel informace i o Židech.

Dílo princezny Marie Thurn-Taxis, rozené princezny z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu (1855-1934) se nazývá v českém předkladu „*Rainer Maria Rilke v mých vzpomínkách*“,⁶ v původním názvu „*Erinnerungen an Rainer Marie Rilke*“. Dílo uvozuje úvodní verš Desáté elegie „*Kěž jednou před branou krutého pochopení andělům za jejich souhlasu zapějí chválu*“, což ho plně charakterizuje. Marie popsala jejich setkání v prosinci roku 1909 v Paříži a průběh přátelství, Rilkův pobyt na zámku Duino v zimě na přelomu let

---

³ TITTEL, Ignaz. *Statistik und Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreich Böhmen*. Praha, 1881.

⁴ TITTEL, Ignaz. *Schematismus landtäflichen, Beamten und Pächter*. Praha, 1910.; LUSTIG, Rudolf – SVĚTNIČKA, František. *Schematismus velkostatků v Čechách*. Praha, 1933.

⁵ DOSKOČIL, Karel. *Popis Čech roku 1654: Souhrnný index obcí, osad a samot k berní rule*. Praha, 1953.

⁶ THURN-TAXISOVÁ, Marie. *Rainer Maria Rilke v mých vzpomínkách*. Praha, 1997.

1911 a 1912, kde začal psát dílo „*Elegie z Duina*“, a pobyt v bytě v Palazzo Valmarana. Básník věnoval Marii zmíněné dílo, jehož počátky byly položeny na zámku Duino. V roce 1932 vydala princezna knihu vzpomínek na Rilkeho a v roce 1951 vyšla v Curychu také jejich dvousvazková korespondence.

Posledním vydaným pramenem je dílo Hermenegilda Jirečka pojmenované „*Obnovené Právo a zřízení zemské dědičného království Českého*“.⁷ Zde se nachází definice testamentu, který autor charakterizoval jako „*Kšaft nic jiného není nežli vysvědčení a vyjevení poslední vůle lidské, jak by kdo chtěl, aby po smrti jeho s statkem a věcmi jemu vlastně náležejícími a v moci jeho zůstávajícími zachováno býti mělo*“.⁸

Druhou velkou skupinou jsou prameny nevydané. Centrálního charakteru jsou ty, které se nachází v Národním archivu-desky zemské, genealogické sbírky, saalbuchy a archivní fond České dvorské kanceláře.

V deskách zemských se nachází zapsané poslední vůle nebo alespoň ustanovení týkající se majetku, např. ustanovení prince Karla Anselma Thurn-Taxis (1792-1844) co se týče hlavního a dalších dědiců, odkázaných panství a dalších postupů po jeho smrti.⁹

Genealogické sbírky shromažďují veškeré archiválie týkající se genealogie rodu. Často se v nich nachází rodokmeny, kreslené nebo jinak zpodobněné erby rodiny.¹⁰ Konkrétně v Ubelliho genealogické sbírce¹¹ se nachází úmrtní list princezny Marie Isabelly Thurn-Taxis, rozené hraběnky z Eltzu (1795-1859). V Genealogické sbírce Dobřenského¹² je rodokmen potomků knížete Anselma Františka Thurn-Taxis (1681-1739) zobrazující primogenituru v jedné generaci, sekundogenituru ve třech generacích a jednoho potomka ve čtvrté generaci, a to prince Eugena (1878-1903). Sbírkou tvoří nepostradatelnou pomůcku při výzkumu dějin a genealogie rodu.

Saalbuchy zachycují převážně udělovaná privilegia šlechticům nebo povýšení vsí na města nebo městečka. V případě Thurn-Taxisů se jedná například o udělení českého inkolátu Maxmiliánu Josefovi Thurn-Taxis (1769-1831) dne 18. září 1797¹³ nebo udělení českého inkolátu knížeti Karlu Alexandrovi Thurn-Taxis (1770-1827) z primogeniturní linie rodu dne 6. března 1823.¹⁴ Co se týče panství, zachycuje jeden ze saalbuchů¹⁵ povýšení vsi Dobrovice

⁷ JIREČEK, Hermenegild. *Obnovené Právo a zřízení zemské dědičného království Českého*. Praha, 1888.

⁸ Tamtéž, s. 14.

⁹ Národní archiv (dále NA), Desky zemské (dále DZ), Desky zemské větší (dále DZV) 1346, fol. H9v-H21r.

¹⁰ NA, Schummanova sbírka, inv. č. 761, Thurn-Taxis.

¹¹ NA, Ubelliho genealogická sbírka, inv. č. 698, Thurn-Taxis.

¹² NA, Genealogická sbírka Dobřenského, inv. č. 1120, Thurn.

¹³ NA, Saalbuch č. 268, fol. 225r-226v.

¹⁴ NA, Saalbuch, č. 282, fol. 205r-205v.

¹⁵ NA, Saalbuch č. 252, fol. 590r-599v.

na městečko a spolu s tím udělení erbu, právo pečetit zeleným voskem a právo na dva jarmarky a jeden týdenní trh dne 21. ledna 1558.

Další nevydané archivní prameny se nachází v SOA Praha-jedná se o fondy Velkostatek Dobrovice-Loučeň a Rodinný archiv Thurn-Taxisů. Prameny by se daly rozdělit na pamětní a osobního charakteru. Do pamětních lze zařadit „*Pamětní knihu panství Loučeň*“¹⁶ a „*Loučeňskou kroniku*“,¹⁷ jejíž autorkou byla princezna Karolína Thurn-Taxis (1846-1931). Pamětní kniha obsahuje historii panství, dalším blokem je stav panství za prince Alexandra Thurn-Taxis k roku 1898, který se dále rozděluje na historický vývoj panství Dobrovice a stručné dějiny Rejšic, Vinařic, Žerčic, atd. V části zabývající se Loučením se nachází popis Mcel, Vlkavy, Sýčiny a Všejan. Další část knihy se věnuje výměrám půdy, luk, zahrad, lesů a hospodaření jako takovému. Na konci se nachází „*Výnos c. k. okresního hejtmánství v Poděbradech de dato 31. V. čís. 20 135 Anni 1906, o povýšení obce Loučeňské na městyš*“. Karolínou sepsaná „*Loučeňská kronika*“ zachycuje především dějiny panství a jednotlivé držitele.

Do druhé skupiny nevydaných pramenů, kterou lze charakterizovat jako osobního charakteru, patří pozůstalosti, historický přehled rodu, jenž sepsala princezna Karolína Thurn-Taxis (1846-1931).

V archivním fondu Velkostatek Dobrovice-Loučeň se nachází celkem sedm pozůstalostí -tři mužů a čtyři žen.¹⁸ Uloženy jsou v nich čtyři poslední vůle, rozdělovací výkaz dědictví princezny Eleonory, pozůstalostní zpráva týkající se dědictví po princovi Josefovi. Pozůstalost prince Eugena je specifická především tím, že jeho jmění zdědili rodiče vzhledem k jeho úmrtí v nedožitých 25 letech. Pozůstalosti doplňovaly různé zprávy vyřizovatelů pozůstalostí, korespondence mezi účastníky řízení ohledně dědictví, soupisy zúčastněných spolků na pohřbu prince Eugena, vytištěné poděkování prince Alexandra Jana Vincence a jeho manželky Marie za vyjádření soustrasti a věnování mnoha krásných věnců. Nedílnou součástí byly také pozůstalostní inventáře, které zobrazovaly stav majetku, když nebyla sepsána poslední vůle, například u prince Josefa a princezny Eleonory.

„*Rodopisné poznámky*“¹⁹ princezny Karolíny Thurn-Taxis zahrnují plán, o kterých osobách bude v kronice psát, seznam pramenů a velmi krátké zmínění jejího dědečka prince Maxmiliána Josefa a jeho potomků. Další její dílo „*Historický přehled rodu a loučenská kronika*“ se skládá z dvaceti jedna sešitů a obsahují kromě několika svazků věnovaných

¹⁶ SOA Praha, Velkostatek (dále Vs) Dobrovice-Loučeň, Pamětní kniha panství Loučeň, inv. č. 180.

¹⁷ SOA Praha, Rodinný archiv (dále RA) Thurn-Taxisů, Historický přehled o rodu Thurn-Taxis a Loučeňská kronika, autor Karolína Thurn-Taxis, inv. č. 32, kart. 2.

¹⁸ SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 1-438.

¹⁹ SOA Praha, RA Thurn-Taxisů, Rodopisné poznámky napsané Karolínou Thurn-Taxis, inv. č. 31, kart. 2.

historii loučenského panství také přiblížení jejich příbuzných, a to prince Alexandra, jeho manželky Marie, Karolíny, Ericha, kněžny Marii Josefy a Alžběty Alexandriny z Fürstenbergu, prince Lamorala a princezny Terezu a Heleny z biskupické linie, prababičky Eleonory, princezny z Lobkowicz, a jejího manžela Maxmiliána Josefa, knížete a zároveň prapradědečka Alexandra Ferdinanda, prince Augusta Maxe, Emericha, Bedřicha Hannibala, Viléma, Hugo Maxmiliána a jeho chotě hraběnky Almérie Belcredi, prince Josefa a Karla Theodora a princezny Eleonory a Sofie. Princezna popsala jejich život, kariéru, záliby a s kým uzavřeli sňatek a společně narozené potomky.

Speciální skupinou pramenů evidenční povahy ve zdigitalizované podobě jsou matriky narozených, oddaných a zemřelých Farního úřadu Loučeň²⁰ a kostela sv. Tomáše v Praze na Malé Straně.²¹

2.2. Literatura

Literaturu využitou při zpracování tématu lze rozdělit do několika oblastí, a to na literaturu týkající se šlechty jako takové a díla zabývající se souborem rodů, kdy u každého z nich autor rozebírá jejich počátky a vývoj v průběhu staletí až do současnosti, na práce související s jednotlivými zástupci rodu Thurn-Taxis, s poštovní činností rodu Thurn-Taxis, na literaturu týkající se erbu a díla zabývající se dějinami velkostatku, který vlastnila sekundogeniturní linie rodu.

Základní knihou²² pro pochopení tzv. první a druhé společnosti, vzniku jednotné rakouské šlechty, procesu udílení šlechtických titulů, udílení šlechtických privilegií v období od poloviny 19. století, renobilitace a renobilitačních procesů a případného neoprávněného používání šlechtických titulů a jejich zánik a zrušení. V kapitole týkající se udílení šlechtických titulů nejvyšším rozhodnutím, se autor zaměřuje na případ JUDr. Rudolfa prince z Thurn-Taxisu (1833-1904), jenž požádal dne 12. ledna 1894 císaře o svolení odložit své jméno a knížecí titul a nadále se titulovat jako svobodný pán z Troskowa.

Následující dva tituly²³ se zaměřují na šlechtické rody v českých zemích, resp. v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jejichž autorem je Petr Mašek. Obě díla zachycují rody

---

²⁰ SOA Praha, Sběrka matrik a průvodní listinný materiál, Středočeský kraj, Římskokatolický farní úřad Loučeň, č. svazku matriky 5.

URL:< <http://ebadatelna.soapraha.cz/pages/SearchMatrikaPage?12>>.

²¹ AHMP, Sběrka matrik, Praha III-Malá Strana, Kostel sv. Tomáše, sign. TON7a (1784-1796), pag. 169.

URL:< http://www.ahmp.cz/page/docs/mat_ms_to.pdf>.

²² ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*. Praha, 2006.

²³ MAŠEK, Petr. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*. Praha, 1999.; MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Díl 1. Praha,

pobývající na vymezeném území v minulosti od pobělohorského období do současnosti a stručně popisují původ, vývoj a případné rozdělení rodin. Konkrétně u rodu Thurn-Taxis osvětluje prapůvod rodiny, několikeré dělení v průběhu staletí a konkrétně jmenuje několik zástupců z primogeniturní linie rodu a jejich zásluhy a několik členů sekundogenitury. Ve zvláštní kapitole rozebírá osudy svobodných pánů z Troskowa, kteří se jako samostatná linie vyčlenili ze sekundogenitury.

Podobně jako dva předchozí tituly zachycuje rod Thurn Taxis v příslušné kapitole dílo „*Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*“.²⁴

Poslední je biografický lexikon,²⁵ v němž autor zachytil život pamětihodných osob, jež se narodily v rakouských korunních zemích od roku 1750. Lexikon tvoří 60 svazků, které se dělí podle abecedního pořadí jmen rodů. V případě rodu Thurn-Taxis se autor Constant von Wurzbach zaměřil na genealogii rodiny, na prameny týkající se dějin knížecího rodu, na potomky knížete Alexandra Ferdinanda, kteří by neměli upadnout v zapomnění. Ve třetí části popsal vývoj thurn-taxiské pošty od počátků do jejího zániku. Čtvrtý oddíl se týkal thurn-taxiského postilionu a na něho navázala kapitola zabývající se erbem knížecího domu. Wurzbach neopomněl ani příslušníky sekundogeniturní linie. U konkrétních osob popsal postavení, např. c. k. generál kavalérie, uvedeny jsou i základní životopisná data, jako datum narození a úmrtí, popřípadě i místo, s kým dotyčný uzavřel sňatek a počet dětí a velmi podrobně rozebrané jsou ve většině případů informace týkající se vojenské kariéry. Autor také věnoval část textu JUDr. Rudolfovi princí Thurn-Taxis, pozdějšímu svobodnému pánovi z Troskowa. Dcerám, popřípadě manželkám nevěnoval velkou pozornost, spíše žádnou, ale pokud se o nich zmínil, tak jen několika řádky.

Ve svém díle August z Doerru²⁶ sepsal erbovní listiny a šlechtické diplomy, které zachycují české saalbuchy šlechtického archivu c. k. ministerstva vnitra ve Vídni. U každého šlechtice odkázal na stranu a uvedl predikát nebo titul, jméno a datum jeho udělení. V případě

2010.; MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Díl 2. Praha, 2010.

²⁴ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*. Praha, 2001, s. 265-271.

²⁵ WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich: Enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigen Personen, welche seit 1750 in den österreichischen Kronländer geboren wurden oder darin gelebt und gewirkt haben*. Wien, 1882.

²⁶ DOERR, August von. *Der Adel der böhmischen Kronländer: Ein Verzeichniss derjenigen Wappenbriefe und Adelsdiplome, welche in den böhmischen Saalbüchern des Adelsarchives im k. k. Ministerium des Innern in Wien eingetragen sind*. Prag, 1900.

Thurn-Taxisů se jednalo o udělení hraběcího stavu pro Michaela Principe z Thurnu a Taxisu ve Vídni dne 21. července 1767.²⁷

Další skupina literatury se týká několika zástupců rodu Thurn-Taxis. První dílo, vydané v Řezně, se nazývá „*Fürstinnen von Thurn und Taxis*“.²⁸ Autorka popisuje sedm žen, které se provdaly za „vládce“ knížecího rodu Thurn-Taxis. První kapitolu věnuje Alexandrině z Rye, hraběnce z Varaxu (1589-1666), která se provdala za hraběte Leonharda II. z Taxisu (1594-1628). Další kapitoly se týkají Augusty Alžběty, vévodkyně z Württembergu (1734-1787), Alžběty Hillebrand, paní z Trainu (1757-1841), Terezy Matildy, vévodkyně z Mecklenburg-Strelitzu (1773-1839), Vilemíny z Dörnbergu (1804-1835), Heleny, vévodkyně bavorské (1834-1890), Markéty, arcivévodkyně rakouské (1870-1955) a Marie Glorie, hraběnky a paní ze Schönburg-Glauchau (*1960). U každé z dam uvádí autorka na začátku kapitoly její rodokmen, resp. jejích rodičů a potomků.

Vladimír Zapletal se v knize „*JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „selského knížete“ 1833-25. XI.-1933*“²⁹ zaměřil na jednu z nejpřednějších osobností českého vlastenectví druhé poloviny 19. století. Popsal Rudolfovo mládí a studium, jeho přátelství s Antonínem Otakarem Zeithammerem (1829-1919) a jejich cesty a setkání s Jenny Ständlerovou, budoucí manželkou. Další kapitoly se zabývají Rudolfovým vstupem do politiky, vznikem spolku Hlahol, jeho redakční činností v časopisu Právník, počátku spolku Sokol, založení Umělecké besedy 9. března 1863. Autor se dále zabýval polskou revolucí, Rudolfovými finančními problémy v 60. letech 19. století, odchodem do Pruska, pozdějším působením v Sokolu v Kroměříži či v místním pěveckém spolku, jeho zaměstnáním právníka v Bulharsku, následujícím návratem do Čech a pozdějším usídlení se s rodinou na předměstí Trachau v Drážďanech. Kniha končí smrtí Rudolfa a Jenny.

Na poštovní činnost rodu se zaměřuje několik děl. Věnuje se jí práce pojmenovaná „*Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*“,³⁰ kde se třetí kapitola zabývá poštovní činností Thurn-Taxisů. Odškodněním za konec poštovní činnosti rodu se věnuje čtvrtá kapitola díla Wolfganga Vollratha.³¹ Ten popisuje také postavení Thurn-Taxisů na evropské

²⁷ DOERR, August von. *Der Adel der böhmischen Kronländer: Ein Verzeichniss derjenigen Wappenbriefe und Adelsdiplome, welche in den böhmischen Saalbüchern des Adelsarchives im k. k. Ministerium des Innern in Wien eingetragen sind.* Prag, 1900, s. 251.

²⁸ PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis.* Regensburg, 2008.

²⁹ ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833-25. XI.-1933.* Brno, 1933.

³⁰ ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.* Liberec, 2008.

³¹ VOLLRATH, Wolfgang. *Das Haus Thurn und Taxis, die Reichspost und das Ende des Heiligen Römischen Reiches 1790-1806.*

půdě. Poštovní činnosti Thurn-Taxisů se věnoval také Václav Zaběhlický³² nebo František Roubík v rozsáhlém článku ve sborníku Archivu Ministerstva vnitra.³³

Erbů rodu se týkají díla Augusta Sedláčka,³⁴ Jana Pelanta³⁵ nebo Rudolfa Bačkovského.³⁶ August Sedláček popsal podobu erbu, který získal společně s hraběcím stavem Michael Principe della Torre e Tassis v roce 1767. Jan Pelant objasnil vývoj erbu Thurnů neboli rodu Thurn-Valsassina a jeho spojitost se znakem rodu Thurn-Taxis. Neopomněl ani znak svobodných pánů z Troskova a vyjmenovat statky, které patřily v Čechám rodu Thurn-Taxis. Rudolf Bačkovský zobrazil jednotlivé znaky a popsal knížecí znak rodu mezi lety 1826-1922. Návrh erbu a jeho popis svobodných pánů z Troskova uvedl kolektiv autorů v díle „Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea“.³⁷

Poslední okruh literatury se týká dějin velkostatku Dobrovice-Loučeň. Pro tuto oblast se stalo klíčovým dílo Augusta Sedláčka.³⁸ Autor popsal tvrz Dobroviceves, její původ, majitele v průběhu staletí, rozvoj a skončil vlastnictvím prince Hugo Maxmiliána Thurn-Taxis (1817-1889), jenž zřídil v zámku v Dobrovici první velký cukrovar v Čechách. Stručněji se zmínil o Vlkavě a Loučeni. Dějin konfiskací daných šlechticů a jejich majetků se týká publikace od Tomáše Bílka,³⁹ který uvedl konfiskované statky, jejich hodnoty v kopách míšeňských a rozsah statků s městečky nebo poplužními dvory.

Výše uvedené tituly se týkaly velkostatku jako takového. Tři následující díla se zaměřují přímo na město Dobrovici, panství a zámek Loučeň. „Paměti města Dobrovice“⁴⁰ popisují její počátky do období povýšení na město, rozvoj a podobu za prvních pánů z Waldsteina, nejdůležitější události ve válečné době mezi lety 1620-1648. Dále autor rozebírá Dobrovici jako panství mezi lety 1648-1848 a pak nejnovější dějiny od roku 1848, kdy se statek připojil k panství Loučeň. Nakonec se zmiňuje o jednotlivých rychtách nacházejících se na panství Dobrovice. Panství a zámku Loučeň se týkají dvě díla „Zámek

³² ZABĚHLICKÝ, Václav. *Dějiny pošty, telegrafu a telefonu v československých zemích: Od nejstarších dob až do převratu*. Praha, 1920.

³³ ROUBÍK, František. K vývoji poštovníctví v Čechách v 16. až 18. století. In: *Sborník Archivu Ministerstva vnitra republiky československé*. Svazek X. Praha, 1937, s. 169-305.

³⁴ SEDLÁČEK, August. *Českomoravská heraldika II*. Praha, 1925.

³⁵ PELANT, Jan. *Erby české, moravské a slezské šlechty: Vývoj erbů a stručné dějiny 610 rodů*. Praha, 2013.

³⁶ BAČKOVSKÝ, Rudolf. *Bývalá česká šlechta a předbělohorská i pobělohorská na svých sídlech v Čechách a na Moravě a ve svých znacích*. Praha, 1948.

³⁷ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*. Praha, 2014, s. 244-246, 799 a 1018.

³⁸ SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*. Díl X. Praha, 1997.

³⁹ BÍLEK, Tomáš. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*. Díl I. Praha, 1882.

⁴⁰ SLÁDEČEK, Antonín. *Paměti města Dobrovice*. Praha, 1900.

Loučeň“⁴¹ a „*Loučeň a Thurn-Taxisové: Průvodce k expozici o panství, zámku, obci Loučeň a jejich majitelích, zejména o příslušnících české větve knížecího rodu Thurn-Taxisů*“.⁴² První z nich se zaměřuje na historii loučenského zámku, zdejší zámeckou knihovnu a dějiny knížecího rodu. Druhá jmenovaná pojednává o historii panství, zámku a obce Loučeň, zámeckých pánech Thurn-Taxisů a hospodářských poměrech na panství a velkostatku.

Získání znaků a spolu s ním povýšení obce Loučeň na městys roku 1906 nebo povýšení vsi Dobrovice na městečko v roce 1558 se týká práce kolektivu autorů nazvaná „*Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*“.⁴³ Uvádí jak znak, tak i text privilegií. Popis znaku Dobrovice a Loučeně provedl také Jiří Čarek v díle zaměřeném na městské znaky v českých zemích.⁴⁴

---

⁴¹ ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*. České Budějovice, 2008.

⁴² DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Průvodce k expozici o panství, zámku, obci Loučeň a jejich majitelích, zejména o příslušnících české větve knížecího rodu Thurn-Taxisů*. Nymburk, 2006.

⁴³ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*. Praha, 2014, s. 558-559 a 670-671.

⁴⁴ ČAREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích*. Praha, 1985, s. 120 a 234.

3. Rod Thurn-Taxis

Rod Thurn-Taxis se vyznačuje především nezanedbatelným postavením ve společenské vrstvě aristokratů, respektive vysoké šlechtě.⁴⁵ V průběhu staletí se rozvětvil do dvou hlavních linií, které se dále rozčlenily. Velmi důležitým faktem je, že si rodina vydobyla své postavení především díky poštovní činnosti.

Thurn-Taxisové patřili do skupiny tzv. mediatizovaných říšských rodů. Sice rody patřící do této skupiny ztratily svrchovanost v rámci Svaté říše římské, ale jejich práva zaručovala závěrečná akta Vídeňského kongresu z 8. června 1815.⁴⁶ Tímto se alespoň stvrdila privilegia rovnorodosti příslušníků k těmto rodinám a ostatních vládnoucích dynastií států Německého spolku. Zároveň byla potvrzena jejich náležitost k vysoké šlechtě. Těchto osob se netýkala vojenská služba a měly výhodu při placení daní. Rody si mohly samy řešit rodové a majetkové záležitosti a jejich rodové úmluvy nadále platily.

Dle rozhodnutí Německého spolku z 9. září 1825 příslušel těmto rodům titul „*Durchlaucht*“ tedy „*Jasnost*“ a oslovovací právo „*Durchlauchtig, Hochgebohrner Fürst*“ tedy „*Vaše jasnosti, Vysoce urozený kníže*“. Rozhodnutím spolkového shromáždění Německého spolku z 12. března 1829⁴⁷ se nařídilo, že mediatizované říšské hraběcí rody obdrží stejná privilegia jako bývalá říšská knížata a tím se zajistilo jejich rovnorodé postavení s ostatními panovnickými dynastiemi.

Dne 12. června 1900 byl vydán dodatek k Císařskému rakouskému rodinnému řádu z roku 1839, který se zabýval výběrem partnera pro sňatek a díky němu mohl člen mediatizovaného knížecího rodu⁴⁸ v rámci neexistující Svaté říše římské uzavřít sňatek s osobou z habsburské dynastie.⁴⁹

3.1. Stručný přehled rodu Thurn-Taxis

Původ rodu Thurn-Taxis lze vysledovat v severní Itálii v okolí Bergama.⁵⁰ Příslušníci rodiny se zde objevovali pod jménem Tasso, Tassis, Taxo, Torre, Torres, Turri, Turriani,

---

⁴⁵ Aristokracie představovala velmi úzkou prominentní část šlechtické společnosti.

⁴⁶ Článek XIV.

⁴⁷ V oblasti Rakouska toto potvrdil dvorský dekret z 9. října 1829.

⁴⁸ Podmínkou pro přijetí mezi mediatizované rody byl virilní či kuriální hlas na již neexistujícím říšském sněmu. Jen osoby, které měly k datu 6. srpna 1806 virilní a kuriální hlasovací právo, byly přijaty do této skupiny rodů. V Rakousku jimi byly například rody Auersperg, Colloredo-Mannsfeld, Dietrichstein. Rod Thurn-Taxis patřil mezi mediatizované knížecí rody usazené mimo Rakousko.

⁴⁹ ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*, s. 45-46, 83.

⁵⁰ Lombardie byla od poloviny 10. století součástí Svaté říše římské. In: ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 39.

Thurn, de Turri, Turriani, de la Torres, della Torre, Toriani, de la Tour, a tak dále.⁵¹ „Thurn“ představuje německou zkomoleninu italského jména „*Torriani*“ tedy z původního „*della Torre*“ neboli věž. „*Taxis*“ pochází z italského názvu „*Tassis*“, poněmčeného „*Dachs*“, neboli jezevec.⁵² Rod Torianiů utrpěl porážku v boji o nadvládu nad Milánem s Viscontii a jeho příslušníci se odebrali do hor blízko Bergama.⁵³ Zde se nacházela hora Tasso, „*Dachsberg*“ vedle hradu „*Cornello*“, stála brána „*Torre*“, odkud pochází pozdější jméno. Prvním nositelem rodového jména byl kníže Eugen Alexandr Thurn-Taxis (1652-1714).⁵⁴

Rodová legenda uvádí původ k francouzskému rytíři Eriprandu de la Tour⁵⁵ žijícímu na konci 5. století. Údajně jím byl Eriprand potomek burgundských králů a zároveň přímý příbuzný Karla Velikého. Eriprand užíval ve znaku zlaté lilie na modrém poli.⁵⁶

Syn Eripranda de la Tour Martino I. della Torre, nazývaný Veliký,⁵⁷ hrabě z Valsassiny⁵⁸ a Riviera di Como byli společníky Konráda III. při křížové výpravě. Roku 1147 Martino I. padl do saracénského zajetí a skonal jako mučedník.⁵⁹

Poté se měl rod rozdělit do dvou větví, a to na linii Thurn-Valsassina a Thurn-Taxis. Jedna z osobností rodu Thurn-Valsassina-Como-Vercelli, která se zdržovala v oblasti Korutan a Kraňska, zasáhla i do dění v českých zemích - hrabě Jindřich Matyáš z Thurnu (1567–1633). Jindřich Matyáš zastával protestantskou víru, ale strýc a zároveň vychovatel Jan Ambrož byl katolíkem. Na území Čech a Moravy vlastnil statky Vintířov, Roveň, Dobřichovice, Veliš či Hodonín. Roku 1609 se stal vůdčí osobností české stavovské opozice a působil na pozici vrchního velitele vojska této strany. Při sporu císaře Rudolfa II. a Matyáše stál na Matyášově straně. Za to dostal odměnou úřad karlštejnského purkrabí. Figuroval mezi strůjci defenestrace spolu s Jaroslavem Bořitou z Martinic a Vilémem Slavatou z Chlumu a Košumberka. Poté se stal jedním z vrchních velitelů stavovského vojska a působil především

⁵¹ MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, s. 362.;

WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 67.

⁵² Údajně se u Bergama nacházela skála, která svým tvarem připomínala jezevce a dle této hory vzniklo označení druhé části jména rodu.

⁵³ Quido zvaný Veliký „*der Reiche*“ ve sporu s rodem Viscontiů ztratil roku 1312 Milán. Po své smrti ve Veroně zanechal velké alodiální statky svým šesti synům. Nejmladší Lamoral se usadil v oblasti Bergama.

⁵⁴ ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 20.

⁵⁵ Petr Mašek ho uvádí jako Aripand della Torre. In: MAŠEK, Petr. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, s. 282.

⁵⁶ Jeho předek Ambrosius získal v 5. století hrabství Valsassina, a to ve formě léna. In: ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 266.; WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 67.

⁵⁷ „*der Riese*“ nebo „*il Gigante*“.

⁵⁸ „*Graf von Valsassina*“. In: WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 67.

⁵⁹ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 266.

v jižních Čechách. Stál na straně Fridricha Falckého ve volbě českého krále a po bitvě na Bílé hoře s ním unikl do ciziny a zde nadále působil proti Habsburkům.⁶⁰

Spřízněnost rodů Thurn-Valsassina a Thurn-Taxis je sice jen předpokládána, ale v 17. století se oba rody shodly na společném původu.⁶¹ S tímto faktem také souvisí používání podobných erbů.⁶² První prokazatelná zmínka pochází z roku 1117 a týká se Reinera de Tasso, který patřil do řad langobardské šlechty. Souvislá rodová linie začala Omodeem de Tassis, žijícího ve 13. století, jehož synové rozdělili rodinu Thurn-Taxisů do dvou větví. Starší linie žila v Německu a Itálii do 18. století pod názvem hrabata Monte Tasso.⁶³

Mladší větev se dočkala dalšího rozvětvení díky třem synům Passiona I., což byl Omodeův pravnuk. Pietrova linie vymřela na počátku 19. století. V této větvi byl významným například Bernardo Tasso (1493–1569), který působil ve službách vévody mantovského. Dále se stal známým básník Torquato Tasso (1544–1595), autor „*Osvobozeného Jeruzaléma*“, který navíc patřil mezi nejlepší básníky italské renesance. Giovanniova linie získala v 17. století hraběcí titul a získala jméno Thurn-Valsassina-Taxis. Ruggierova větev rodu se rozrostla a jeho potomci žili v Čechách a na Moravě. Jako vedlejší linie vznikla na začátku 16. století díky svatbě Bonuse de Bordogna a Elisabeth della Torre e Tassis. Roku 1714 získala tato linie vzniknuvší díky sňatku, potvrzení stavu svobodných pánů se jménem „*Taxis von Bordogna und Valnigra*“.⁶⁴

V souvislosti s nabýváním významnosti rodu získali Thurn-Taxisové roku 1512 říšský šlechtický stav a baronát roku 1608. Roku 1624 byli povýšeni do stavu říšských hrabat,⁶⁵ roku 1650 obdrželi povolení připojit erb a jméno rodu Thurnů neboli „*Tour et Tassis*“.⁶⁶ Do knížecího stavu byli pozvednuti roku 1684, ale až roku 1754 získali místo a hlas v říšském sněmu.⁶⁷ V tomto roce jim přibyl ještě virilní hlas v říšské knížecí radě, a to díky držbě úřadu říšského generálního poštmistrovství.⁶⁸

---

⁶⁰ MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, s. 363-364.

⁶¹ Roku 1650 uznal Ferdinand III. společný původ obou rodů, o což se snažil hrabě Lamoral Claudius Franz (1621-1677). Dosáhl toho ale díky zfalšovaným listinám. In: ANTONÍN, Luboš – Kašička, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 39.

⁶² MAŠEK, Petr. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, s. 282.

⁶³ MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, s. 362.

⁶⁴ Tamtéž, s. 362.

⁶⁵ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 267.

⁶⁶ Tamtéž, s. 265.

⁶⁷ ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*, s. 37.

⁶⁸ Dědičný titul generálního poštmistra Svaté říše římské získali roku 1615. Jemu předcházela titul generálního poštmistra Svaté říše římské.

Hrabě Eugen Alexandr Thurn-Taxis (1654-1714) obdržel roku 1681 španělsko-nizozemský knížecí titul.⁶⁹ Jeho syn Anselm František (1679-1739) získal Řád zlatého rouna a jeho syn Alexandr Ferdinand⁷⁰ (1704-1773) stál po smrti císaře Karla VI. na straně bavorského vévody, později se ale postavil na rakouskou stranu a za to byl odměněn Řádem zlatého rouna.⁷¹

Právě synové Alexandra Ferdinanda opět rozdělili rod. Starší syn Karel Anselm (1733-1805) se stal dědicem knížecích a vévodských titulů. Navíc se účastnil v hnutí svobodných zednářů. Tato větev se nazývá primogeniturní. Sekundogeniturní větev založil mladší syn Alexandra Ferdinanda Maxmilián Josef (1769-1831).

3.2. Primogeniturní větev rodu⁷²

Primogenituru založil syn Alexandra Ferdinanda (1704-1773) a markraběnky Sofie Kristýny Luisy z Brandenburg-Bayreuthu (1710-1739) Karel Anselm (1733-1805). Titul vládce domu se stabilizoval na „*kníže z Thurn-Taxisu, kníže z Buchau a kníže z Krotoszynu, vévoda z Wörthu a Donaustaufu, okněžený hrabě na Frideberg-Scheeru, hrabě na Valle-Sássina a na Marchtalu a Neresheimu*“.⁷³ Dne 27. prosince 1774 a 11. května 1794 mu byl udělen Řád generálního poštmistra⁷⁴ ve Vídni, dále obdržel rytířský Řád zlatého rouna. Roku 1785 zakoupil statky Friedberg, Scheer, Dürmentigen a Bussen ve Württembersku. Navíc byla o dva roky později hrabství Friedberg-Scheer povýšena na okněžená říšská hrabství Friedberg-Scheer. Za ztrátu poštovního regálu v oblasti Rakouského Nizozemí a panství na levém břehu Rýna získal roku 1803 bývalé vlastnictví kláštera v Buchau, z něhož se stalo knížectví. V tomto roce byly zároveň statky Buchau, Marchtal a Neresheim povýšeny na knížectví Buchau.⁷⁵

---

⁶⁹ Roku 1681 bylo povýšeno panství Braine-le-Château a Oberitre ve Španělském Nizozemí na knížectví Tour et Tassis.

⁷⁰ Alexander Ferdinand byl nejstarším synem knížete Anselma Františka a Luisy Anny Františky, princezny z Lobkowicz. Roku 1725 získal řád sv. Huberta. Po smrti Karla VI. se stal tajným radou. Navíc byl jmenován za Františka I. Štěpána komisařem při říšském sněmu v Řezně. Dne 29. listopadu 1749 obdržel od císaře Řád zlatého rouna. Roku 1731 se oženil se Sofií Luisou princeznou Brandenburg-Bayreuth. Druhou manželkou se stala roku 1743 vévodkyně Luisa Lotringen-Lambesc. Třetí manželství uzavřel o sedm let později s Marií Henriettou, princeznou z Fürstenberg-Stühlingen.

⁷¹ Sestra Alexandra Ferdinanda, princezna Marie Augusta (1706-1756) se stala manželkou württemberského vládce, vévodu Karla I. Alexandra (1684-1737). Jejich vnuk Fridrich I. (1754-1816) se stal roku 1805 prvním württemberským králem. In: ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 52.

⁷² Kníže jsem používala u zástupců primogeniturní linie, kteří tzv. vládli rodu ve své době.

⁷³ MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, s. 362-363.

⁷⁴ „*Reichs-Erb-Generalpostmeisteramt*“.

⁷⁵ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*, s. 268.

Dne 3. září 1753 se oženil s vévodkyní Augustou Alžbětou z Württembergu (1734-1787). Měli osm potomků, a to Marii Terezii (1757-1776), Sofii Frederiku Dorotu (1758-1800), Františka Josefa (1759-1760), Henriettu Karolínu (1762-1784), Alexandra Karla (1763-1763), Frederiku Dorotu (1764-1764), Karla Alexandra, budoucího dědice panství, a Bedřicha Jana (1772-1805).⁷⁶ Roku 1776 byli ale rozvedeni.

Druhou manželkou Karla Anselma se stala žena nešlechtického původu Alžběta Hillebrand, jež byla roku 1788 povýšena do šlechtického stavu jako paní z Train. Tím vznikla samostatná linie vydělená z primogenitury rodu Thurn-Taxis. Měli syna (Mikuláše) Josefa Karla z Train (1787-1851), jenž se oženil s Marií Annou, baronkou ze Schönprunnu (1793-1855). Linie z Train vymřela po meči ve druhé polovině 19. století.

Starší syn Karel Alexandr (1770-1827) se stal držitelem rytířského Řádu zlatého rouna, roku 1797 byl jmenován komisařem při říšském sněmu. Roku 1818 získal dědičné členství bavorské komory říšských radů. Roku 1819⁷⁷ obdržel tři panství v Poznaňsku povýšená na knížectví Krotoszyn jako odškodnění za zrušení poštovníctví v oblasti pruských rýnských provincií. O tři roky později koupil klášterní panství Chotěšov a následujícího roku, tedy 1823, obdržel český inkolát a také koupil panství Reichenberg, Chroustovice v chrudimském kraji spolu se zámek v Chroustovicích. Chroustovice byly i nadále střediskem majetků primogeniturní linie na území Čech. Do vlastnictví přibyly ještě Košumberk a Rychmburk. Karel Alexandr přispíval k činnosti kulturních ústavů, například věnoval Národnímu muzeu část sbírky zkamenělin, kterou vlastnil.⁷⁸ Roku 1825 získala primogenitura predikát „*Duchlaucht*“ neboli „*pro hlavu rodu*“ a roku 1847 získali rakouské potvrzení predikátu „*Durchlaucht*“.

Oženil se roku 1789 s Terezií Matildou, meklenburskou vévodkyní (1773-1839). Měli šest potomků, a to Charlottu Luisu (1790-1790), Jiřího Karla (1792-1795), Marii Terezii (1794-1866),⁷⁹ Marii Sofii (1800-1870),⁸⁰ Maxmiliána Karla (1802-1874), Bedřicha Viléma (1799-1825).

Princ Maxmilián Karel (1802-1871) byl držitelem rytířského Řádu zlatého rouna. Od Waldstein-Wartenberků zakoupil zadlužené panství Litomyšl. Roku 1851 získal místo dědičného člena panské sněmovny pruského parlamentu. Roku 1867 postoupil Prusku veškerá

---

⁷⁶ WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*: Stammtafel der Fürsten Thurn-Taxis.

⁷⁷ Tohoto roku obdržela primogenitura pruský knížecí stav, tedy „*von Krotoszyn*“.

⁷⁸ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*, s. 268.

⁷⁹ Marie Terezie se provdala za knížete Pavla Antonína Esterházy z Galanty (1786-1866).

⁸⁰ Marie Sofie se stala manželkou vévody Pavla Viléma z Württembergu (1797-1860).

poštovní práva na území Severoněmeckého spolku. Za tento čin obdržel jako náhradu tři miliony tolarů.

Maxmilián Karel se dvakrát oženil. První manželkou byla baronka Vilemína z Dörnbergu (1804-1835). Spolu měli čtyři syny Karla Viléma (1829-1829), Maxmiliána Antonína (1831-1867), Egona Maxmiliána (1832-1892),⁸¹ Theodora Jiřího (1834-1876)⁸² a dceru Terezu Matildu (1830-1883).

Jeho druhou manželkou se stala princezna Tereza Matilda z Oettingen-Oettingen a Oettingen-Spielbergu (1816-1886). Z tohoto manželství vzešlo jedenáct potomků: Otta (1840-1878),⁸³ Jiří (1841-1874),⁸⁴ Pavel (1843-1879),⁸⁵ Amálie (1844-1867),⁸⁶ Hugo (1845-1873), Gustav (1848-1914),⁸⁷ Adolf (1850-1890),⁸⁸ František (1852-1897),⁸⁹ Mikuláš Gustav (1853-1874), Alfréd (1856-1886) a Marie (1857-1909)⁹⁰.

Nejstarší syn z prvního manželství Maxmilián Antonín (1831-1867) se roku 1858 oženil s bavorskou vévodkyní Helenou (1834-1890).⁹¹ Princ Maxmilián Antonín zemřel ve 36 letech dne 26. června 1867 a zanechal po sobě dva syny a dvě dcery, tedy Luisu (1859-1948),⁹² Maxmiliána (1862-1885), Alžbětu (1860-1881)⁹³ a Alberta (1867-1952). Brzké úmrtí ještě za otcova života způsobilo, že statky zdědil vnuk Maxmiliána Karla (1802-1871) Maxmilián Maria (1862-1885). Jelikož neměl potomky, jeho dědicem se stal mladší bratr Albert (1867-1952). Z důvodů nezletilosti prince Alberta (1867-1952)⁹⁴ za něho vedla správu majetku matka Helena (1834-1890). Roku 1899 získala primogenitura bavorský vévodský titul „*zu Wörth und Donaustauf*“. Roku 1911 byl predikát „*Durchlaucht*“ potvrzen i na bavorském území na všechny členy rodové primogenitury.

Rozsah statků v Čechách se snížil za první pozemkové reformy. Většinu cenných předmětů z Chroustovic a Rychmurka přemístil kníže Albert (1867-1952) do paláce sv.

---

⁸¹ Egon Maxmilián se oženil s Viktorií Lázár de Eczska, rozenou Edelspacher de Gyrok (1841-1895). Na jeho počest se po něm pojmenoval Hlavní příkop na Velké pardubické, dnes nazývaný jako Taxisův.

⁸² Theodor Jiří se oženil s baronkou Mělaníí ze Seckendorffe (1841-1919).

⁸³ Otta se oženil s Marií de Fontelive-Vergne, svobodnou paní z Pernsteinu (1842-1879).

⁸⁴ Jiřího manželka se stala Anna Frühwirth (1841-1884).

⁸⁵ Pavel se oženil s Eliškou Kreutzer. Později se nazýval z Felsu, německý predikát zněl „*von Fels*“.

⁸⁶ Amálie se provdala za hraběte Ottu z Rechbergu a Rothenlöwenu na Hohenrechbergu (1833-1918).

⁸⁷ Gustav si vzal za manželku svou příbuznou ze sekundogeniturní linii rodu-princeznu Karolínu (1846-1931).

⁸⁸ Adolf se oženil s hraběnkou Františkou Grimaud z Orsay (1857-1919).

⁸⁹ František si vzal za manželku hraběnkou Terezu Grimaud z Orsay (1861-1947).

⁹⁰ Marie se provdala za Viléma, 4. knížete z Walburgu na Zeilu a Trauchbergu (1835-1906).

⁹¹ Helena byla nejstarší dcerou bavorského vévody Maximiliána (1808-1888) a princezny Luisy (1808-1892) a sestrou rakouské císařovny Alžběty. In: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*, s. 108.

⁹² Luisa se provdala za prince Bedřicha Eugena z Hohenzollern-Sigmaringenu (1834-1904).

⁹³ Alžběta se provdala za dona Miguela, infanta portugalského a vévodu z Braganzy.

⁹⁴ Titulatura zní: „*Albert Maria Lamoral, Fürst von Thurn und Taxis, Fürst zu Buchau zu Krotoszyn, Graf von Friedberg-Scheer und Valsassina*“. In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s.87.

Jimrama v Řezně. Stejně jako u sekundogeniturní linie byl majetek rodu na území Československé republiky po druhé světové válce zestátněn.⁹⁵

Albert se oženil s Markétou, rakouskou arcivévodkyní (1870-1955). Albert s Markétou měli sedm potomků: Františka Josefa (1893-1971),⁹⁶ Karla Augusta (1898-1982),⁹⁷ Ludvíka Filipa (1901-1933),⁹⁸ Maxe Emanuela (1902-1994), Alžbětu Helenu (1903-1976),⁹⁹ Rafaela Rainera (1906-1993)¹⁰⁰ a Filipa Arnošta (1908-1964).¹⁰¹

Roku 1899 získal titul bavorského vévody „*von Horth und Donaustauf*“, o 25 let později se s Československou republikou přel o náhradu za zabrané statky u mezinárodního soudu v Haagu. Konfiskace majetku primogenitury proběhla v roce 1945.

Po Albertovi se stal roku 1982 11. knížetem Jan (1926-1990), jenž se oženil s Marií Glorií, hraběnkou a paní ze Schönburg-Glauchau (*1960). Jan založil například vlastní banku a jeho manželka ještě za jeho života spravovala a nyní spravuje rodinné obchody. Mají tři děti, a to Marii Terezii (*1980), Alžbětu (*1982) a Alberta (*1983).

Tato větev rodu dodnes vlastní palác sv. Jimram v Řezně, zámek v jižním Německu obce u Truggenfohen, dále zámky v oblasti Bavorska a Bádenska-Württemberska. Navíc má v držbě několik lesů v Kanadě, v Německu, na Floridě, Georgii či 40 000 ha deštného pralesa v Brazílii. Dále mají pivovary a restaurace.¹⁰² Současnou hlavou rodu je Albert (*1983). Archiválie týkající se dějin rodu se nachází v rodinném archivu v Řezně.¹⁰³

3.3. Sekundogeniturní větev rodu

Tuto linii založil princ Maxmilián Josef (1769–1831), tedy mladší syn Alexandra Ferdinanda (1704-1774) ze třetího manželství s princeznou Marií Henriettou z Fürstenberg-Stühlingenu (1732-1772). Již v dětství ztratil spolu se sourozenci rodiče a jejich poručíkem se stal strýc kníže Karel Egon z Fürstenbergu, který tehdy zastával úřad nejvyššího purkrabího pro Čechy v Praze.

---

⁹⁵ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*, s. 269.

⁹⁶ František Josef se oženil s Alžbětou, portugalskou infantkou a vévodkyní z Braganzy (1894-1970).

⁹⁷ Karel August se oženil s Marií Annou, portugalskou infantkou a vévodkyní z Braganzy (1899-1971). Měli spolu tři potomky: Klodydu Albertu (1922-2009), Mafaldu Terezii (1924-1989) a Jana (1926-1990), jenž se stal 11. knížetem.

⁹⁸ Ludvík Filip se oženil s Alžbětou, princeznou von Lucemburg und zu Nassau (1901-1950).

⁹⁹ Alžběta Helena se provdala za Bedřicha Kristiána, prince saského, markraběte z Meißenu.

¹⁰⁰ Rafael Rainer si vzal za manželku Markétu (Ritu) Thurn-Taxis (1913-1997).

¹⁰¹ Filip Arnošt si vzal za manželku princeznu Eulálii Thurn-Taxis (1908-1993).

¹⁰² MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s.87-88.

¹⁰³ *Fürst Thurn und Taxis Hofbibliothek und Zentraalarchiv*. (online 26. 5. 2017).

URL:< <http://www.hofbibliothek.thurnundtaxis.de/zentralarchiv.html>>.

Byl c. k. generálmajorem a komořím, roku 1797 obdržel český inkolát.¹⁰⁴ V Praze koupil Vrtbovský palác na Malé Straně a sídlil v něm.¹⁰⁵

Jemu odkázala panství Dobrovice a Loučeň se statkem Vlkava Marie Josefa kněžna z Fürstenbergu v testamentu z 3. července 1806. Panství odkázala jemu a sestřám Marii Terezii (1755-1810) a Marii Alžbětě Alexandrině (1767-1822). Teprve až po smrti těchto tří dědiců se měl dědicem statků stát Karel Anselm, syn Maxmiliána Josefa. Po úmrtí Marie Terezie a Marie Alžběty bylo oprávněných dědiců dokonce devět. Proto se mezi lety 1826-1827 sepsala smlouva o pořivacím právu dědiců. Prohlásili, že „žijí po smrti posledního užívajícího dědice“. Cena panství se na základě shody dědiců stanovila na částku 600 000 zl. a Karla Anselma (1792-1844) uznali jediným vlastníkem, navíc ustanovili úroky z dědičných podílů. Maxmilián Josef vystoupil z užívání dědictví a v případě vdovství se zavázal, že už neuzavře další sňatek. Za vše se zaručil jeho otec Alexandr Ferdinand (1704-1773) panstvím Chotěšov v Čechách.¹⁰⁶

Dne 6. června 1791 se oženil s princeznou Marií Eleonorou z Lobkovicz (1770-1834). Měli šest potomků, a to Karla Anselma (1792-1844), Augusta Maxe (1794-1862),¹⁰⁷ Josefa (1796-1857),¹⁰⁸ Karla Theodora (1797-1868),¹⁰⁹ Viléma Karla (1801-1848)¹¹⁰ a Bedřicha Hannibala (1799-1857).¹¹¹

Statky po Maxmiliánu Josefovi zdědil syn Karel Anselm (1792-1844), který byl württemberským generálmajorem a po opuštění armády se angažoval v humanitární činnosti. V rámci ní zřídil v Praze chudobinec a stal se jeho ředitelem.¹¹²

Za manželku si vzal hraběnku Marii Isabellu z Eltzu (1795-1859)¹¹³ a měli spolu sedm dětí-Marii Sofii (1816-1897),¹¹⁴ Hugo Maxmiliána (1817-1889), Eleonoru (1818-1898),

---

¹⁰⁴ Tak se stalo ještě roku 1832.

¹⁰⁵ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 269-270.

¹⁰⁶ DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 21.; SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1.

¹⁰⁷ August Max byl pobočníkem bavorského krále a účastnil se napoleonských válek roku 1812 jako generálmajor na rakouské straně.

¹⁰⁸ Josef zastával post bavorského generálmajora.

¹⁰⁹ Karel Theodor založil další větev sekundogenitury-bavorskou linii neboli. In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 89.

¹¹⁰ Vilém Karel zastával post generála rakouského císaře Ferdinanda I. (V.), padl v Itálii.

¹¹¹ Bedřich Hannibal založil další větev této linie nazývanou biskupická, která žila převážně na Moravě a v Uhrách.

¹¹² ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 269.

¹¹³ Petr Mašek uvádí predikát „von und zu Eltz“. In: MAŠEK, Petr. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, s. 285. In: WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 78.

¹¹⁴ Marie Sofie se provdala za hraběte Jana Baptistu hraběte z Montfortu, vévodu di Laurito (1804-1878).

Emericha (1820-1900),¹¹⁵ Marii Terezii (1824-1889),¹¹⁶ Rudolfa (1833-1904)¹¹⁷ a Viléma Mariu (1835).¹¹⁸

Nejstarší syn Hugo Maxmilián (1817-1889) zdědil po otci velkostatek. Zároveň podporoval průmyslovou výrobu a propagoval železniční dopravu. Navíc zakoupil Mcely.¹¹⁹

Hugo Maximilian se oženil s Almerií hraběnkou Belcredi a měli spolu dva syny Egmonta (1849-1866) a Alexandra Jana Vincence (1851-1939) a dvě dcery Marii Karolínu (1846-1931)¹²⁰ a Marii Terezii (1856-1908)^{121 122}.

Do 4. června 1868 bylo loučeňské panství pod správou primogeniturní linie sídlící v Řezně v zastoupení sekvestra Hermanna Vollmanna. Od tohoto data nebyl svěřeneckým statkem, ale už alodijním.¹²³

Statky zdědil po Hugo Maxmiliánovi syn Alexandr Jan Vincenc (1851-1939). Princ získal roku 1923 italský knížecí titul „*della Torre e Tasso*“ a v roce 1934 titul vévody.¹²⁴ Tento muž získal zámek Duino v Itálii díky sňatku.¹²⁵

S manželkou Marií, princeznou z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu (1855-1934) měl tři syny, a to Ericha (1876-1952),¹²⁶ Eugena (1878-1903), Alexandra (1881-1937).¹²⁷

---

¹¹⁵ Emerich byl generálem kavalerie, rytmistrem 4. hulánského regimentu a roku 1849 se stal majorem 1. husarského regimentu. Roku 1866 zastával pozici velitele jízdní divize ve Lvově. Dne 19. 12. 1877 získal doživotní členství v panské sněmovně a následujícího roku obdržel rytířský Řád zlatého rouna. Roku 1892 odešel do výslužby jako generál jízdy a obdržel hodnost tajného rady. Jeho manželkou se stala hraběnka Lucie z Wickenburgu (1832-1851). In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 92-93.; WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 89-90.

¹¹⁶ Marie Terezie se provdala za hraběte Edmunda Belcredi (1832-1851), c. k. komořího a rytmistra.

¹¹⁷ Princ Rudolf patřil mezi přední české vlastence druhé poloviny 19. století a byl pozdějším svobodným pánem z Troskowa.

¹¹⁸ Eleonora byla prezidentkou sirotčince sv. Norberta v Praze a založila chudobinec sv. Karla Boromejského roku 1885 v Loučeni, který sloužil pro šest žen.

¹¹⁹ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodu zemí Koruny české*, s. 270-271.

¹²⁰ Marie Karolína se provdala za bratrance z primogeniturní linie rodu prince Gustava Ottu Maxmiliána Thurn-Taxis (1848-1914). Gustav byl okresním hejtmánem v Karlových Varech. Marie Karolína podporovala charitativní činnost. Spolu se svým chotěm věnovala kostelu v Loučeni pacifikál gotického slohu, bílý ornát nebo dva obrazy do bočního oltáře. Za své činy obdržela Alžbětinský řád a papež ji daroval záslužnou medaili.

¹²¹ Marie Terezie se stala druhou manželkou Jana Nepomuka hraběte z Harrachu (1828-1909).

¹²² MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 99-100.

¹²³ Tamtéž, s. 88.

¹²⁴ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 271.

¹²⁵ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 111-112.

¹²⁶ Erich založil zámecké kopací mužstvo. Dne 28. prosince 1899 byl jmenován poručíkem v záloze, 10. října 1914 se stal nadporučíkem jezdeckého pluku č. 9. Dne 17. července 1918 obdržel vojenský záslužný kříž třetí třídy s válečnou dekorací třetího stupně. Oženil se roku 1903 s Gabrielou hraběnkou Kinskou (1883-1970). Roku 1925 opustil s rodinou zámek Mcely a 1. listopadu 1931 byl s manželkou a dětmi (Terezie, František, Rudolf) vymazáni z domovského práva v Československé republice a měli občanské právo v Rakousku.

¹²⁷ Alexander, tzv. Paša, trávil čas v Itálii a stal se „*Principe Alessandro della Torre e Tasso Duca di Castel Duino*“. Od narození do roku 1921 měl domovské právo v obci Loučeň. Roku 1906 se oženil s princeznou Marií

Princ Erich zdědil většinu majetku po otci. Sňatek uzavřel s Marií Gabrielou Kinskou a tím získal i panství Lysá nad Labem, zdejší zámek prodal roku 1939. Z manželství vzešlo devět dětí, pět dcer a čtyři synové. Byli jimi Marie (1904-1972), Eleonora (1904-1908), Jan (1908-1959),¹²⁸ Terezie (1911-1994),¹²⁹ František (1915-?), Vilém (1919-?), Alexandr Ferdinand (1906-1992),¹³⁰ Rudolf (1913-1986) a Josefa (1917-1990)^{131 132}.

Po smrti Alexandera Jana Vincence došlo k rozdělení panství na dvě části. Menší loučenskou část dostal Alexandr Ferdinand, byla znárodněna roku 1945. Druhou mcelskou část se zámkem Mcely obdržel Luigi della Torre e Tasso (1908-1985).¹³³ Potomci dnes žijí převážně v Rakousku.

3.4. Další větve sekundogeniturní linie

3.4.1. Bedřich Hannibal Thurn-Taxis (1799-1857), biskupická linie

Od sekundogeniturní linie se v první polovině 19. století oddělila větev syna Maxmiliána Josefa (1799-1831) a princezny Marie Eleonory z Lobkowicz (1770-1834) prince

---

Zuzanou Markétou Alajsou de Ligne (1885-1971). A jeho druhou manželkou se stala Američanka Helena Holbrook-Walker (1875-1959). S první manželkou měl tři děti Raymonda (1907-?), Luigiho (1908-1985) a Markétu (1909-?). Jeho potomci dodnes žijí v Itálii a v USA.

¹²⁸ Jan byl podporučíkem v záloze jezdeckého pluku v Pardubicích. Oženil se roku 1939 s princeznou Marií Julií z Lobkowicz (1919-2008) z linie Dolní Břežkovice.

¹²⁹ Terezie byla letuškou Československých aerolinií. Roku 1940 se provdala za Karla Svobodu a zemřela v Rakousku, kde žila.

¹³⁰ Alexander Ferdinand se roku 1935 oženil s Marií Valerií hraběnkou z Mazuchelli (1913-2001), rakouskou příslušnicí, měli syny Lamorala (*1935) a Egmonta (*1939). Roku 1939 po okupaci Čech a Moravy se rozhodl přijmout říšskoněmecké občanství (Zdeněk Mareček uvádí, že toto rozhodnutí udělal na nátlak tchyně). Po vstupu do NSDAP nastoupil do vojenské služby v německé armádě. Rodina v roce 1946 odešla do Rakouska.

¹³¹ Josefa se provdala za JUDr. Jiřího hraběte Bořka Dohalského (1914-1990) z Lysé nad Labem. Jiří byl legačním radou kanceláře prezidenta Československé republiky Dr. Eduarda Beneše. V 50. letech byl odsouzen jako nepřítel socialismu k práci v uranových dolech Příbram-Bytíz. Dále skončil v Leopoldově a na Borech. Bratr Zdeněk byl zpravodajskou spojkou „Bedrník“ mezi gen. Eliášem, předsedou protektorské vlády a československé emigrantské vlády v Londýně, po zatčení skončil na tři roky ve vězení a dne 6. února 1945 byl popraven v Terezíně. Josefa a Jiří měli čtyři děti, Jiřího (*1942, Rakousko), Zdeňka (1948-1975), Václava (*1941, Praha) a Antonína (*1944), který zůstal v Lysé nad Labem a žije u zámeckého parku.

¹³² MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 112-113.

¹³³ Luigi byl synem Alexandera della Torre e Tasso a Marie de Ligne. Trvale se usadil v Loučni roku 1935. Roku 1938 po záboru pohraničí Německem zažádal o udělení československého občanství a v lednu 1939 dostal příslib domovského práva v Loučeni, ale po událostech v březnu k tomu nedošlo, zůstal italským občanem. Na velkostatku zaměstnával výhradně české úředníky. Oženil se s Fanny Goodyear (* 1914) roku 1939, se sňatkem nesouhlasil dědeček Alexandr Jan Vincenc. Po svatbě žili ve Mcelích a zde se narodil roku 1940 syn Alexander - tzv. Saša. Princ nežádal o přesídlení do USA, ale manželka, která měla i se synem americké státní občanství do USA, odjela v lednu 1945. Po jejich odchodu byl zámek Mcely pod ochranou Mezinárodního červeného kříže. V rámci této organizace zámek využívala německá a sovětská armáda. Národní výbor ve Mcelích vyzval majitele velkostatku k návratu do Mcel. Luigi byl obviněn ze styků s nacisty a na Okresním národním výboru dne 17. prosince 1947 obvinění vyvrátil. V lednu 1948 se vrátil na čtyři měsíce do USA a chtěl se s rodinou navrátit do Čech, ale únor roku 1948 rozhodl. Zámek byl zestátněn a zařízení sepsal Národní pozemkový fond v březnu 1948.

Bedřicha Hannibala (1799-1857). Bedřich Hannibal byl rakouským generálem jízdy a tajným radou. Působil v kyrysnickém pluku č. 8, jež vlastnil ruský velkokníže Konstantin, ale jeho velitelem se stal maršál Alfréd kníže Windischgrätz. Jakmile se arcivévodkyně Leopoldina (1797-1826), dcera císaře Františka I., roku 1817 provdala za brazilského korunního prince Pedra, na cestě do nové země ji doprovázel Bedřich Hannibal. Po devíti měsících se vrátil a přešel do dragounského pluku č. 3, kde byl s Josipem Jelačičem, jenž se stal chorvatským bánem. Roku 1825 dostal s několika dalšími aristokraty diplomatický úkol, aby odjel do Francie a jakožto člen doprovodu rakouského vyslance knížete Pavla Esterházyho se zúčastnil korunovace krále Karla X. Později se zúčastnil jako velitel jednoho z kordonů při potlačení rolnického povstání na severovýchodě Uher, kde propukla cholera. Roku 1840 byl jmenován generálmajorem a o dva roky později povýšen na velitele brigády se sídlem v Praze. V roce 1848, kdy vypukla revoluce, pobýval ve Veroně v Itálii a díky vyjednávání zabránil tomu, aby se z revoluce stalo otevřené protirakouské povstání. Za mimořádnou přízeň ze strany panovníka obdržel roku 1854 jmenování do řad nejvyššího hofmistra císařovny Alžběty Bavorské.

Roku 1831 se oženil s uherskou hraběnkou Marií Antonií Aurorou Batthyányi (1808-1881). Jeho syn Lamoral (1832-1903) obdržel roku 1874 panství Biskupice.

Jeho mladší syn Hugo Lamoral (1873-1915) působil jako rytmistr dragounského pluku č. 6 a za první světové války zemřel u Winiatycze v Haliči. Jeho manželkou se stala Henrietta hraběnka Ungnad z Weissenwolff (1883-1962). Po svém otci získala jako dědictví bývalý schlikovský majorát Kopidlno-Staré Hrady. Jejich syn Bedřich (1871-1945) zdědil Biskupice, kde byl 10. května 1945 zavražděn tzv. Revolučními gardami. Tento majetek, jako i ten sekundogenitury, se na základě Benešových dekretů zkonfiskoval. Příslušníci této větve žijí v Německu a Rakousku.¹³⁴ Písemné prameny týkající se této linie jsou uloženy v MZA Brno pod názvem Rodinný archiv Thurn-Taxisů Biskupice (1809-1944).¹³⁵

3.4.2. Karel Theodor Thurn-Taxis (1797-1868), bavorská linie

Karel Theodor (1797-1868) se usadil v Bavorsku a založil tzv. bavorskou linii sekundogenitury. Již ve dvou letech byl jmenován plukovníkem-majitelem pluku pojmenovaného Thurn-Taxis. Za války proti Napoleonovi v bitvě u Waterloo působil

¹³⁴ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*, s. 271.; WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 85-88.; ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 63-65.

¹³⁵ MZA Brno, RA Thurn-Taxisů Biskupice (1809-1944), č. NAD 780, fond č. G 213.

v řadách bavorské armády jakožto pobočník bavorského polního maršála Karla Filipa knížete z Wrede. Později se stal generálmajorem a generálporučíkem.

Roku 1827 se oženil s Julianou Karolínou hraběnkou z Einsiedel (1806-1901). Měli celkem čtyři potomky – tři dcery a syna Maxmiliána (1831-1890). Bavorská linie vymřela roku 1942.¹³⁶

3.4.3. JUDr. Rudolf Thurn-Taxis (1833-1904), pozdější svobodný pán z Troskowa

„Vždy rovnou cestou za právem a pravdou“¹³⁷

Zakladatelem rodu svobodných pánů z Troskowa¹³⁸ s německým predikátem „von Troskow“ byl JUDr. Rudolf Thurn-Taxis, celým jménem Rudolf Hugo Max.¹³⁹ Narodil se 25. listopadu 1833 v Praze na Malé Straně.

Už jako malé dítě se při docházení do malostranského gymnázia roku 1848 stal členem studentské legie v kohortě gymnazistů. Bohužel se ale nerozhodl být „jen“ aristokratem, ale zapsal se na právnickou fakultu pražské univerzity. Ihned se stal členem Českého akademického čtenářského spolku. V souvislosti se vstupem do tohoto spolku se začal stýkat s Františkem Palackým či s Antonínem Otakarem Zeithammerem (1829-1919).

Dne 25. listopadu 1857 promoval na doktora práv a ihned druhý den se oženil s Jenny Ständler (1830-1914)¹⁴⁰ v Loretánské kapli na Hradčanech. Po uzavření sňatku zdědil panství Niměřice a Vrutice a dva domy v Praze v úhrnné hodnotě cca 800 000 zlatých.¹⁴¹

Na názory a jistě i na příklon k českému národnímu hnutí a následné postavení na stranu „radikální“ měl vliv jeho vychovatel Karel Schneider, který byl sám přívržencem českého národního hnutí.¹⁴² Po potvrzení úředních stanov Hlaholu byl Rudolf zvolen předsedou prozatímního výboru a na první valné hromadě, která proběhla 7. dubna 1862, se stal prvním

¹³⁶ ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 62-63.

¹³⁷ ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „selského knížete“ 1833-25. XI.-1933*, s. 37.

¹³⁸ V erbovní listině z 23. dubna 1894 udělené císařem Františkem Josefem I. se uvádí forma jména Troskow, proto jsem ji ponechala. In: ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 244-246.; Dnešní forma jména je Troskov, což je patrně dáno tím, že se Rudolfovi potomci vrátili do Čech po roce 1918 z Ruska, kde používali formu jména Troskov.

¹³⁹ Užíval razítka s erbem a vizitky s knížecím titulem, ale jinak používá jednoduchá razítka s otiskem „JUDr. R. T.“ nebo „JUDr. Rudolf Taxis“. ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833-25. XI.-1933*, s. 17.

¹⁴⁰ Jenny (Johanna) byla dcerou vrchního učitele z vesnice Tropčice u Přeštic.

¹⁴¹ Po své matce Marii Isabele hraběnce z Eltzu zdědil palác v Jámě. In: ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833-25. XI.-1933*, s. 12-14.

¹⁴² Údajně učil Rudolfa za svatodušní bouře v červnu roku 1848 střílet z okna na vojáky císaře. In: ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*, s. 146.

starostou Hlaholu. Založil a redigoval první český právnícký časopis,¹⁴³ je autorem řady odborných článků, jako například „Právo přirozené a historické“, „O způsobech trestu“, „Slovo o teorii polepšení“, „Ochrana tzv. práva autorů ze stanoviska filosofie práva“, „O trestní přičitatelnosti“, „Soustavy fyziokratů a socialistů“. Rudolf byl proti trestu smrti, jímž se zabýval ve stati „...Trest smrti jest pouhý skutek fysický a proto již nespravedlivý, neboť nepotlačuje jen vůli nespravedlivou, ale činí mnohem více, potlačuje veškerý život...“, kde požadoval zrušení trestu smrti.¹⁴⁴

Dále vydával svým nákladem radikálně-demokratický týdeník Boleslavan. Zároveň spolupracoval na vydávání Národních listů, které byly založeny 1. ledna 1861, dále ještě na redakci Riegrova naučného slovníku.

Velmi striktně obhajoval práva českého národa, s čímž souviselo jeho působení v Sokolu. Navíc byl představitelem radikálního křídla české demokratické opozice. Vzhledem k této politické orientaci se snažil s bratry Grégrovými a dalšími založit novou politickou stranu. Žádal zavedení všeobecného hlasovacího práva. Nesouhlasil s politikou státního ministra Antona Schmerlinga. Roku 1863 Rudolfa předvolaly státní orgány před soud, který ho odsoudil za výrok, který nikdy nepronesl na čtrnáct dní do žaláře, poté byly pronásledovány spolky a instituce, kde působil.¹⁴⁵

Po této „porážce“ odjel na své statky, kde se ale kvůli nedobrému hospodaření dostal do úpadku. Navíc se stal roku 1867 starostou v Niměřicích. Toto byl důvod, proč roku 1877 přijal pozici koncipienta v advokátní kanceláři dr. Suchomela v Kroměříži. O tři roky později se rozhodl přijmout úřad generálního advokáta a poté generálního prokurátora v autonomní turecké provincii Východní Rumelie. Poté, co se tato oblast připojila k Bulharsku roku 1885, byl v pozici potvrzen a navíc se později stal prokurátorem u apelačního soudu v této oblasti. Na konci 80. let devatenáctého století se zřekl tohoto úřadu a působil jako advokát v Plovdivu. Roku 1892 odešel se svou rodinou do Trachau u Drážďan.¹⁴⁶

Vzhledem k rozporům mezi ním a dalšími členy rodu Thurn-Taxis se rozhodl udělat spolu se svou manželkou Jenny závažné rozhodnutí. Dne 12. ledna 1894 požádal císaře o svolení odložit své jméno a knížecí titul a nadále používat titul svobodného pána z Troskowa. Tento čin zdůvodnil tím, že neměl vztahy se svým stavem a jelikož byl v této době nemajetný, nemohl ani vést život přiměřený jeho stavu. Navíc celá jeho rodina Thurn-Taxisů naléhala,

¹⁴³ První sešit „Právnicka“ vyšel 8. dubna 1861. Na redakci se podíleli ještě Jan Jeřábek a Karel Jaromír Erben. Rudolf vedl redakci do roku 1864, poté vydávání převzala Právnická jednota.

¹⁴⁴ ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833–25. XI.-1933*, s. 24-26.

¹⁴⁵ MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, s. 377.

¹⁴⁶ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 245.

aby se jména a titulu zřekl.¹⁴⁷ Zároveň aby Rudolf zajistil budoucnost svých dětí, respektive jejich postavení, žádal o rezignaci na dosavadní jméno a stav a o přiznání dědičného titulu svobodného pána z Troskowa, což byl baronát. K jeho žádosti se přiklonili i jeho synové Jan Nepomuk (1860-1920) a Vojtěch (1867-1933). O dva dny později nařídil císař František Josef, aby se touto žádostí zabýval ministr vnitra markýz Olivier Bacquehem. Tento muž si vyžádal dobrozdání od českého místodržitele Franze hraběte Thuna.¹⁴⁸ Veškeré informace zpracovával šlechtický odbor a závěrem bylo memorandum podané panovníkovi 21. února 1894.¹⁴⁹

Ihned po schválení memoranda císařem Františkem Josefem I. (3. března 1894) se stal Rudolf „jen“ baronem. Dne 20. března téhož roku požádal c. k. ministerstvo vnitra o zhotovení diplomu. K této žádosti přiložil i návrh znaku. Znak odkazoval na Čechy a jeho vztah k nim a zároveň na jeho politickou činnost, respektive podporu Sokola. Od hradu Trosky odvodil svůj německý predikát „*von Troskow*“. Majestát ze dne 23. dubna 1894 uděluje Rudolfovi, manželce Johanně (Jenny) a dětem Hedvice, Janovi a Vojtěchovi právo odložit jméno a knížecí titul a od této chvíle užívat jméno a titul svobodný pán z Troskowa.¹⁵⁰ Jediná vnučka Tereza († po 1945), dcera Vojtěcha, užívala i po renunciaci otcova jména jméno Thurn-Taxis.¹⁵¹

Rudolf roku 1904 navštívil dceru Hedviku v Uherském Hradišti, kde chtěl zůstat na léčení v Luhačovicích, ale dne 3. července zemřel na srdeční slabost. Pohřben se konal na Velehradě o dva dny později byly jeho pozůstatky přesunuty do rodinné hrobky ve Staré Boleslavi. Jeho manželka Jenny zemřela 29. září 1914 a byla pochována také na Velehradě.¹⁵²

Rudolf měl s manželkou Jenny dva syny Jana (1860-1920), Vojtěcha (1867-po 1933) a tři dcery Ludmilu (1862-1888), Isabelu (1863-?) a Hedviku (1873-?).

Nejstarší syn Jan Nepomuk (1860-1920) studoval v Praze na právnické fakultě, ale později vstoupil do ruské armády a získal hodnost plukovníka. Zde ale vystupoval pod jménem Ivan Rudolfovič. Sloužil v pohraničním sboru a požádal cara Mikuláše II. o povolení

---

¹⁴⁷ Za toto mu rodina nabízela i finanční obnos.

¹⁴⁸ Český místodržící Franz hrabě Thun psal o jeho podezřelých aktivitách v oblasti politiky či o jeho přátelství s radikálními politiky Rudolfem Barákem, Karlem Sabinou, Karlem Sladkovským či Emanuele Tonnerem. Zároveň ale upozornil na jeho chování v oblasti morální, ke kterému nemohly být žádné námitky. Navíc nemělo místodržitelství žádné zprávy o jeho synech Janovi a Vojtěchovi. Místodržící byl tedy pro udělení baronátu. Také zde uvedl, že žadatel jedná v následku špatné finanční situace.

¹⁴⁹ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 244-246.

¹⁵⁰ „*Freiherr von Troskow*“.

¹⁵¹ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 244-246.

¹⁵² ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833–25. XI–1933*, s.73.

užívat titul kníže Troskow. Ruské velvyslanectví se na základě této žádosti obrátilo na c. k. ministerstvo císařského domu a zahraničí a to pak na ministerstvo vnitra. Šlechtický odbor ministerstva zahraničí oficiálně potvrdil dne 23. dubna 1899, že se renunziace týkala jak Rudolfa, tak i jeho potomků. Car Mikuláš II. Janovi z Troskova nepotvrdil knížecí titul.¹⁵³ Ruskou vládu požádal o změnu jména i titulu a v červenci téhož roku se z Jana Nepomuka Františka Xavera Thurn-Taxis stal Jan Ivan Rudolfovič Troskov. Roku 1907 mu byl přiznán dědičný titul ruského barona a mohl užívat rodový znak Troskowů. Za statečnost a zásluhy v boji mu byla udělena dvě z nejvýznamnějších ruských vyznamenání, tedy Řád sv. Jiří a Řád sv. Vladimíra se zkříženými meči.¹⁵⁴ První manželství uzavřel s Věrou Nikolajevnou Voskresenskou (1877-1950), druhé s Marií Pitroffovou (1918/1919-1938?). S druhou chotí měl 5 synů Alexandra (1896-1917/1920),¹⁵⁵ Mikuláše (1896-1941),¹⁵⁶ Konstantina (1898-1964),¹⁵⁷ Michala (1900-1917/1920) a Jiřího (1903-1917/1920).¹⁵⁸

3.5. Erb rodu Thurn-Taxis a svobodných pánů z Troskova

Rod Thurn-Valsassina neboli Thurnové měli ve štítu stříbrné barvy červenou věž s cimbuřím a za ní dvě křížem přeložené modré liliové hůlky. V klenotu se nacházela červená věž. Věž byla zároveň mluvícím znamením. V 16. století se k tomuto erbu přidal ještě znak hrabství Valsassina tedy červený lev ve zlatém poli. Pak byl štít čtvrcený, kde se na prvním a čtvrtém poli stříbrné barvy nacházela červená věž s cimbuřím a za ní dvě křížem přeložené

¹⁵³ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 246.; ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*, s. 181.

¹⁵⁴ VOTÝPKA, Vladimír. *Paradoxy české šlechty*, s. 17-37.; POUZAR, Vladimír–MAŠEK, Petr. *Almanach českých šlechtických rodů*, 1999 a 2007, s. 393-395, s. 425-427.

¹⁵⁵ Důstojník ruské carské armády.

¹⁵⁶ Byl důstojníkem ruské carské armády. Podařilo se mu z Ruska uprchnout do USA.

¹⁵⁷ Konstantin se v šestnácti letech přihlásil z vlastní vůle do války a na frontě u Rigy ho zasáhla střela do břicha a plic. V polní nemocnici byl operován. Bratři se s ním přišli rozloučit a zde se setkali všichni naposledy. Po vyléčení šel přes Turecko a Bulharsko. Chtěl se dostat k tetě Hedvice do Uherského Hradiště, aby se setkal s otcem, ten ale před několika týdny zemřel. Zůstal na Moravě a šel do československé armády s hodností nadporučíka, ale po dvou letech se mu obnovilo zranění a ukončil vojenskou kariéru. Založil si firmu Triumph a převzal zastoupení podniků, například bratří Paříků. Odešel do Bulharska a usadil se ve Varně a oženil se s Miloslavou Kralertovou (1910-?) a měli syna Vladimíra (nar. 1934). Po vyhlášení mobilizace v Československu vedl skupinu bulharských Čechoslováků nadporučík Troskov. Vrátil se do Bulharska a zde byl i poté, co se Bulharsko postavilo na stranu nacistického Německa. Nadále vedl firmu Triumph a obchodoval se zemědělskými stroji. Roku 1944 získal s rodinou povolení pro cestu na Moravu a pobývali v Uherském Hradišti. Při pražském povstání se objevil se zbraní v ruce a po druhé světové válce se Troskovovi do Bulharska už nevrátili. Konstantin obnovil firmu a prodával zboží Meopty a dalších do Bulharska a do zahraničí. Roku 1948 firma zanikla a byl zaměstnán ve Státní jazykové škole na Národní třídě v Praze. Vyučoval ruštinu, němčinu a bulharštinu a vedl jazykové kurzy v Rudém právu. Zemřel v důsledku pátého infarktu. Syn Vladimír nemohl kvůli kádrovým posudkům na vysokou školu a roku 1956 byl v rámci kádrových prověrek propuštěn a delimitován do projekční kanceláře Královopolských strojů. Později pracoval jako vedoucí projektant na generálním ředitelství Spofy, tedy továrny na výrobu léčiv.

¹⁵⁸ Synové Alexander, Michal a Jiří zemřeli v Rusku a není znám přesný rok a datum úmrtí. Odhadují se roky 1917 nebo 1920.

modré liliové hůlky a na druhém a třetím poli zlaté barvy červený lev. Druhý klenot byl červený lev vyrůstající z helmovní korunky.¹⁵⁹

Jak Thurnové, tak i příslušníci rodu Thurn-Taxis měli stejný čtvrcený štít,¹⁶⁰ navíc ale se srdečním štítkem modré barvy a stříbrným jezevcem. Jezevec představoval mluvící znak. Původní erb Thurn-Taxisů je zobrazen na erbovním listu Ludvíka a Gabriela z Taxisu ze dne 7. března 1564. Zde se nachází půlený štít, kde v jeho horní polovině je na zlatém poli černý orel s rozepjatými křídly a na spodním poli modré barvy stříbrný jezevec.¹⁶¹ Roku 1767 došlo ke změně. Dne 21. července 1767 získal Michael Principe Thurn-Taxis hrabský stav.¹⁶² Od této doby se ve druhém a třetím poli namísto červeného lva objevuje černý orel a erb drželi dva štítonoši, respektive zlatí lvi s rozdvojenými ocasy. Štít byl čtvrcený se srdečním štítem, kde se na modrém poli nachází jezevec.¹⁶³

Jakmile došlo k rozdělení rodu Thurn-Taxis na primogenituru a sekundogenituru, rozlišil se i znak.

Sekundogenitura měla znak skládající se ze srdečního štítu, středního štítu děleného do šesti polí a čtvrcený štít. Na srdečním štítu modré barvy se nachází stříbrný jezevec. Střední štít rozdělený do šesti polí. Na prvním a čtvrtém poli stříbrné barvy se nachází červená věž s dvojím cimbuřím a za ní dvě zkřížená liliová žezla. Na druhém, třetím a šestém poli stříbrné barvy je červený korunovaný lev. Na pátém poli červené barvy se nachází otevřené ovčí nůžky. Čtvrcený štít je na jeho prvním a třetím poli dále čtvrtí. Na prvním čtvrceném poli se nachází další čtvrcený štít, kde je první a čtvrté pole zlaté barvy a na něm dvě jdoucí červené korunované lvice, na druhém a třetím zlatém poli šest černých rout, na druhém a třetím poli zelené barvy červený tlapatý heraldický kříž a v horních polích zlaté slunce a měsíc. Druhé pole čtvrceného štítu se podélně čtyřikrát dělí, kde na prvním zlaté barvy se nachází červená korouhev, druhé a čtvrté je pokryté modrými šupinami a na třetím stříbrná hranostajová kožešina. Třetí pole je opět čtvrcené, kde se na prvním poli modré barvy nachází šikmý stříbrný pruh a nad ním o pod ním dvě kráčející lvice, na druhém a třetím poli šestkrát černě a stříbrně napříč pruhované se zlatým lvem a čtvrté pole černé barvy je zlatý jetelový kříž. Na posledním tedy čtvrtém poli stříbrné barvy se nachází zelený strom rostoucí na zeleném

¹⁵⁹ PELANT, Jan. *Erby české, moravské a slezské šlechty: Vývoj erb...*, s. 478-479.

¹⁶⁰ Na prvním a čtvrtém poli stříbrné barvy byla červená věž s cimbuřím a za ní dvě křížem přeložené modré liliové hůlky a na druhém a třetím poli zlaté barvy červený lev.

¹⁶¹ AHMP, Sběrka pergamenových listin-přirůstků I, Sběrka A2, inv. č. 530, sign. AMP PGL V-34. URL:< <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=48EA7F9DB66211DF820F00166F1163D4>>.

¹⁶² DOERR, August von. *Der Adel der böhmischen Kronländer...*, s. 251. Bez ISBN.; August Sedláček uvádí jméno Michal principe della Torre e Tassis. In: SEDLÁČEK, August. *Českomoravská heraldika...*, s. 651.; Privilegium, kterým získal hraběcí stav se nachází v Saalbuchu. In: NA, Saalbuch č. 216, fol. 590r-595r, 629v-632r.

¹⁶³ „Tassis“ později „Taxis“ a německy „Dachs“.

trávníku na kmenu se stříbrnou rybou. Zadní velký štít drží dva zlatí lvi ohlížející se na knížecím plášti s knížecí korunkou.¹⁶⁴ Erbovní heslo zní „*Perpetua fide*“.

Erb primogenitury se odlišuje od sekundogenitury jen ve čtvrtém poli čtvrceného štítu. Na prvním a čtvrtém poli modré barvy čtvrceného štítu se nachází zlatá hora a na druhém a třetím poli červené barvy bílý řecký kříž.¹⁶⁵ A mezi třetím a čtvrtým polem čtvrceného štítu je na stříbrném poli zelený strom a na jeho kmenu modrá ryba. Zadní velký štít taktéž nesou dva zlatí lvi ohlížející se na knížecím plášti s knížecí korunkou.¹⁶⁶

Svobodní páni z Troskova měli čtvrcený štít, kde se na zeleném otravněném pahorku nachází stříbrná skála, na které stojí stříbrná zřícenina hradu, jedná se o Trosky, se dvěma rozpadlými věžemi a zdí se základy ve skále, která je spojuje. Nad hradem je stříbrný letící sokol se zlatou zbrojí. Koruna na štítě přináležející svobodným pánům a na ní se nachází korunovaná přilba s červeno-stříbrnými příkrývadly. Klenot představuje stříbrný sokol se zlatou zbrojí.¹⁶⁷

3.6. Poštovní činnost

„*Perpetua-fide*“ neboli „*Nepřetržitě-spolehlivě*“.¹⁶⁸

Pro vzestup rodu byla charakteristická jeho činnost, respektive ta v oblasti poštovní¹⁶⁹ od období středověku. Příslušníci rodu Tassů se stali příležitostnými posly v okolí Bergama, respektive vesnice Cornello dei Tasso, odkud pocházeli.¹⁷⁰ Thurn-Taxisové nebyli ale úplnými zakladateli poštovní. Už ve středověku v oblasti Německa zřizovala

¹⁶⁴ BAČKOVSKÝ, Rudolf. *Bývalá česká šlechta předbělohorská...*, s. 110.

¹⁶⁵ Řecký kříž je ale na druhém poli větší než ten na třetím poli.

¹⁶⁶ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*, s. 272.

¹⁶⁷ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra...*, s. 799 a 1018. Zde se zároveň udává podoba erbu, který jim udělil císař František Josef I. v rámci erbovní listiny z 23. dubna 1894. Zároveň se tu nachází vyobrazení znaku, jak jeho návrhu, tak i povolené podoby.

¹⁶⁸ Rodové heslo v poštovní činnosti. In: ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 19.

¹⁶⁹ Jejich poštovní činnost byla založena na principu spojení pomocí posílů, kterou zajišťovali pěšími a jízdními posly od doručovatele k příjemci. V daných stanicích se nacházela obchodně-poselská centra. Jejich poštovní činnost představovala pravidelnou přepravu spoji a navíc určili zásady, kterými se pracovníci řídili. Poštovní činnost neprováděli ve Francii, Anglii a ve Skandinávii. In: ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 19.

¹⁷⁰ Novověké poštovníctví má svůj původ v oblasti severní Itálie. Zde měl velké postavení Janov, Milán, Benátky, Pisa či Florencie. Právě tato centra potřebovala posly. Roku 1305 si v Benátkách obchodníci zřídili společnost „*Compania dei Corrieri della Illustrissima Signoria*“ neboli „*Kurýrní společnost slovutného panství*“ a roku 1357 vznikla ve Florencii „*Scarsella dei Mercanti Fiorentini*“ neboli „*Měšec florentinských kupců*“. Papežové v Avignonu si ve 14. století založili vlastní doručovací službu, vládcové Aragonie, Milána a hanzovní města na severu Evropy. Město Benátky byly navíc v období raného novověku velmocí v oblasti obchodu, námořnictví a vojenství. Mělo styky s Bruggami, tedy nejdůležitějším přístavem a obchodním centrem v západní Evropě. In: ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 18.

knížata vlastní organizace zřízené za účelem dopravy listin a dopisů. V Itálii provozovali takovou činnost i Benátská republika a ve Svaté říši římské měli poštovní činnost i říšská města,¹⁷¹ obchodní společnosti nebo církevní řády. Navíc existovala tzv. řeznická pošta.¹⁷²

Potomci Omodea Tasso Del Cornello (cca 1251-1290) zřídili ve 14. století poselskou společnost neboli „*compagnia dei corriere*“ a řídili dopravu zásilek v okolí Bergama, Milána a Brescie. Alessandro de Tasso a později jeho následovníci pracovali v čele poselů ve službách papežské kurie od roku 1455. O dva roky později dal povolení císař Fridrich III. (1452-1493) Ruggerovi de Tasso založit jízdní spojení z Innsbrucku do Štýrska a pak do Itálie. Poté rozšířil činnost na celou oblast Německa. Syn Rogera I. Gabriel řídil ve druhé polovině 15. století poštovníctví v Tyrolsku.

Od roku 1489 Janetto, známý jako Jan z Taxisu,¹⁷³ byl generálním poštmistrem říšské pošty a spolu s bratrem Františkem (1459-1518) a synovcem Janem Baptistou (1470-1541) řídil poštovní spojení.¹⁷⁴

František z Taxisu (1459-1518) působil na dvoře císaře Maxmiliána I. a pro něho řídil pravidelnou poštovní službu mezi Vídní a Brusel¹⁷⁵ a roku 1516 byl ustanoven poštmistrem v Nizozemí. Poté měli spojení z Bruselu do Francie, z Vídně přes Tyroly do Milána, Mantovy, Benátek a Říma, dále z Vídně severně směrem k Hamburku.¹⁷⁶ Franz se navíc roku 1505 smluvně zavázal španělskému králi za poplatek 15 000 livrů za rok vést poštovní spojení ve všech habsburských državách tedy v Německu, v Nizozemí a ve Španělsku.¹⁷⁷ Poštovní tratě vedly přes Innsbruck, Aušpurk, Norimberk, Řezno, Benátky, Řím, Brusel, Antverpy, Madrid, Grenadu, Toledo či Paříž.¹⁷⁸ Po bratrově smrti se stal Jan Baptista na základě císařského reskriptu z roku 1518 generálním poštmistrem říšské pošty a navíc získal inkolát ve Svaté říši římské.¹⁷⁹

---

¹⁷¹ Pošta fungovala například mezi Norimberkem a Hamburkem.

¹⁷² ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 47-48.

¹⁷³ Německy „*Johann von Taxis*“. Byl vnukem Ruggera Tassa.

¹⁷⁴ Rodina sídlila v Bruselu, obchodním centru v Brabantsku. Rodinnou hrobku nechal Franz postavit v gotickém chrámu Notre Dame du Sablon. In: ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 18-19.

¹⁷⁵ Zároveň získali oprávnění, že jejich jezdcí mohou užívat silnice z Vídně do Bruselu.

¹⁷⁶ ZABĚHLICKÝ, Václav. *Dějiny pošty, telegrafu a telefonu...*, s. 23-24.

¹⁷⁷ Ve Španělsku byl jeho bratr Simon dvorským poštmistrem.

¹⁷⁸ Města měla funkci přestupních stanic.

¹⁷⁹ ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 19.

Bernhard z Taxisu od roku 1545 spravoval poštu v celé říši. Roku 1595 obdrželi Thurn-Taxisové úřad generálního poštmitra Svaté říše římské¹⁸⁰ a roku 1615 ho získali dědičně od císaře Matyáše.¹⁸¹

V rakouských dědičných zemích působili v úřadu nejvyššího dvorského poštmitra. V Čechách působil jako nejvyšší dvorský poštmitr mezi lety 1526-1548 Antonio Thurn-Taxis, po něm tuto funkci převzal Matyáš Thurn-Taxis (1548-1559) jako nejvyšší dědičný poštmitr. Další muž Kryštof Thurn-Taxis byl z této pozice roku 1564 sesazen pro dluhy a uvězněn v Bílé věži na Hradčanech. Nejvyšším dvorským poštmitrem se stal až roku 1611 Lamoral Thurn-Taxis, ale tuto funkci vykonával jen jeden rok, protože roku 1612 obdržel úřad říšského poštmitra. Dne 20. července 1615 se ale musel vzdát oprávnění provozovat poštovní činnost v rámci rakouských zemí a až po tomto kroku obdržel dne 27. července zmíněný úřad říšského poštmitra dědičně.¹⁸² O dva dny později dal úřad nejvyššího dvorského poštmitra ve Vídni císařskému radovi a dolnorakouskému poštmitrovi Karlu Magnovi. Během třicetileté války řídili pravidelná spojení polních pošt mezi hlavním stanem a leženími císařských vojsk.

Braniborský kurfiřt Fridrich Vilém (1640-1688) nesouhlasil, aby i nadále řídili Thurn-Taxisové poštovníctví v rámci Německa, které se ale rozpadlo na malé státy, knížectví a samostatná města.¹⁸³

Za francouzsko-nizozemských válek ztratili Thurn-Taxisové vliv i v Nizozemí. Za válek o španělské dědictví na počátku 18. století byli donuceni kvůli obsazení Bruselu francouzským vojskem přesunout centrálu pošty do Frankfurtu nad Mohanem a odtud v polovině století do Řezna.¹⁸⁴ Roku 1725 znovu obdržel Anselm Thurn-Taxis nizozemský poštovní generalát. Na základě smlouvy s císařem Karlem VI. (1711-1740) se uvolil za 80 000 zlatých obnovit poštovní spojení v Brabantsku, Lotrinsku a Burgundsku.¹⁸⁵

I přes spory Taxisů s Paary, ohledně výhradního postavení v oblasti říšského poštovníctví, získali Taxisové, respektive kníže Alexandr Ferdinand Thurn-Taxis (1704-1773)

---

¹⁸⁰ Tento titul obdržel Leonard Thurn-Taxis od císaře Rudolfa II. dne 16. června 1595. In: ZABĚHLICKÝ, Václav. *Dějiny pošty, telegrafu a telefonu*, s. 24.

¹⁸¹ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemi Koruny české*, s. 266.

¹⁸² ZABĚHLICKÝ, Václav. *Dějiny pošty, telegrafu a telegramu*, s. 24.

¹⁸³ ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 19.

¹⁸⁴ Řezno je dodnes sídelním městem rodu a nachází se zde jejich sídlo - palác sv. Jimrama.

¹⁸⁵ ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 20.

roku 1744 generální poštmistrovství jako dědičné říšské léno od císaře Karla VII. (1742-1745).¹⁸⁶ První emise poštovní známky proběhla roku 1852 a poslední roku 1866.

Jakmile zanikla Svatá říše římská roku 1806, zanikl zároveň i tento úřad. Roku 1808 od nich vykoupilo poštovní práva Bavorsko v částce 100 000 zlatých. Definitivní konec znamenaly roky 1866 a 1871. Jako náhradu za ztrátu poštmistrovství v Rakouském Nizozemí získal Karel Anselm (1733-1805) roku 1803 bývalé majetky kláštera v Buchau, které bylo povýšeno na knížectví.¹⁸⁷ Prusko¹⁸⁸ roku 1867 odkoupilo od Thurn-Taxisů veškeré zařízení pošt v německých zemích, převzalo je a zaplatilo jim odškodné v částce 3 milionů marek.¹⁸⁹

---

¹⁸⁶ Po francouzské revoluci už nerespektovala Francie jejich poštovní monopol v Belgii a v okupovaných částech Německa, takže rod Thurn-Taxis utrpěl velké finanční ztráty. In: ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 53.

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 267-268.

¹⁸⁸ Na počátku prusko-rakouské války působil na pozici vrchního pruského poštovního rady Jindřich ze Stephan a ve funkci tajného delegačního rady Arnošt z Büllow a ti měli s pověřenci Thurn-Taxisů Josefem Gruberem a vrchním poštovním radou Vilémem Rippergerem smluvit podmínky převzetí poštovníctví. Smlouva ratifikovaná dne 16. února 1867 pruským králem Vilémem I. (1861-1888) a ministerským předsedou Otto von Bismarckem, vstoupila v platnost 1. července.

¹⁸⁹ Vladimír Votýpka udává, že částka činila 3 miliony tolarů. In: VOTÝPKA, Vladimír. *Paradoxy české šlechty*, s. 10.

4. Spory o dědictví na konci 18. století

Spory o dědictví fürstenberské proběhly na konci 18. století. Roku 1787 zemřel kníže Karel Egon I. z Fürstenbergu (1729-1787),¹⁹⁰ rytíř Řádu zlatého rouna, c. k. tajný rada a komoří.¹⁹¹ Kníže měl za manželku Marii Josefu ze Sternbergu (1735-1803) a tím se stal zakladatelem rodinné větve v Čechách. Po něm zdědil veškeré statky nejstarší syn Filip Nerius Maria (1755-1790),¹⁹² jenž ale o tři roky později skončil. Filip si vzal za manželku svou sestřenicí Marii Josefu Johanu Benediktu (1756-1809),¹⁹³ která ve svém testamentu z 3. července 1806 odkázala panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava své tetě z rodu Thurn-Taxis.¹⁹⁴

Po otcově smrti zdědil panství syn Karel Gabriel Maria Josef (1785-1799), jenž ale ve svých 15-ti letech zemřel.¹⁹⁵ Po jeho náhlém úmrtí nebyl další mužský potomek a nárok na dědictví uplatnila matka Marie Josefa (1756-1809) s dcerou Leopoldinou Filipou (1781-1806). Taktéž učinila i Alžběta Alexandrina (1767-1822), rozená Thurn-Taxis pro svého čtyřletého syna Karla Egona II. (1796-1854).¹⁹⁶ Alžběta Alexandrina byla manželkou Filipova mladšího bratra Karla Josefa Aloise (1760-1799), který padl na pozici rakouského polního podmaršálka dne 25. března 1799 v bitvě u Stockachu, která byla uskutečněna ve válce německo-francouzské. Poté se obě strany přely o dědictví několik let.

Po započetí sporu o dědictví vznikla poručenská kancelář. Poručenské záležitosti nezletilého Karla Egona II. spravoval František Felix Neusser a poručníci nezletilého prince byla mezi lety 1800-1809 jeho matka Alžběta Alexandrina.

Vše bylo vyřešeno na pokyn císaře Františka I., aby se spor urovnal a smír se uzavřel dne 1. března 1803. Karel Egon II. se stal dědicem panství Křivoklát a Marie Josefa dědičkou

¹⁹⁰ Predikát zní „zu Fürstenberg“, ale v deskách zemských se někdy uvádí „von Fürstenberg“. Karel Egon I. měl za manželku Marii Josefu ze Sternbergu (1735-1803) a tím se stal zakladatelem rodinné větve v Čechách.

¹⁹¹ NA, DZ, DZV 417, fol. D16r-D19v.

¹⁹² Odevzdační listiny pozůstalosti zemřelého knížete se týkal zápis v deskách zemských větších ze dne 27. ledna 1798. Týkala se prince Karla Gabriela (1785-1799) a princezny Leopoldiny Filipy (1780-1806). Karlu Gabrielovi náležel všechn nemovitý i movitý alodiální pozůstalostní majetek. Do pozůstalostního majetku patřily statky i domy, totiž Křivoklát, Krušovice, Dobrovice a Loučeň, statky Křivák, Podmokly, Nižbor a Vlkava. Princezně Leopoldině náležela částka 120 870 zl. 59 kr. 4 ¹/₈ den. s 5 % zúročením. Měla jí být vyplacena po dosažení zletlosti a patřila jí navíc roční apanáž. In: NA, DZ, DZV 487, fol. N5r-N10v.

¹⁹³ Dále uváděna jako Marie Josefa.

¹⁹⁴ Vzhledem k tomu, že teta Henrietta Thurn-Taxis, rozená kněžna z Fürstenbergu (1732-1772) byla v době sepsání testamentu již po smrti, jedním z oprávněných dědiců se stal syn Maximilián Josef (1769-1831).

¹⁹⁵ Poručníkem křivoklátského panství byl v tomto období hrabě Vojtěch Klebelsberg. V deskách zemských se uvádí také jeho zástupce JUDr. Petr Grönling. Zápis v deskách zemských větších ze dne 25. listopadu 1800 se týká vyúčtování daně z dědictví již zemřelého Karla Gabriela. Daň z dědictví v hodnotě 17 501 zl. 39 ¹/₂ kr. se měla ihned zaplatit. In: NA, DZ, DZV 575, fol. K23r-K24v.

¹⁹⁶ Alžběta Alexandrina zahájila spor o dědictví pro svého čtyřletého syna, protože po Filipovi Neriusovi nebyl mužský potomek.

statků Dobrovice, Loučeň a Vlkava.¹⁹⁷ Od roku 1810 se stal poručníkem Jáchym Egon z Fürstenbergu, který vedl poručenskou kancelář. Ta zanikla roku 1823 dosažením plnoletosti Karla Egona II., jenž začal spravovat panství a tím se stal oficiálním dědicem.¹⁹⁸ Panství Křivoklát zahrnovalo Křivoklát, Krušovice, Nižbor, Lány, Všetaty, Panoší, Skřivaň, Olešnou, Podmokly, atd.¹⁹⁹

---

¹⁹⁷ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 88.

¹⁹⁸ Do roku 1829 ale fungovala ještě kancelář právního zástupce v některých záležitostech. Písemnosti týkající se poručenství a poručenské kanceláře se nachází v archivním fondu Velkostatek Křivoklát. In: SOA Praha, Vs Křivoklát, Poručenská kancelář (1800-1829), č. NAD 385/2.

¹⁹⁹ *Digitální univerzitní repozitář* (online). [cit. 4. 4. 2017].

URL:<http://digitoool.is.cuni.cz:1801/view/action/nmets.do?DOCCHOICE=1039399.xml&dvs=1491293251676~941&locale=cs_CZ&search_terms=&adjacency=N&VIEWER_URL=/view/action/nmets.do?&DELIVERY_RULE_ID=3&divType=&usePid1=true&usePid2=true&COPYRIGHTS_DISPLAY_FILE=licence_mapy>.

5. Velkostatek Dobrovice-Loučeň

5.1. Dějiny velkostatku

Velkostatek se skládal z panství Dobrovice, Loučeň a statku Vlkava. Podle popisu Čech k roku 1654 do panství Dobrovice-Loučeň patřily Vinařice, Chloumek, Němčice, Libichov, Vinec, Jemníky, Bojetice, Týnec, Úherce, Ctiměřice, Semčice, Žerčice, Kobylnice, Ujkovice, Ledce, Pěčice, Jabkenice, Chudíř, Charvatce, Rejšice, Smilovice, Kosořice, Sýčina, Nepřevázka, Holé Vrchy, Týnec, Dolánky, Sovolusky, Prodašice, Loučeň, Jíkev, Bratronice, Újezdec, Újezd, Studečky, Jizbice, Všejanya Straky, Vanovice, Patřín, Radenice, Čachovice, Strahy a Dobrovice.²⁰⁰ Do statku Vlkava náležely čtyři vesnice: Vlkava, Krchleby, Struhy a Všechlapy.²⁰¹

Město Dobrovice se v pramenech objevuje jako „*Doubravice, Dobrovice nebo Dobroviceves*“. Prvním držitelem byl Mstidruh z Dobrovicevsi²⁰² okolo roku 1220. Nejstarší pány Dobrovice lze doložit k roku 1249 a jejich predikát zněl Páni z Chlumu a Dobrovice, v německém podání „*Herrn von Chlum und Dobroviceves*“.²⁰³ K roku 1297 byl známým majitelem Dobrovice Jaroš z Chlumu. Dobrovici drželi páni z Chlumu do roku 1545, kdy ji prodali Adamovi Budovci a jeho bratrům.

Roku 1551 zakoupila Dobrovici Anna z Wartemberka, vdova po Janovi z Birbštejna, podruhé se provdala za Jindřicha z Waldsteina, kterému roku 1559 odkázala svůj majetek. Jindřich nechal postavit gotický chrám sv. Bartoloměje a zámek.²⁰⁴ Na základě jeho prosby byla vesnice Dobroviceves povýšena dne 23. ledna 1558 na městečko. Navíc se změnil její název na Dobrovici a císař Ferdinand I. navíc udělil znak, na červeném štítu stříbrnou zeď s cimbuřím a bránou s otevřenými zlatými vraty se stříbrnými panty s polospuštěnou zlatou mříží se stříbrnými okovanými hroty. Za zdí se nachází dvě věže a mezi nimi čtvrcený štít se dvěma modrými lvy ve zlatém poli a dvěma zlatými lvy v modrém poli. Čtvrcený štít náležel pánům z Waldsteina.²⁰⁵ Dne 28. srpna 1698 potvrdil císař Leopold I. listinu sepsanou v Praze 21. ledna 1558.²⁰⁶ Znak města se objevoval i na pečeti.

²⁰⁰ Celkem to byl jeden městys a 42 vesnic.

²⁰¹ DOSKOČIL, Karel. *Popis Čech roku 1654: Souhrnný index obcí, osad a samot k berní rule*, s. 110, 117-118.

²⁰² Antonín Profous ho uvádí jako „*Mstidrug de Dobrowiceuez*“. In: PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách...*, s. 412.

²⁰³ SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pamětní kniha panství Loučeň, inv. č. 180, I. Geschichtlicher Theil.

²⁰⁴ Ottův slovník naučný, díl 7, s. 729.

²⁰⁵ ČAREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích*, s. 120.; Ottův slovník naučný, díl 7., s. 729.

²⁰⁶ ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva: Erbovní listiny*, s. 558-559.

Po úmrtí Jindřicha z Waldsteina spravovala panství za své syny druhá manželka Jindřicha Markéta z Lobkowicz. Syn Heník zřídil v Dobrovici tiskárnu a účastnil se událostí v letech 1618-1620. Roku 1623 statky koupil vévoda Frýdlantský a vyměnil je s Adamem z Waldsteina za panství Bezděz.²⁰⁷ Po jeho smrti se stal dědicem syn Maxmilián. Maxmilián získal statky Loučeň, Dobrovice,²⁰⁸ Vinařice, Žerčice, Semčice a Smilovice. Statek Dobrovice se připojil k panství Loučeň roku 1638.

Po smrti Maxmiliána připadly statky jeho nezletilým synům Ferdinandu Arnoštovi, Karlu Ferdinandovi a Janu Bedřichovi. Poručníkem se stal až do roku 1684 František Augustin z Waldsteina. Karel Ferdinand zemřel roku 1702 a zůstal po něm syn Karel Arnošt (*1661).

Karel Arnošt byl komořím císaře Leopolda a arciknížete Josefa, od roku 1689 říšským dvorským radou a mimořádným vyslancem ve Španělsku, roku 1693 odešel do Savojska jako vyslanec a o dva roky později šel k braniborskému dvoru. Roku 1697 se stal tajným radou a následujícího roku obdržel Řád zlatého rouna. Roku 1704 byl jmenován nejvyšším dvorským maršálkem, o čtyři roky později nejvyšším komořím a konferenčním radou. Roku 1713 zemřel bez mužských potomků.

Statky po něm zdědil Jan Josef z Waldsteina, nejvyšší maršálek Království českého. Roku 1733 zemřel bez mužských potomků. Jeho manželkou byla pravnučka Maxmiliána, Eleonora. Pravnučka Maxmiliána Eleonora byla manželkou Jana Josefa z Waldsteina. Neměli mužské potomky, proto od roku 1735 patřila Dobrovice jejich dceři Marii Anně, která se stala manželkou knížete Josefa Viléma z Fürstenbergu.²⁰⁹

Městys Loučeň se v pramenech latinských objevuje jako „*Luczen*“ a v německých jako „*Lautschin*“. Existence Loučeně se dokládá k první zmínce z roku 1223.²¹⁰ Mezi vladyky patřili k roku 1356 Beneš Černý z Dětenic, Heřman z Klamoše a Mrakota z Loučeně a mezi lety 1360-1361 působili jako zemané Tupec z Kněžmosta, Přibík, Zdeněk a Matěj. Dalším z držitelů tvrze byl Zdeněk z Nadslavi a z Loučeně mezi lety 1360-1383. Získal celý loučeňský statek i s podacím právem k místnímu kostelu. Jeho nástupci se nazývali Loučeňskými z Kopidlna.²¹¹

---

²⁰⁷ Statky nejprve koupil Albrecht z Waldsteina a pak je postoupil Adamovi z Waldsteina. In: BÍLEK, Tomáš. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*. Díl I., s. 307.

²⁰⁸ Do panství Dobrovice patřily kromě zámku a městečka s tvrzí vsi Pečice, Němčice, Jemníky, Vinec, Uherce, Týnec, Bojetice, Holé Vrchy, Dolanky, Charvatce, Jabkenice, Chudíř, Rejšice, Kosořice, Ujkovice, Prodašice a Sovolusky.

²⁰⁹ Další vývoj panství Dobrovice spojeného s panství Loučeň se nachází níže. SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, s. 337-338.

²¹⁰ Majitel loučeňské tvrze Předslav z Loučeně se objevuje v listině pražského biskupa Peregrina. In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 70.

²¹¹ Ottův slovník naučný, díl 16, s. 369.

Na počátku 16. století náležela Loučeň ke hradu Kuncberk. Po otci Jiříkovi Křineckému z Ronova (†1510) dědil syn Jan starší (†1556) vsi Velký a Malý Jeseník, Oskořín, Patřín, Loučeň, Mečíř a k tomu obdržel statky Ledecké a Ujkovské. Po úmrtí Jana se dědictví rozdělilo mezi čtyři pozůstalé bratry a sestru Magdalénu. V té době patřily k poplužnímu dvoru popluží, ves a kmetčí dvory s příslušenstvím, které představoval hlavně pivovar a sladovna. Loučeňský podíl zdědil nejmladší bratr Zdislav. Roku 1570 se znovu obnovila samostatnost centra feudálního statku.²¹² Zdislav nechal přestavět tvrz do renesančního stylu. Navíc pojistil věno své manželky Lukrécie, rozené Schlikové, na tvrzi Loučeň, na poplužním dvoru s poplužím, s pivovarem a sladovnou, s vinicí a zahradami.

Roku 1571 Zdislav zemřel a statek připadl staršímu bratrovi Kryštofovi, který se musel po majetkové stránce vyrovnat s vdovou po zemřelém bratrovi. Roku 1573 prodal ledecký statek i se zdejší tvrzí a zůstal mu jen loučeňský statek. V závěti z roku 1589 vše odkázal synovi Jindřichovi. Jindřichovi připadl majetek, do kterého patřila tvrz a poplužní dvůr a ves Loučeň, dále vsi a dvory Studce, Jíkev, Patřín, Jizbice a Byšice. Zdědil také otcovy dluhy.²¹³

Počátkem 17. století se stala majitelkou statku Alena Kolowratová, rozená Berková z Dubé, která jej roku 1612 prodala bratrovi²¹⁴ Václavovi staršímu z Dubé a Lipého na Loučeni, Dešně, House, Vidimi, Bezdědí a Novém Berštejně.²¹⁵ Václav byl jedním z direktorů panského stavu, v období vlády Fridricha Falckého působil na pozici nejvyššího sudího. Po roce 1620 utekl ze země.²¹⁶ Za účast v povstání mu byl zkonfiskován majetek a prodán hraběti Adamovi z Waldsteina, jenž roku 1638 připojil k Loučeni dobrovické panství. V témže roce byl pořízen k 28. říjnu 1638 jediný známý popis loučeňské tvrze.²¹⁷ Panství zdědil syn Maxmilián, jenž k majetku připojil statek Mnichovo Hradiště. Ze třech manželství měl 10 potomků. Po jeho smrti převzal správu majetku včetně Dobrovice syn František August.

Roku 1684 spravoval panství jeho bratr Karel Ferdinand. Právě on přenechal panství Mnichovo Hradiště svému synovi Arnoštovi Josefovi a vlastní syn Karel Arnošt zdědil roku 1702 majetek větších rozměrů, ale bez reprezentačního sídla. Nejspíš toto byl důvod, proč se přibližně po dvou letech začal stavět v Loučeni zámek. Stavitelem zámku byl František

---

²¹² ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 5-6.

²¹³ Tamtéž, s. 6.

²¹⁴ Zdeněk Mareček uvádí, že Alena Kolowratová ho nekoupila, ale vyměnila panství mezi sebou.

²¹⁵ Prodej zahrnoval tvrz, dvůr a ves Loučeň, dvůr a ves Studečky, ves Patřín a Jíkev. In: SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, s. 346.

²¹⁶ BÍLEK, Tomáš. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*. Díl I, s. 16-17.

²¹⁷ „Tvrz loučeňská na díle od kamene a na díle ode dřeva starodávně vystavěná, při níž věž pro hodiny, vše šindelem přikryto, v kteréž jest několik světnic, komor, sklepů klenutých suchých i podzemních, při tom kovárna a pekárna, klade se podle obyčeje v taxe 1 000 kop míšeňských grošů.“ In: DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 9-10.

Maxmilián Kaňka, stejně jako kostela Nanebevzetí Panny Marie, postaveného roku 1710 na místě staršího kostela.²¹⁸

Po smrti Karla Arnošta přešlo panství na synovce Jana Josefa, majitele panství Křivoklát a Duchcov. Roku 1731 přešel majetek na dceru Marii Annu a tím na Fürstenberg, ale není jasné, kdy se tak přesně stalo.²¹⁹ Dle poslední vůle kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu, rozené hraběnky z Waldsteina (1707-1756) sepsané v roce 1756 přešel majetek na syna Karla Egona (1729-1787) a po jeho smrti vše zdědil jeho syn Filip Maria Josef, většinou udáván jako Filip Nerius Maria, (1755-1790).²²⁰ Po jeho smrti nastal vleklý spor mezi jeho manželkou Marií Josefou (1756-1809) a manželkou jeho zemřelého bratra Alžbětou Alexandrinou, rozenou princeznou Thurn-Taxis (1767-1822), která chtěla statky získat pro svého nezletilého syna Karla Egona. Vše bylo vyřešeno na pokyn císaře Františka I., aby se spor urovnal a smír se uzavřel dne 1. března 1803. Karel Egon II. (1796-1854) se stal dědicem panství Křivoklát a Marie Josefa dědičkou statků Dobrovice, Loučeň a Vlkava.²²¹ Marie Josefa ve svém testamentu ze 3. července 1806 odkázala panství princovi Maxmiliánovi Josefovi (1769-1831), zakladateli sekundogenitury rodu Thurn-Taxis, a jeho sestřím Marii Terezii (1755-1810) a Marii Alžbětě (1767-1822), dětem Josefininy tety Marie Henrietty Thurn-Taxis, rozené z Fürstenbergu.

Knížata z rodu Thurn-Taxis, vlastníci panství Dobrovice-Loučeň, byla Karel Anselm (1792-1844), Hugo Maxmilián (1817-1889) a Alexandr Jan Vincenc (1851-1939).²²² Poslední jmenovaný rozdělil v poslední vůli velkostatek na dvě části. Část mcelskou²²³ se zámkem ve Mcelích a všemi dluhy velkostatku odkázal Luigimu della Torre e Tasso. Část loučenskou, tedy tu menší, dostal Alexandr Ferdinand (1906-1992), do níž patřil zámek v Loučeni a 502 ha lesa.²²⁴

---

²¹⁸ ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 7-10. Ottův slovník naučný, díl 16., s. 369.; SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, s. 345-346.; Ottův slovník naučný, díl 16., s. 369.; SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, s. 345-346.

²¹⁹ František Dudek uvádí, že do roku 1733 bylo panství v držení Valdštejnů. In: DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 10.

²²⁰ ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 10-12.

²²¹ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 88.

²²² Schematismus velkostatku za Alexandra Jana Vincence zahrnoval schéma alodiálního panství Dobrovice, Loučeň se statky Vlkava, Mcely a Cetno-Niměřice. Byl zde zachycen i cukrovar v Dobrovici, který funguje dodnes. In: TITTEL, Ignaz. *Schematismus landtäfflicher Güter, grösserer Rustikalwitschaften, Beamten und Pächter*. Praha, 1910, s. 391-394.

²²³ Sem patřil dvůr, pila ve Mcelích a 3820 ha lesa. Tato část se znárodnila roku 1945.

²²⁴ Tato část se znárodnila roku 1948.

5.2. Držitelé velkostatku z rodu Thurn-Taxis

5.2.1. Maxmilián Josef Thurn-Taxis (1769-1831)

Princ Maxmilián Josef sloužil v rakouském císařském vojsku v hodnosti generálmajora a byl zemským a říšským poslancem. Roku 1820 obdržel od císaře Františka I. inkolát tedy obyvatelné právo v zemích Koruny české. Poté se usadil v Loučeni.

Panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava získal díky testamentu kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu ze dne 3. července 1806. Po uzavření rodinné smlouvy o poživacím právu dědiců mezi lety 1826-1827 bylo panství oceněno v hodnotě 600 000 zl. a jeho syn Karel Anselm (1792-1844) uznán jediným vlastníkem. Maxmilián Josef vystoupil z užívání dědictví.

O rozvoj panství se zasadil především jeho syn Karel Anselm a následovník v držbě statků.

5.2.2. Karel Anselm Thurn-Taxis (1792-1844)

Byl císařským tajným radou, nejvyšším zemským komořím v Království českém a generálmajorem „*á la suite*“. Roku 1808 se stal kapitánem v královské württemberské gardě a brzy krajním pobočníkem krále.²²⁵ Účastnil se válečných tažení roku 1814 v bojích proti Napoleonovi jako major a podplukovník. Po návratu z Francie opustil na pozici generálmajora královskou württemberskou službu. Za své skutky obdržel velkokříž Leopoldova rakouského řádu, rytířský kříž královského bavorského řádu sv. Huberta, rytířský kříž ruského řádu sv. Vladimíra.²²⁶

Po založení chudinského ústavu v Praze se stal 5. dubna 1828 jeho vrchním ředitelem. Napomáhal vdovám a sirotkům.²²⁷

Panství Dobrovice, Loučeň s Vlkavou převzal roku 1831 po svém otci. Na svém panství se zasloužil o přeměnu zahrady na zámku Loučeň na anglický park.

Roku 1831 zřídil v Dobrovici cukrovar určený pro produkci burákového cukru, jenž patřil mezi první moderní cukrovary v Rakousku. V té době nesloužil dobrovický zámek jako

---

²²⁵ „*Flügeladjutant*“.

²²⁶ WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 89-90.; MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 90-92.

²²⁷ Když postihla cholera jeho panství, poskytoval spolu se svou manželkou nemocným pomoc a léky.

sídelní, jeho sklepy byly využívány jako sklad řepy.²²⁸ V oblasti cukrovarnictví s ním spolupracoval Karel Weinrich (1800-1860), zkušený německý cukrovarník.²²⁹

Roku 1834 nechal Karel Anselm vystavět pro své úředníky pod zámek Loučeň úřednický dům pro kanceláře a byty pro pracovníky. Pro chov ovcí, který se rozmohl v rámci velkostatku, vystavěl ovčín. Držitelem velkostatku byl do roku 1844.

5.2.3. Hugo Maxmilián Thurn-Taxis (1817-1889)

Princi Hugo Maxmiliánovi odkázal jeho otec v testamentu ze dne 25. března 1842 panství a stal se jeho hlavním dědicem. Panství mu předala matka Marie Isabella hraběnka z Eltzu (1795-1859) v roce 1857, kdy dosáhl zletilosti nejmladší syn princ Rudolf (1833-1904).

Od roku 1860 se stal členem Panské sněmovny za konzervativní stranu. Zastával pozici nadporučíka husarského pluku sardinského krále. Císařem Františkem Josefem byl dne 18. května 1861 jmenován doživotním členem Panské sněmovny rakouské říšské rady. Zároveň patřil mezi historickou šlechtu federalistické strany. Roku 1872 ho zastupitelstvo obce Mcely ustanovilo čestným občanem.²³⁰ Zastával spolu s českými stoupenci na Zemském sněmu české státní právo a hlasoval s českou opozicí proti vládě. Princ byl nejvyšším komořím císaře Františka Josefa I. a členem dvorské rodinné rady císaře. Od roku 1878 se stal tajným radou a vlastníkem panství Dobrovice, Loučeň a Vlkava.²³¹

V rámci velkostatku vybudoval v Jabkenicích parní pilu o síle 18 koní, parní mlýn ve Mcelích a palírnu. Ve Mcelích zbudoval cihelnu a moderní parní mlýn.²³² Navíc roku 1870 zřídil nový cukrovar ve Vlkavě. Roku 1869 zakoupil od příbuzného hraběte Filipa Boos-Waldecka statek Mcely za 400 000 zl. a o dva roky později vykoupil bratra Rudolfa (1833-1904) z dluhů ve výši 640 000 zl. a tím převzal správu jeho majetku.²³³

---

²²⁸ Zprvu se uskládňovala v lískách, později se hrobkovala. První rok se zpracovalo 8000 vídeňských centů řepy. Řepou se oselo 60 ha, později 120 ha.

²²⁹ Karlem Weinrichem započala nová zakládání cukrovarů s tím souvisel i vývoj továrenských strojů. Roku 1842 nahradil žentour parní stroj a s rafinací cukru se započalo roku 1853. Cukrovar nepřestal fungovat ani po vzniku Československé republiky, nezničily ho ani konfiskace po druhé světové válce, ani období komunismu. Cukrovar dodnes používá na svých výrobcích značku TTD neboli Thurn-Taxis Dobrovice. In: ANTONÍN, Luboš - KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 66-68.

²³⁰ Panství Mcely o výměře 688 ha připojil k velkostatku a koupil jej od hraběte Boss-Waldecka. In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 97.

²³¹ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 96.; WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 73.

²³² ANTONÍN, Luboš - KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 70.

²³³ DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 28.

Na panství Mcely založil ovocnou školku. Dále ještě ve Všechlapech zřídil panský dvůr, kde se sedlákům nezapočítávala robota.²³⁴ Roku 1857 byl založen úřednický penzijní fond a právě pro jeho účely zakoupil roku 1886 dvůr Podhrád.

Roku 1870 nechal vystavět na nymburském náměstí budovu o dvou patrech jakožto hotel pro ubytování osob lepšího postavení.²³⁵ Hotel se nazýval buď „*Dům knížecí*“, nebo „*Na knížecí*“.²³⁶

Princ Hugo Maxmilián se zasloužil o rozvoj železniční sítě v oblasti Mladé Boleslavi a Nymburka. Roku 1867, přesně 13. ledna, vzniklo konsorcium pro trať mezi Kolínem a Mladou Boleslaví. Zároveň se postavil do čela výboru pro stavbu dráhy, navíc daroval bezplatně pozemky pro stavbu železnice. Účastnil se výstavby tratě Nymburk-Děčín²³⁷ a při stavbě trati Nymburk-Jičín mezi lety 1880-1883.²³⁸ Export produktů velkostatku a výroby zajišťovaly stanice na železniční trati Dobrovice a Vlkava. Z Dobrovice-města zbudoval koňskou dráhu dlouhou 2480 m. Později z ní vznikla soukromá vlečka. Jeho přičiněním se začala stavět úzkokolejná trať mezi Ronovem a Vlkavou. Dokončil ji roku 1923 syn Alexandr Jan Vincenc (1851–1939) a o 16 km ji prodloužil.²³⁹

5.2.4. Alexandr Jan Vincenc Thurn-Taxis (1851-1939)

Roku 1889 se stal dědicem velkostatku Alexandr Jan Vincenc, c. k. tajná rada, člen poslanecké sněmovny, c. k. komoří a držitel panství.

Statky převzal šest měsíců po otcově smrti, a to panství Dobrovice, Loučeň, Mcely, Vlkavu, Niměřice a Cetno. K nim ještě roku 1896 zakoupil statek Voděrady. Správcem na centrálním ředitelství velkostatku v Dobrovici ustavil Konstantina Feuersteina.

Roku 1896 proběhla přestavba interiéru úřednického domu. Roku 1911 se po úpravách prvního patra zavedla elektřina na zámku v Loučeni. Od této chvíle patřila k zámku i energetická stanice a o devět let později se z něho vyvedly dvě linky elektrického vedení.²⁴⁰

V období jeho vládnutí na velkostatku byla obec Loučeň povýšena císařem Františkem Josefem I. nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. dubna 1906 na městys a spolu s tím jí udělil

²³⁴ Tamtéž, s. 97.

²³⁵ Provedl ji stavitel Arnošt Jenšovský.

²³⁶ Tuto budovu koupila roku 1889 Okresní hospodářská záložna.

²³⁷ S odbočkou v Lysé nad Labem do Prahy.

²³⁸ Město Nymburk byl navíc vybrán jako středisko železnic.

²³⁹ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 98.

²⁴⁰ Na tyto dvě linky byly připojeny obecná škola, hostinec „*U Janatů*“, Pinkasova vila, sokolovna, byt MUDr Kozáka, hostinec „*U Pažoutů*“ a sirotčinec Nazaret.

znak.²⁴¹ Ve stříbrném štítě stojí na zeleném trávníku červená věž se širším přízemím a užším poschodím a cimbuřím o třech stínkách prolomená jedním oknem a modrou bránou s polospuštěnou stříbrnou mříží. Za věží jsou zkřížená dvě modrá žezla se zlatými liliovými hlavicemi a zlatými rukojeťmi. Štít se nachází v bronzové kartuši.²⁴²

Roku 1919 zřídil novou oboru ve Vlkavě pro muflony a jeleny sika.²⁴³ V oboře v Jabkenicích roku 1928 hráli členové Národního divadla operu *Prodaná nevěsta*. Navíc až do roku 1924 spolu se sestrou Marií Karolinou (1846-1931) podporoval sirotčinec, ze kterého se stala měšťanská škola.

K rozvoji velkostatku přispěl založením hřebčince v myslivně Loučeňce, kde choval dostihové koně. S touto jeho zálibou souvisí členství ve spolku „*Sdružení majitelů závodních stájí a pěstitelů plnokrevných koní v republice Československé*“.

Roku 1923 věnoval Tělovýchovné jednotě Sokol budovu, materiál na stavbu sokolovny a pozemek na cvičiště.²⁴⁴ Roku 1931 byl ustanoven Čestným členem loučeňské jednoty. Pozemek věnoval ještě například sportovnímu klubu či jabkenické škole. Jedním z jeho největších skutků byl dar hektaru lesa Masarykově lize za účely postavení ozdravovny pro chudé a tělesně slabé děti.

Kromě aktivní účasti na politickém a kulturním dění patřilo k Alexandrovým zálibám cestování a šerm. Navštívil Indii, Kanadu, Afriku, Súdán, Habeš, atd. S jeho koníčkem souviselo členství ve Společnosti Národního muzea. Dále byl členem v šermířském akademickém klubu Riegel. Roku 1935 měl tzv. jubileum třiceti let protektorství v Československém šermířském klubu.

Za dědice panství prvotně určil vnuka Jana, ale před smrtí se rozhodl jinak. Požádal soudce Dr. Pírka v Nymburku o vypracování dědičné smlouvy. Na jejím základě bylo vydáno usnesení okresního soudu v Nymburce ze dne 1. prosince 1939, že se správcem pozůstalosti po jeho úmrtí stane princ Luigi della Torre e Tasso a velkostatek rozdělil na dvě části. Část mcelskou²⁴⁵ se zámkem ve Mcelích a všemi dluhy velkostatku odkázal Luigimu della Torre e

---

²⁴¹ V pamětní knize panství Loučeň se uvádí jako „*Výnos c. k. okresního hejtmanství v Poděbradech de dato 31. V. čís. 20135 anno domini 1906, o povýšení obce Loučeňské na městys*“. In: SOA Praha, Vs Dobruvice-Loučeň, Pamětní kniha panství Loučeň, inv. č. 180.

²⁴² Koncept privilegia se nachází ve fondu Šlechtický archiv v Národním archivu a originál na Městském úřadu v Loučeni.; ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny*, s. 670-671.; ČÁREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích*, s. 234.

²⁴³ Jeho přítelem byl Bedřich Smetana. Žil u zetě Josefa Schwarze v Jabkenicích. Věnoval mu skladbu dueto „*Z domoviny*“. Právě zde navíc zkomponoval cyklus básní „*Má vlast*“ – například Hubičku, Tajemství nebo Čertovu stěnu.

²⁴⁴ Podporoval také sokolské spolky v Nymburce a v Mladé Boleslavi.

²⁴⁵ Sem patřil dvůr, pila ve Mcelích a 3820 ha lesa. Tato část byla znárodněna roku 1945.

Tasso. Část loučenskou, tedy tu menší, dostal Alexandr Ferdinand (1906-1992), do níž patřil zámek v Loučeni a 502 ha lesa.²⁴⁶

---

²⁴⁶ Tato část byla znárodněna roku 1948.

6. Pozůstalosti

Pozůstalostní praxe a samotné sepisování posledních vůlí patřilo mezi základní povinnosti křesťana a rozdělení majetku bylo součástí procesu přípravy k dobré smrti. Pozůstalostní praxe vycházela z dobových tradic, které se zrcadlily v jednotlivých bodech posledních vůlí nebo v postupu po úmrtí dotyčného, a dobových zvyklostí.

Testament se objevuje v pramenech pod názvem „*kšaft*“, „*list kšaftovní*“, „*poslední vůle*“, „*zřízení*“, „*pořízení*“ nebo „*poručení*“.²⁴⁷ V Obnovném zřízení zemském z roku 1627 byla poslední vůle charakterizována jako „*Kšaft nic jiného není nežli vysvědčení a vyjevení poslední vůle lidské, jak by kdo chtěl, aby po smrti jeho s statkem a věcmi jemu vlastně náležejícími a v moci jeho zůstávajícími zachováno býti mělo*“.²⁴⁸ Testamenty patřily k předním písemnostem, které pojišťovaly majetek šlechticů. Od vydání Obnovného zřízení zemského mohl šlechtic „*kšaftovat*“ bez povolení, protože do roku 1627 musel žádat o vydání mocného královského listu.²⁴⁹ Vznikaly přirozeně za života toho, kdo odkazoval statky nebo movité věci. Představovaly tedy soukromá právní pořízení.²⁵⁰

Testamenty měly čtyři základní části, a to úvodní ustanovení, důvody sepsání poslední vůle, distributivní část a závěrečná ustanovení. V úvodních ustanoveních v invokaci vzýval testátor jméno boží, čímž se poslední vůle odlišují od jiných právních pramenů. Vzývání mělo zaručit to, že budou ustanovení testamentu platná na zemi i v nebi. Na invokaci navazovala intitulace stylizovaná v ich-formě, kde se dotyčný identifikoval jménem a predikátem, někdy i domicilem. Ženy se většinou identifikovaly pomocí manžela, popřípadě otce. Ve druhé části testamentů uvádí dotyčný důvody sepsání testamentu. Jedním z dalších znaků testamentu bylo, že testátor uváděl, že má zdravou mysl a je zdravý a poslední vůli napsal vlastnoručně na papír. Dále následovalo ustanovení o právní způsobilosti testamentu, například na zemské zřízení, a vyslovené přání o pohřbu a případném uložení těla do rodinné hrobky. Třetí část testamentu se týkala majetku. Nejprve se dotyčný zaobíral zabezpečením duchovního jmění. Nejdůležitějším vlastnictvím byla lidská duše. Movitý a nemovitý majetek musel testátor zabezpečit, s tím souvisela i ustanovení ohledně poručníků, v nejčastějších případech to byla v případě mužského testamentu manželka. Jedním z hlavních motivů sepsání závěti byla starost o vztahy v rodině, aby po smrti dotyčného nedošlo ke sporům o majetek. Dále chtěl

²⁴⁷ KRÁL, Pavel. *Mezi životem a smrtí...*, s. 15.

²⁴⁸ JIREČEK, Hermenegild. *Obnovené Právo a zřízení zemské dědičného království Českého*, s. 404.; KRÁL, Pavel. *Mezi životem a smrtí...*, s. 14.

²⁴⁹ KRÁL, Pavel. *Mezi životem a smrtí...*, s. 101.

²⁵⁰ Testamenty sepsali kněžna Marie Josefa z Fürstenbergu, kníže Karel Anselm Thurn-Taxis, jeho manželka Marie Isabella hraběnka z Eltzu, Marie princezna z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst.

sepisovatel či sepisovatelka zabezpečit ochranu rodinného majetku. V této části testamentu se dotyčný věnoval přáním ohledně dědiců – stanovil hlavního dědice a oprávněné dědice a jim příslušné dědičné částky. Nedílnou součástí poslední vůle byly zbožné odkazy – kostelům či farářům, kteří měli vykonat po smrti testátora zádušní mše. Závěrečná ustanovení poslední vůle se týkala sankcí v případě nedodržení nařízení testamentu, vyslovené žádosti o vložení do desek zemských. V některých případech si na závěr zajišťoval možnost změnit nebo zrušit testament nebo učinit dodatečné odkazy. Na úplný závěr testamentu se podepsali svědkové a testátor a bylo uvedeno místo a datum sepsání poslední vůle.²⁵¹

Pozůstalostní inventáře se sepisovaly, když neexistoval testament a až po smrti dané osoby, neboli zůstavitele. Garantoval například sirotčí majetek nebo se spisoval v případě náhlé smrti. V případě členů rodu Thurn-Taxis se dochovaly dva pozůstalostní inventáře svobodných osob, a to princezny Eleonory a prince Josefa.

Ve fondu Velkostatek Dobrovice-Loučeň se nachází pozůstalosti držitele panství Karla Anselma Thurn-Taxis (1792-1844), kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu (1756-1809), která ve svém testamentu odkázala panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava příslušníkům rodu Thurn-Taxis, hraběnky Marie Isabelly z Eltzu (1795-1859), chotě prince Karla Anselma, princezny Eleonory Thurn-Taxis (1818-1898), princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu (1855-1934), nezletilého prince Eugena (1878-1903) a prince Josefa (1795-1857), bratra Karla Anselma. Výběr vycházel z toho, že jednotlivé osoby jedné rodiny a s ní spřízněné osoby měly v rodu rozdílné postavení – jednalo se o držitele velkostatku, jeho manželku, bratra, dceru, manželku prince Alexandra Jana Vincence a jeho nezletilého syna. Vedlo to k analyzování jednotlivých pozůstalostí, ve kterých byly testamenty čtyř osob, dva pozůstalosti inventáře, rozdělovací výkaz dědictví princezny Eleonory a další prameny spojené s danou osobou dokládající, co po ní „zůstalo“.

6.1. Pozůstalost držitele velkostatku Karla Anselma Thurn-Taxis (1792-1844)

Karel Anselm se jmenoval celým jménem „*Karl Anselm Maximilian Joseph Anton Franz de Paula Johane Nepomucenus Gabriel Maverlinus Kaspar Alexander Maria Franz Regius Aloys*“.²⁵² Karel Anselm se narodil dne 18. června 1792 v Praze a zemřel 25. srpna 1844 na tuberkulózu.

²⁵¹ Pro lepší charakteristiku a analýzu je na konkrétní způsob u jednotlivých testátorů, kteří při sestavování poslední vůle vycházeli jednak z tradice, jednak dodržovali právní zvyklosti, poukázáno u jednotlivých pozůstalostí.

²⁵² AHMP, Sběrka matrik, Praha III-Malá Strana, Kostel sv. Tomáše (1784-1796), sing. TON7a. [cit. 1. 6. 2017].

Princ sepsal testament dne 25. března 1842, opatřil jej vlastnoručním podpisem, jména svědků ale nejsou uvedena. Na začátku v invokaci vzýval jméno boží. Mělo to zajistit, že jednotlivá nařízení poslední vůle budou uznávána na zemi i v nebi. Dále vše žádal svým jménem při plném využití svých smyslů a ve zdraví činil ve známo poslední vůli napsanou vlastní rukou na papíře. Poslední vůle se skládá z dvaceti bodů.

První bod se týkal toho, že testátor doufal, že mu všemohoucí stvořitel udělí milost a nechá ho sestoupit z tohoto světa a aby se svou nesmrtelnou duší navrátil do jeho rukou. Vedle toho poznamenal, že očekává od svých příbuzných a přátel, že na něho budou často vzpomínat.²⁵³

Ve druhém bodě vyslovil přání, aby jeho tělesná schránka podle křesťanstvo-katolických zvyků byla pohřbena bez oslav do země. Pokud by zemřel v Praze nebo na svých panstvích, chtěl by odpočívat v rodinné hrobce v Sýčíně u svých rodičů, ale pokud by ho smrt postihla v cizině, nepřál si transport mrtvoly, ale jen jeho srdce mělo být uloženo v Sýčíně. Pouze v tomto případě, nebo pokud by otevření mrtvoly mohlo přinést velký přínos pro výzkum lékařů, tak si Karel Anselm přál, aby tak učinili a pak složili tělo do země. Neměl se konat žádný poslední průvod z povinnosti. Dále si přál, aby zbytečné zvony vynechaly zvonění a při zádušní mši byly velké svíce v jeho farním kostele nebo na někdejší smutečním místě. Pokud by zemřel v Praze, přál si, aby se v kostele sv. Tomáše, v jehož farní matrice je zaznamenáno jeho narození a křest, konala zádušní mše. Zároveň se mše konaly ve čtyřech hlavních farních kostelích a knězi za její vykonání náleželo 5 zl. konv. m. Pokud by si tuto částku nechtěl kněz vzít, měl ji odevzdat chudým. Na panstvích měly být taktéž ve farních kostelích a pohřebním kostele konány mše u hlavního oltáře. Výše zmíněná ustanovení platí i v případě skonání v cizině, ale pak by byla ještě u hlavního oltáře farního kostela, v jehož obvodě žil, vykonána svatá mše a kněz měl dostat částku 5 zl. konv. m.

Třetí bod se týkal jemu propůjčených úřadů a řádových vyznamenání. Svě rodině a dětem nařizoval, aby se chovali laskavě a mile k Jeho Milosti, protože to prozatím jeho knížecí rod nedostatečně dokazoval. Karel Anselm byl velmi vděčný Jeho Milosti za propůjčené císařské a královské čestné úřady. Klíč c. k. tajného rady měl být co nejdříve

---

URL:<

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=2998D467F296440FAD19B40177750040&scan=179#scan180>>.

²⁵³ V úvodu testamentu bylo zvykem uvést pár zbožných myšlenek týkajících se života na zemi, smrti či posmrtného života. S tím souvisela princova víra v nesmrtelnost duše a příprava na „nový“ věčný život. Je nutné si uvědomit, že sepsání testamentu patřilo k povinnostem správného křesťana. Jeho nesepsání by znamenal hřích. Hlavní povinností testátora byl uvést na začátku testamentu, že je v plné duševní síle, aby bylo zřejmé, že nečinil nic pod nátlakem.

zaslán zpět úředníkům, jichž se to týkalo. Jeho synové měli jemu věnované řády – Leopoldův řád nebo exemplář řádových pravidel osobně odevzdat císaři. Řádová znamení, která obdržel od cizích mocnářů, měly být také navráceny přímou cestou do jejich rukou, za což svým dětem a vdově poděkoval. Znak – rytířský kříž královského bavorské řádu sv. Huberta – dle přání testátora měl přijmout jeho bratr v bavorských službách.²⁵⁴

Ve čtvrtém bodu ustanovil, aby „šéf“ knížecího domu, v té době jím byl Maxmilián Karel (1802-1871), poskytoval jeho dětem a vdově ochranu a aby se na něho mohli obrátit. Pokud testátora Maxmilián Karel²⁵⁵ přežije, už v testamentu mu děkoval, že přispěje ke zlepšení statků a že pozůstalí stanovené závazky splní.

V pátém bodu vyslovil přání, aby všichni příbuzní a přátelé byli dále nakloněni jeho manželce a dětem a ve zbožných modlitbách na něho často pamatovali.

Šestý bod se týkal majetku a držných panství. Majetek a držná panství nebyla dle očekávání zabezpečena. Povinnosti uložené synům, kteří měli v pokročilém věku splnit dané závazky. Podle testátorovy vůle měla jeho milovaná manželka a děti postupovat dle následujících nařízení:²⁵⁶

Za prvé: Hlavním dědicem se stal nejstarší syn Hugo Maxmilián (1817-1889). Kdyby zemřel svobodný, měl se stát jeho dědicem druhorozený syn Karla Anselma Emerich (1820-1900) nebo nejmladší syn Rudolf (1833-1904).

Za druhé: Synům Emerichovi a Rudolfovi odkázal 100 000 zl. konv. m. Pokud by se měl stát dědicem někdo jiný, měl taktéž dostat z dědictví tuto částku.

Za třetí: Každá dcera²⁵⁷ měla obdržet částku 80 000 zl. konv. m. jako podíl na dědictví.

V sedmém bodu ustanovil, aby do doby, než všechny jeho děti dosáhnou věku 24 let, spravovala usedlosti manželka Marie Isabella, rozená hraběnka z Eltzu (1795-1859).²⁵⁸ Manželka se měla starat o blaho dětí a v případě potřeby se mohla poradit s řízením statků. Jen dva synové a dcera Sofie se už v době sepisování poslední vůle nacházely mimo dům, přesto měli dostávat apanáž a děti žijící u matky budou nadále zaopatřovány a vychovávány dle stavu v domě. Určil měsíční přírůstek v částce 300 zl. konv. m. synovi Hugo

---

²⁵⁴ Karel Anselm neurčil, který z bratrů by měl řád získat, protože v bavorských službách působil August Max (1794-1862) a Josef (1796-1857).

²⁵⁵ Karel Anselm ho uvádí jako Maxe.

²⁵⁶ Z dobové tradice vyplývá, že jedním z motivů sepsání testamentu byla starost o majetek a o rodinné vztahy po úmrtí testátora. Především chtěl zabezpečit ochranu majetku po svém skonání.

²⁵⁷ Karel Anselm měl tři dcery – Marii Sofii (1816-1897), Marii Terezii (1824-1889) a Marii Eleonoru (1818-1898).

²⁵⁸ Vdova po Karlu Anselmovi předala panství v roce 1857 Hugo Maxmiliánovi, protože v tento rok dosáhl věku 24 let života i nejmladší potomek princ Rudolf. Ustanovení tohoto bodu souvisela s dobovým chápáním skutečnosti, že jakmile žena vstoupila sňatkem do rodiny a chovala ke svým potomkům mateřskou lásku, nemohla by je obrát o majetek, který jim dle závěti patřil. Vdova měla navíc zajistit výchovu dětí.

Maxmiliánovi a druhorozenému synovi Emerichovi měsíčně 200 zl. konv. m. Na základě rodinné smlouvy z 21. února 1831 náležela české větvi od té primogeniturní apanáž a ještě jeho dcera Sofie²⁵⁹ měla ročně dostávat částku 4 000 zl. konv. m. Dcerám Eleonoře a Terezii patřila také apanáž po dosažení zletilosti²⁶⁰ a sumu měl dostávat i princ Rudolf po dosažení věku 24 let, tak se stalo roku 1857.

V osmém bodu poslední vůle sepsal svá očekávání od manželky do čtyř oddílů.

Za první: Úplné naplnění všech za jeho života přijatých a jen pouze osobních závazků, k tomu patřila půlroční platba Mnichovské hypoteční a směnečné bance,²⁶¹ k tomu na panství váznoucí břemena-platby, kterými napomáhal k zaplacení dluhů svým bratrům princům Josefovi a Vilémovi, jimž vystavil dlužní úpis. Jednalo se o splacení oněch 10 000 zl. konv. m., které zapůjčil na požádání otec Maxmilián Josef (1769-1831). Mělo být plněno u hraběcí úvěrové pokladny.²⁶² Testátor očekával od svých pozůstalých, že na bratry nebudou se splacením tlačiti, ale bratr princ Josef (1796-1857) slíbil, že dluh 30 000 zl. konv. m. vydá ku prospěchu jeho dětí.

Za druhé: Úplné splnění povinností stanovených v článku sedm, který se týkal dětí. Pokud se synové Hugo Maxmilián a Emerich²⁶³ ožení dříve, než nejmladší potomek princ Rudolf dosáhne věku 24 let, měl se jim přídavek zdvojnásobit. Pokud se provdá některá z dcer, tak stejný přídavek měla dostat i dcera Sofie.²⁶⁴ Souhrnná částka apanáže 4 000 zl. konv. n. se měla rozdělit. V případě, že by se jiná dcera chtěla zaopatřit mimo dům aniž by se vdala, například by chtěla žít u sestry Sofie nebo by vstoupila do světského kláštera, měla k tomu účelu ročně obdržet 2 000 zl. konv. m., což jí mělo vynahradit zaopatření, kdyby žila stále s rodinou v domě.

Za třetí: Manželka měla z příjmů panství po dosažení dospělosti všech potomků vyměřit jejich dědičné podíly. U nezletilých potomků c. k. zemský soud jako poručenský úřad měl potvrdit dědičné částky. Zároveň stanovoval, aby s dětmi žila dle stavu a výdaje nebyly omezovány. Stanovené dědičné podíly představovaly stejné částky. Vypsání dědičné částky musely být zúročeny neodděleně v běžných letech, než princ Rudolf dosáhne věku 24 let.

Za čtvrté: Manželka měla z příjmů panství zaplatit výbavu princezny Sofie, která se v srpnu roku 1842 provdá a částka výbavy se nezapočítávala do princeznina dědictví.

²⁵⁹ V době sepsání testamentu byla již dospělá.

²⁶⁰ Poslední vůli Karel Anselm sepsal ke dni 25. březnu 1842 a princezně Elenoře bylo 24 let 11. června.

²⁶¹ „München Hypotheken und Wechsel Bank“.

²⁶² „Castellsche Kredits-Cassa“.

²⁶³ Princ Hugo Maxmilián se oženil roku 1845 s Almérií, hraběnkou Belcredi (1819-1914), princ Emerich se oženil o rok později s Lucií, hraběnkou Wickenburg (1832-1851).

²⁶⁴ Princezna Sofie se provdala 16. srpna 1842 za Jana Baptistu, hraběte z Montfortu, vévodu di Laurito (1804-1878).

Devátý bod se týkal toho, že manželce náležela doživotně suma 7 000 zl. konv. n. ročně jako vdovství. Mohla ale prostředky 68 000 zl. nebo 34 000 zl. konv. m., které testátorovi dlužil pan Bedřich Frey z Vysočan, použít pro pomoc v případě krupobití, požáru nebo jiné nehody. Dluh se dával do hraběcí kasy a považoval se za další zdroj příjmů.

V desátém bodu stanovil, že manželka povede vrchní správu všech záležitostí a až do nabytí věku 24 let u nejmladšího potomka prince Rudolfa, pak vše odevzdá kněžna Marie Isabella hlavnímu dědici. Manželka se poté mohla rozhodnout, zda bude bydlet v knížecím domě nebo v některém ze zámků. Pokud by nechtěla zůstat v knížecím domě, hlavní dědic ji měl vyplácet 600 zl. konv. m. ročně. Užívat bydlení v knížecím domě mohly také dcery, ale pokud by chtěly pobývat mimo něj, tak je hlavní dědic neměl držet a také měly od něho dostávat náhradu.

Jedenáctý bod se vztahoval k vdovství. Testátor stanovil vdovství na částku 7 000 zl. konv. m. z příjmů panství. Kdyby kleslo na 6 000 zl. nebo 5 000 zl. konv. m., mohla požádat o přislíbené vdovství primogeniturní linií, což zaručoval sňatkový kontrakt a taktéž rodinné narovnání z 21. února 1831.²⁶⁵ Vše schválil s vědomím otec testátora Maxmilián Josef. V rodinném narovnání se upravovalo i rozdělení apanáže a všech šest bratrů, synů Maxmiliána Josefa, s tím souhlasilo. Vdovství mělo manželce sloužit ke zpříjemnění budoucnosti. Vše mělo zaručit srdečné a upřímné způsoby a testátorovi to dávalo útěchu, že po jeho smrti budou žít pozůstalí v nejpřímnější jednotě.²⁶⁶

Dvanáctý bod věnoval svým bratrům. Vyjadřoval přátelskou lásku a nejpřímnější náklonnost k bratrům a za ni jim děkoval. Svou vděčnost projevoval až do posledního vydechnutí. I přes určité dluhy se nemohla jeho náklonnost zničit. Jeho manželka měla za to odměnit jejich děti a prosil, aby to přijali pro jejich dobro a na památku z jeho pozůstalosti.

Ve třináctém bodě se věnuje tomu, co nastane poté, co princ Rudolf dosáhne věku 24 let života. Tehdy měla odevzdat jeho manželka majetek a správu veškerých záležitostí hlavnímu dědici princovi Hugo Maxmiliánovi a ostatním dětem díl z dědictví. Od této chvíle budou moct všichni potomci užívat své dědičné podíly bez omezení. Navíc hlavní dědic vyplatí své matce vdovství, 7 000 zl. a s tím, co měla dostávat od primogeniturní linie čítala částka 12 000 zl. konv. m. ročně. Navíc se mohla svobodně rozhodnout, kde bude bydlet nebo si bydlení mohla vyměnit.

---

²⁶⁵ Rodinné narovnání bylo podepsáno v Praze dne 19. března 1831, v Mnichově dne 10. dubna 1831 a ve Vídni dne 19. dubna 1831.

²⁶⁶ Výše uvedené body věnované manželce-vdově dokazovaly zájem manžela o budoucnost své chotě. Jmenované částky vycházely ze svatebních smluv. Vdově náležely částky až po ukončení poručenské správy. Tak bylo v případě Marie Isabelly učiněno a dodržela přání zemřelého manžela a odkázané dědictví předala potomkům v roce 1857, kdy dosáhl zletilosti poslední z potomků.

Čtrnáctý bod upravoval postup v případě, kdyby se manželka Marie Isabella, rozená hraběnka z Eltzu (1795-1859) nedožila roku 1857, tedy zletilosti prince Rudolfa, tak měl hlavní dědic správu majetku a veškerých záležitostí přijmout a částka, kterou měla dostat jeho matka Marie Isabella, tedy 7 000 zl. konv. m., by se rozdělila mezi ostatní sourozence jako jejich podíly z dědictví.²⁶⁷

Patnáctý bod se týkal toho, že kdyby jeden z jeho potomků nebyl spokojený s jeho nařízeními a chtěl se přít, tak testátor stanovil, že i přes to neobdrží více než on nařídil. Jeho ustanovení se shodovala se zákonem. Navíc zůstanou v držbě panství každé linie jako doposud.

V šestnáctém bodě jmenoval kurátora a vykonavatele testamentu svého dosavadního zástupce JUDr. Františka Xavera Schneidera, jenž působil také jako vychovatel synů. Testátorovi obětoval hodně volného času a naučil ho mnoho věcí. Měl pomáhat vést správu majetku. Jeho dosavadní odměna, jakožto vychovateli, zůstala formou penze a bude-li po smrti testátora sloužit jako zástupce, tak mu měl hlavní dědic princ Hugo Maxmilián vyplácet částku 500 zl. konv. m. ročně. Starší věrný přítel a dřívější vychovatel Karla Anselma byl dvorský rada Kašpar Bauer. Testátor si nepřál, aby se poměry vůči němu měnily.

Sedmnáctý bod se týkal sňatků jeho potomků. Přál si, aby synové i dcery neuzavřeli sňatek nepřiměřený jejich postavení. Úmluva rodu z roku 1830 upravuje sňatky – manželství ze stejně společensky postavené rodiny nebo s takovým šlechtickým rodem, který patřil do skupiny tzv. „*Stiftsmäßigkeit*“, žil v oblasti Dolních Rakous a dotyčný mohl doložit alespoň osm předků rytířského původu ze strany matky i otce. Pokud některý z potomků uzavřel manželství se členem neuměleckého šlechtického rodu, bylo nutné, aby měla daná rodina alespoň hodnost hrabat a toto postavení měla ve čtyřech generacích. Přál si, aby se chránili smíšeným manželstvím. Mělo by se postupovat dle zvyků. Varoval před neúspěšnými pokusy a bylo by lepší hledat manželské štěstí v jejich společenské třídě.²⁶⁸

Osmnáctý bod byl určen pro úředníky a sloužící. Žádal, ba přímo poroučel, své manželce, správce majetku, aby pečovala o blaho úředníků a sloužících a odměnila je dle možností za jejich službu. Ujišťoval je, že si mohou být jisti svými odměnami a platy i po převzetí majetku, správy veškerých záležitostí hlavním dědicem princem Hugo Maxmiliánem.

Devatenáctý bod se týkal domácího služebnictva. Pokud by měla nastat po jeho smrti obměna služebnictva, každý měl být propuštěn s polovičním ročním služným a dostat licenci.

²⁶⁷ Mělo se tak uskutečnit v roce 1857, v roce dosažení zletilosti prince Rudolfa.

²⁶⁸ Testátor chtěl svou poslední vůlí trochu ovlivnit jejich sňatek. Zaopatřil to tím, že vyjmenoval skupiny vhodných rodů. Mělo to zabezpečit rodinný majetek. Navíc své potomky varoval před uzavřením nerovnorodého manželství. Jediný princ Rudolf varování neuposlechl a vzal si za manželku Jenny Ständler, ženu nešlechtického původu.

Jeho komorník Alexandr mu sloužil přes 20 let a za věrnou oddanost, kterou mu po tu dobu poskytoval, mu testátor stanovil celoroční služné 240 zl. konv. m. jako penzi. Pokud by ale nadále po jeho smrti ve službě zůstal, měl dostávat polovinu penze. Jestliže by chtěl odejít, neměl mu v tom nikdo bránit. Karel Anselm si přál, aby ve své službě zůstal i myslivec Karl a jako odměnu za své služby měl dostat část testátorovy garderoby – jednalo se o ¼. Garderóbu rozdělí jeho manželka. Navíc měla polovina šatstva případnou komorníkovi Alexandrovi, pokud u nich bude chtít zůstat, pokud by šatstvo vdova po Karlu Anselmovi nepotřebovala, nařídil, aby jeho uniformy prodala a výtěžek z prodeje darovala ústavu chudým a soukromému spolku-rozdělí ho k podpoře domu chudých a pak zbylým ústavům, jejich podělení je předepsáno v zákoně. Všechno čisté stříbro, které se v domě nacházelo, patřilo jeho manželce. Stolní přibory a všechny ostatní movité věci, které kněžna Marie Isabella nepotřebovala, měl získat hlavní dědic princ Hugo Maxmilián. Stříbro, které patřilo díky dědictví nebo darování dcerám bylo známé a nenáleželo do předchozích bodů.

V posledním tedy dvacátém bodu testamentu nařídil, aby byly uplatněny zásady stanovené v dekretu z 18. března 1840, který se týkal vykoupení z roboty, ve vztahu k poddaným. Dědicové testátora měli povinnost vykoupit robotní povinnosti. Poddaní měli obdržet výslužné z kapitálu. Pokud by to u Mnichovské hypoteční banky nešlo a musel by se částečně zaplatit dluh, neměli dostat finanční, ale naturální odměnu. Žádal c. k. zemský soud, aby nedovolil nedodržení jeho nařízení a nepovolil případné odvolání.

Na konci testamentu se nachází subskripce testátora prince Karla Anselma Thurn-Taxis a opatření, že listina byla sepsána pod dohledem svědků. A pod tím poznámka, že se opis shoduje s originálem a datace dne 27. září 1844 v Praze. Pod poznámkou se vlastní rukou podepsal ředitel expedice Wania. Na místo pečeti se uvádí zkratka L. S. neboli „*Locus Sigilli*“.²⁶⁹

Poslední vůle prince Karla Anselma zachycuje na základě obsahového rozboru typické znaky mužských závětí své doby. Odkazoval na Boha, učinil ustanovení, co se má stát s jeho mrtvým tělem, popřípadě srdcem. Hlavním motivem sepsání testamentu bylo zabezpečení majetku po jeho smrti, s tím souvisela ustanovení ohledně hlavního dědice prince Hugo Maxmiliána a jeho sourozenců jako oprávněných dědiců. V bodech týkajících se jeho potomků neopomněl varovat před morganatickým sňatkem či vyjmenovat skupiny vhodných rodů pro uzavření sňatku. Výše odkazovaných částek představovala u chlapců 100 000 zl. konv. m. a u dcer 80 000 zl. konv. m. Nezbytnou součástí mužských testamentů byly body

---

²⁶⁹ SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 421-438.; Ustanovení testamentu se nachází také v deskách zemských větších. In: NA, DZ, DZV 1346, fol H9v-H21r.

týkající se jejich manželek, konkrétně vdovství, poručnictví či bydlení. Suma patřící vdově byla menší než u potomků. Spásu své duše se snažil si zabezpečit zbožnými odkazy, například peněžní dar knězi. Nezapomněl ani na své věrné služebníky. Závěrečná ustanovení jsou typického rázu, kdy Karel Anselm opatřil listinu vlastnoručním podpisem a pečetí, taktéž učinili svědkové.

6.2. Ženy, pozůstalostní inventáře a poslední vůle

Do kapitoly patří pozůstalosti čtyř žen, a to kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu (1756-1809), kněžny Marie Isabelly Thurn-Taxis, rozené hraběnky z Eltzu (1795-1859), princezny Eleonory Thurn-Taxis (1818-1898) a kněžny Marie Thurn-Taxis, rozené princezny z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst (1855-1934). Tyto pozůstalosti byly vybrány kvůli jejich rozdílným charakterům, protože každá z žen měla v rodině jiné postavení a jiný životní osud, což se odrazilo v posledních vůlích či rozdělovacím výkazu dědictví.

6.2.1. Marie Josefa z Fürstenbergu (1756-1809)

Kněžna Marie Josefa z Fürstenbergu, rozená Fürstenberg,²⁷⁰ byla manželkou Filipa Neriuse Josefa (1755-1790).²⁷¹ Měli tři děti Karla Gabriela Maria Josefa (1785-1799), Josefu Marii Filipínu (1780-1780) a Leopoldinu Filipínu Karolinu (1781-1806), která se provdala za Viktora Amadea z Hessen-Rotenburg (1779-1834).

Testament podepsala kněžna Marie Josefa a podepsanými svědky s přitištěnými pečetěmi byli dožádaní svědkové Leopold hrabě Spork, Jan Josef svobodný pán z La Moth a Bedřich svobodný pán ze Schmidburgu.²⁷² Invokace zněla „*Im Nahmen der allerheiligsten Dreyfalltigkeit*“ tedy „*Ve jménu nejsvětější Trojice*“. Vydavatelkou byla někdejší kněžna²⁷³ a tuto písemnost určila všem milým příbuzným, její rodině, zaslouženým osobám a všem poddaným.²⁷⁴ Testament tvořilo třináct bodů.

---

²⁷⁰ Celým jménem „*Marie Josefa Johanna Benedikta*“ (1756-1809). Německý predikát zní „*zu Fürstenberg*“, ale v deskách zemských se uvádí predikát „*von Fürstenberg*“.

²⁷¹ Filip Neriuse Josef byl synem Karla Egona I. (1729-1787) a Marie Josefy hraběnky ze Šternbergu (1735-1803). Měli dva syny, a to staršího Karla Josefa Aloise (1760-1799), jehož manželkou se stala kněžna Alžběta Thurn-Taxis (1767-1822), celým jménem Marie Alžběta Alexandrina, a Filipa Neriuse Josefa. In: *Universitätsbibliothek* (online). [cit. 9. 12. 2016].

URL:< <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/beckekluetztner1886/0013?sid=6d05bde3d3755ce7d6510d10936de362>>.

²⁷² U svých jmen mají v testamentu uvedenou zkratku „*Locus sigilli*“ tedy namísto přitištěných pečetí.

²⁷³ „*Wailand Josefa Fürstin zu Fürstenberg*“.

²⁷⁴ Jakožto důkaz a na památku své lásky a péče o pozůstalost.

V prvním bodě kněžna stanovila, aby byla její mrtvola pohřbena v rodinné hrobce knížat Fürstenbergů v Nižboru a zde se také vykonávaly zádušní služby a poté v kostelích na panství Dobrovice, Loučeň a statku Vlkava. Tak to probíhalo i po smrti její dcer Lepoldiny, která zemřela 10. června 1806. Darovala do Prahy 500 zl., do Nižboru, kde se nacházela a dodnes nachází zmíněná rodinná hrobka, 500 zl., dobrovickému kostelu 500 zl. a loučenskému kostelu taktéž 500 zl. a domu a dalším chudým s péčí. Měla by se uspořádat zádušní mše a mešní nadání každý rok jako vzpomínka na Josefino úmrtí, a to ve dnech 16. ledna, 5. června, 7. června, 11. července a 13. prosince.²⁷⁵

Ve druhém bodu vyjmenovávala své hlavní dědice a určila, co se má stát s jejím majetkem. Ustanovila svou tetu někdejší Marii Henriettu Thurn-Taxis kněžnu z Fürstenbergu (1732-1772) a její žijící děti, Terezu hraběnku z Ahlefeld-Langeland-Rixingenu, rozenou princeznu Thurn-Taxis (1755-1810) a ovdovělou kněžnu Alžbětu Alexandrinu z Fürstenbergu, rozenou princeznu Thurn-Taxis (1767-1822) a prince Maxmiliána Josefa Thurn-Taxis (1769-1831). Výjimkou byl synovec kníže Karel z Fürstenbergu (1796-1854),²⁷⁶ který zdědil křivoklátské panství.

V případě úmrtí některého ze jmenovaných oprávněných dědiců by se měla situace vyřešit tak, že potomek převezme tu odkázanou část ve stejném dílu neboli částce. Byla zde ale zmíněna jedna výjimka týkající se výše zmíněného synovce Josefy knížete Karla Egona II. (1796-1854). Po úmrtí třech oprávněných dědiců a zároveň v případě vymření jmenovaných ustanovila Josefa jako vlastní dědice všechny žijící děti jmenovaných dědiců, což byl případ Marie Henrietty, která byla v době sepsání testamentu (3. července 1806) po smrti. V tomto odstavci navíc kněžna nařídila, že nejstarší syn Marie Henrietty princ Maxmilián Josef (1769-1831) převezme do dědičného vlastnictví panství Dobrovice, Loučeň a Vlkavu.²⁷⁷

Ve třetím oddílu se kněžna zmínila, že byli dědicové zavázáni jednotlivými body testamentu a zároveň se měla uskutečnit ta nařízení či přání, která nebudou do úmrtí kněžny naplněna.

Čtvrtý odstavec ustanovil, že pokud bude ovdovělá sestřenice kněžna Alžběta Alexandrina z Fürstenbergu, rozená Thurn-Taxis (1767-1822) v době Josefinina úmrtí ještě trochu dlužná, tak se měly její dluhy splatit, aby už žádné neexistovaly. Kromě toho Josefa

---

²⁷⁵ Zbožné odkazy, především finanční dary kostelu, kde mělo být pochováno její tělo, zajišťovaly v chápání testátorky spásu duše.

²⁷⁶ Karel Egon II. byl synem Karla Josefa Aloise (1760-1799) a kněžny Alžběty Alexandriny, rozené Thurn-Taxis (1767-1822).

²⁷⁷ V praxi ale nastala situace, že po úmrtí Marie Terezie a Marie Alžběty bylo oprávněných dědiců dokonce devět. Proto se mezi lety 1826-1827 sepsala smlouva o poživacím právu dědiců. Jediným dědicem byl uznán princ Karel Anselm (1792-1844), syn Maxmiliána Josefa, který vystoupil z užívání dědictví.

postoupila apanáž syna Karla Gabriela (1785-1799) k dispozici knížecímu domu Fürstenbergů.

Pátý odstavec testamentu se týkal synovce Karla Egona II. (1796-1854), dědice křivoklátského panství, kterému Josefa odkázala jakožto na vzpomínku a důkaz její lásky dům v Praze č. 176/158. Pokud zemře mužský potomek bez pozůstavení tohoto domu, tak dle ustanovení v bodě dva případně míněným dědicům.

V šestém bodu odkázala kněžna své tetě hraběnce Sofii z Waldstein-Wartenburgu 2000 zl.

V sedmém oddílu darovala odměny se zaopatřeními v ročním doživotním plnění²⁷⁸

Darované odměny a zaopatření (v ročních hodnotách)	
Jméno obdarované osoby	Částka ve zlatých
Pěstounka Alžběta Le Peoug	1000
Generální zplnomocněnec knížat Fürstenbergů a tajnému radovi Františku Arnoštovi ze Steinegu	1000
Abbé Antonín Geraghty	700
Zplnomocněnec v hospodářské oblasti Josef Pulpán z Feldsteinu	900
Právník Karel Václav Pinkas	500
Pokladník Václav Mrkoš	400
Revident Adalbert Mrkoš	400
Starosta Dobrovice	1000
Loučeňský ředitel	800
Dobrovický důchodní	550
Justiciár	450
Dva obroční ²⁷⁹	450
Tři hospodáři	300
Dobrovický ranhojič	200
Loučeňský polní ranhojič	150
Lesní pojezdny	600
Loučeňský zámecký zahradník	250
Loučeňský pokojský	250
Revírní myslivec	100
Každý písař (i ingorsista)	70
Sedm lesních adjunktů	50
Dobrovický zámecký zahradník	80
Dobrovický a loučeňský zahradník	50
Dva sedláci	70
Dobrovický správce luk	50

²⁷⁸ Tento bod měl dalších 25 pododdílů.

²⁷⁹ Každý obroční dostal ročně 450 zl. Totéž, jen v jiných částkách, platí u tří hospodářů, písařů, sedmi lesních adjunktů a dvou sedláků.

Dobrovický a loučeňský strážce zámecké brány	50
Porybný	50
Celkem	10470

Následující pododdíl se týká služebnictva. Mužské i ženské služebnictvo a zároveň oba podomní měli obdržet celoživotní mzdu (služné) a navíc k tomu měli dostat výkaz dvorského účtu po Josefinině smrti. Janu Jiřímu Arnoštovi od této chvíle patřila odměna za plnění služby 400 zl. ročně do konce života, zároveň byl tento důchod na rok dopředu vyměřen, dále denní stolné 1 zl. 30 kr. a každému z domácích oficiantů 45 kr. denně. Dcera Leopoldina měla zajistit vyplácení po matčině smrti.²⁸⁰ Všechna stanovená přání a zbylé penze, které nebyly až do jejího úmrtí z hlavní, z dvorské kasy nebo z důchodu vyplaceny, se měly v nutném výčtu vypočítat. Nutné bylo projednat záležitosti těch lidí, kteří se po Josefinině smrti provdají či ožení nebo už byli v manželském svazku. V případě úmrtí manžela se 2/3 částky přenesou na pozůstalou manželku, popřípadě osiřelé děti (jedno i více), právě jim připadl určitý díl až do završení 24. roku života nejmladšího dítěte.

V dalších pododdílu stanovila, že Alžbětě Aschwitz, pečovatelce její dcery, náleží ročně do 24. roku života 100 zl. Všechny zmíněné penze se měly zaplatit bez výjimky ve čtvrtletní lhůtě z připravených příjmů. Každému jmenovanému se měla částka v uvedené výši vyplatit bez všech srážek či odvodů.²⁸¹

Mužské a ženské služebnictvo od pastýře až po posledního jednotlivce mělo získávat celoroční mzdu neboli služné. S tím souvisela i odměna poddaným na panství Dobrovice, Loučeň a statku Vlkava. Na tento bod navazoval ten následující.

V den úmrtí Josefy se měl zkontrolovat zbytek důchodů poddaných.

Na panství Horní Cerekev, tedy statek zapsaný deskami zemskými, tvořil kapitál 50 000 zl. a k panství Benátky přináležel kapitál o částce 10 000 zl., dohromady 60 000 zl.. Josefa darovala na chrudimský nemocniční ústav výhradně pro chudé a nemocné zmíněných třech panství, a sice následujícím způsobem.

Za prvé: Pokud se tak nestane za jejího života, měla se z kapitálu Horní Cerekve vypovědět částka 10 000 zl. a vytvořit budova chudobince a nemocnice na panství Dobrovice pro dvacet chudých a čtyři chudé nemocné, o něž se zde má starat. V případě, že takto vykoná již za jejího života nebo se teprve začne. Mělo se postupovat dle stavebního plánu. Mimo to ale měla budova jen jediného oprávněného dědice. S předčasnou smrtí dědice se mělo stavět

²⁸⁰ Dcera Leopoldina ale zemřela v roce 1806.

²⁸¹ Tak mají učinit tzv. universální dědicové.

dle vlastního uvážení bez námítky. Zároveň byli Josefininy dědicové zavázáni tuto stavbu provést a ústav měl hospodařit na vysoké úrovni v kraji.

Za druhé: Z výnosů nadačního kapitálu se udělovaly tzv. špitální porce stravy a denní podpory 15 kr. denně.

Za třetí: Pokud by výnos činil 675 zl., mělo se pro dvacet chudých a čtyři nemocné opatřit potřebné dřevo na topení a vaření a zajistit zásoby stravy v domě. Zároveň se poskytovala pomoc ne více než čtyřem nemocným. S pomocí souvisela i návštěva dobrovického ranhojiče. Jelikož lékařské zařízení bylo daleko, tak se měla vyplácet roční částka 50 zl. na udržování budovy nemocnice a dále na její správu a pro péči 40 zl. ročně. Svrchu napsané úspory určené ve druhém paragrafu a pro danou budovu byla určená zbylá částka 10 000 zl., fond se měl rozšiřovat a počet chudých a nemocných mohl narůst, pokud by byl fond i přes malé příspěvky až do 100 000 zl. používán k nárůstu denní penze chudých na 15 kr.

Za čtvrté: Příjem tohoto chudobince a nemocnice příslušel jedině oprávněným a potom vlastním dědicům, jejichž nástupnictví souviselo s vlastnictvím panství, buď přímo, nebo po oběžníku hospodářského úřadu. Zvláště s rozvahou byli přijati jen nevinní zchudlí a práce neschopní.

Za páté: Na využití ročního příjmu se určitá remunerace v roční hodnotě 40 zl. po plnomocnosti a závazku hospodářských úřadů ukládala a vedla na separátním účtu. Účet byl sice stejný s těmi ostatními, ale podléhal vrchnostenské revizi, která mohla vytknout určité nedostatky. Úkolem bylo především zvětšování ústavu. Na půlročním účtu se musel dokládat a ukazovat čistý zisk a následně byly úspory přiloženy.

Za šesté: Pro možný případ, že by bylo někdy vlastnictví panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava rozděleno, tak k uvarování všech sporů a pochybností, počet přijatelných nemocných ze třech panství činil z Dobrovice 10 osob, z Loučeň 6 osob a z Vlkavy 4 osoby a v případě budoucího rozšíření, se stanovil tento počet, tak jako v případě nutného odloučení těchto ústavů se měl přidělit z onoho kapitálu fondu na 50 000 zl. a z následného rozmnožení napůl pro Dobrovici, desetina pro Loučeň a dvě desetiny pro Vlkavu.

Na panství Vrchlabí věnovala kněžna 20 000 zl. na školní fond, v případě rozdělení majetku pro panství Dobrovice, Loučeň a Vlkava. Pro panství Dobrovice darovala na tyto účely 10 000 zl., pro Loučeň 6 000 zl. a pro Vlkavu 4 000 zl. Z výnosu takového kapitálu měli být podporováni učitelé a jejich rodiny. Ti chudí žáci, kteří se obzvláště vyznamenali, získali odměnu. Právě oni měli dostávat školní knihy, psací materiály a každý z nich měl dostat vhodnou sbírku národních a výchovných spisů ke čtení. Což přispělo ke zřízení ústavu

čtení a zároveň se tímto činem mělo podpořit vyučování a vzdělání mladých absolvoáním ústavu. Instituci se měl vést oddělený účet a roční úspory k rozšiřování fondu založeného pro toto zařízení a ročně se mělo vydávat 20 zl. a 5% z ušetřených přírůstků založeného fondu.

Kněžna stanovila pro poddané na třech panstvích, a sice pro možný případ rozdělení majetku, pro Dobrovici pět desetin, pro Loučeň tři desetiny, pro Vlkavu dvě desetiny. Kapitální částka činila 10 000 zl., a sice zejména polovina pro panství Mnichovo Hradiště, na 20 000 zl. pojištěný kapitál na podporu výpůjčkového fondu, a to následujícím způsobem.²⁸²

Za prvé: Měl se upotřebit v případě skutečné potřeby a pouze v případě špatného počasí a jeho následku ať už moru dobytka, neúrody či válečných škod, jež poškodí či zasáhnou pole v majetku nevinných chudých na nich usedlých. Zároveň se poskytoval k obnově osiva, nakoupení dobytka a k dalším skutečným potřebám pro postoupení půjčky, poněvadž byla potřeba přiměřeného fondu, zálohy za hypotéku vedle 3% úroku a na základě dostupných termínů splácení bylo půjčeno pronajímateli. Výše této půjčky a způsob splácení byl určen, ale závazek pro každý případ od hospodářských úřadů s povoláním a souhlasem soudce a přísedících, jak potřeba každého poddaného byla známá a na jehož přiměřené využití, udržení a rozšíření fondu především muselo být určeno uložení a na správné dodržení úroků a splátkových plateb se mělo dokládat kontrolou.

Za druhé: Od té doby se mělo podporovat půjčky ke zvýšení a rozšíření fondu 3%. Ke čtvrtletí, kde byla také možná krátká výpověď vedle 5 %, nebo vedle nejvyšší možné výše úroků ze zákona ke každému období.

Za třetí: Při nastání jmenované nehody potřebovali poddaní pomoc, před vyčkáním výpovědi jim měla být poskytnuta alespoň necelá část. Tak to nařídila Marie Josefa dědicům a následovníkům - u existujícího fondu překročit kasu s hotovostí na pomoc (bez ní by každý „lidský“ statkář nic nevykonal). Přijatá a schválená částka z fondu byla vyplacena z důchodní nebo hlavní kasy vedle náhrady vypovědění.

Za čtvrté: Josefininy dědicové a svobodní nástupci se zavazovali fondovním kapitálem 10 000 zl., proto 5 000 zl. do Mnichova Hradiště bez dalšího vypovězení a na panství Dobrovice, Loučeň a Vlkava před všemi dědičnými podíly vedle čtvrtletní výpovědi a 5% úroku náležela pomoc poddaným z výpůjčkového fondu u nastalé potřeby.

Za páté: Pokud by přírůstek přesáhl výši 3% tohoto fondu na jednom nebo na jmenovaných třech panstvích, tak by se poskytly 2/3 rektifikace, pokud by 5% hodnoty

---

²⁸² Výpůjčkový fond sloužil k podporování poddaných a půjčování peněz v případě živelných nehod, nebo zchudnutí bez zavinění.

nebylo zadluženo a bylo by vedle čtvrtletní výpovědi a nejvyššího ze zákona možného úroku do zahájení potřeby zabezpečena podpora poddaných.

Za šesté: Jakmile by stoupla podpora fondu do oné částky 20 000 zl., mohl to poddaný vyřídit sám na výši 3% nebo 5% úroku. Jestliže by vznikly nové způsoby nezbytné půjčky institutu a záloha poddaných dosáhla ke 2,5% z kapitálu 40 000 zl., takové zálohy se vedle 2% úroku dávali, ihned by ale tato úroková míra byla jinak snížena.

Za sedmé: Pokud by tento fond na pomoc narostl na částku 100 000 zl., tak se měly ušetřené peníze dát na rozšíření či zvětšení stanovených tří nadací: pro první se 3/4, pro druhou 1/4 zaměřené úrodně a pokud by se pokračovalo až do špitálního fondu na 100 000 zl., do školního fondu na 40 000 zl., kde úspory všech tří fondů budou vyjmuty pro poddané z panství Dobrovice, Loučeň a statku Vlkava a jejich podporu, kterou potřebují, je ku prospěchu. V této souvislosti se měl vydat plán schválený úřadem.

Za osmé: Tento výpůjčkový fond měl oddělený účet pro výhradně kontribuční počet a v kase zůstávala hotovost za půlroční období. V následujícím půlročním počtu se mělo poukázat na zařízení a účet remunerace a od roční částky 100 zl. vydávat a tato odměna s 1% úroku se zúčtovala.

Předchozí odstavce ustanovily zřízení ústavu, který se nazýval „*Josepha-Leopoldina Fürst Fürstenbergischen Armen – resp. Schul – resp. Unterstützungseichanstalt*“. Kněžna v tomto bodu testamentu ustanovila jeho vedení, ale v nepříznivé době či v případě výpovědi fondovního kapitálu měli vedení zvážít její dědicové, erbovní držitelé nebo hospodářský úřad. Neméně také založení fondovní hotovosti od Josefininých dědiců, nástupců a hospodářského úřadu bez vyššího konsensu s pouhým založením a ubezpečeným potvrzením. Poté se měl vyhotovit ověřený opis zápisů v deskách zemských a pozemkových knih. Zmíněný nadační kapitál měl být zřízen ze zákonného ustanovení, proto nebude moct vrchnost panství Dobrovice, Loučeň a Vlkava zamýšlet sama.²⁸³

Ústavu zaopatřující chudé v Praze dala Marie Josefa 100 zl. k řádnému školnímu fondu, rovněž 100 zl. a na dům invalidů, respektive vyslouženců, také 100 zl.

Za právního zástupce vyřízení, projednání, vyrovnání pozůstalosti a celkové uskutečnění všech výše nařízených ustanovení kněžna určila soudního správce JUDr. Pinkase

---

²⁸³ Kněžnu patrně vedla k založení nadačních fondů ve prospěch nemocných, starých a chudých obyvatel, učitelů, škol či žáků i mravní povinnost coby katoličky a majitelky panství Dobrovice, Loučeň a statku Vlkava. Dobročinná a charitativní péče souvisela se zbožnými odkazy několika kostelům (viz bod č. 1). Odkazy a dobročinné skutky byly součástí šlechtických testamentů, protože v dané době věřili, že jim to zajistí spásu duše. Patrně také cítila závazek postarat se o budoucnost poddaných a zaopatřit je v těžkých chvílích. V charitativní činnosti na ni navázeli například princ Karel Anselm nebo jeho dcera princezna Eleonora, která založila útulek pro chudé a přestárlé obyvatele.

ve funkci kurátora testamentu. Na základě zemského práva měl dostat od dědiců kněžny přiměřenou odměnu.

Na potvrzení tohoto ustanovení, které bylo ve všech bodech psáno rukou kněžny a k dokončení potřebné zpečetění, přitiskli své pečeti tři svědci.

Zpráva z 1. června 1827, na kterou přitiskli své pečeti červené barvy princ Karel Anselm Thurn-Taxis (1792-1844), hrabě František Sternberg-Manderscheid, Karel Egon ze Schönbernu, baronka Karolína z Bretfeldu, rozené baronka z Ahlefeld-Langeland-Rixingenu, JUDr. Pinkas, kněžna Leopoldina z Hohenlohe-Waldenburgu, rozená kněžna z Fürstenbergu, kníže Karel Egon z Fürstenbergu, princ August Max Thurn-Taxis (1794-1862), princ Josef Thurn-Taxis (1796-1857), princ Karel Theodor Thurn-Taxis (1797-1868), princ Bedřich Hannibal Thurn-Taxis (1799-1857), hrabě Jan Paar, princ Vilém Karel Thurn-Taxis (1801-1848), atd. Zpráva pojednávala o tom, že první dvě oprávněné dědičky už nežijí a žijícím byl pouze princ Maxmilián Josef Thurn-Taxis (1769-1831) a jeho potomci, z nichž někteří přitiskli svou pečeť. Jak bylo již výše řečeno, pozůstalostní majetek přecházel dědičně na manželské děti. Uznáným dědicem panství se stal Karel Anselm (1792-1844) a držitelem velkostatku byl mezi lety 1829-1844.

Opis ze dne 6. července 1828 vydaný v Praze kurátorem JUDr. Pinkasem a na konci opisu s poznámkou, že tato zpráva byla zapsána do desek zemských dne 8. listopadu 1828 s podpisem viceregistrátora Josefa Hersnera.²⁸⁴ Na základě dekretu z 9. května 1827 měli Josefinini dědicové převzít z její pozůstalosti panství Dobrovice, Loučeň a Vlkavu. Po případném úmrtí posledního oprávněného dědice se prokázal vlastním dědicem 5. kníže Karel Alexandr Thurn-Taxis (1770-1827), tedy hlava primogeniturní linie,²⁸⁵ jenž nabídl záruku s pomocí intabulace na panství Chotěšov. Zároveň se povolily dva body s několika oddíly. Za prvé: princ Karel Anselm (1792-1844) u obou panství Dobrovice a Loučeň s Vlkavou byl ustanoven mezi jejich vlastníky dle Josefinina testamentu.²⁸⁶ Za druhé: Ostatním, respektive princům Augustu Maxovi (1794-1862), princům Josefovi (1796-1857), princům Karlu Teodorovi (1797-1868), princům Bedřichu Hannibalovi (1799-1857), princům Vilému Karlovi (1801-1848), princezně Leopoldině z Hohenlohe-Waldenburgu, rozené princezně z Fürstenbergu a princezně Karolíně z Bretfeldu, rozené hraběnce z Ahlefeld-Langeland-Rixingenu, náležela

---

²⁸⁴ Zápis se nachází v knize č. 1133 na foliu C16.

²⁸⁵ Karl Alexander zemřel dne 13. července 1827.

²⁸⁶ Byl to nejstarší syn Maxmiliána Josefa (1769-1831), jemuž po zemřelé matce připadly odkazovaná panství Dobrovice, Loučeň s Vlkavou a dle dalších ustanovení testamentu se měl stát dalším dědicem panství.

částka 75 000 zl. konv. m. ve 2-1zl. a 20 kr. úročitelná 5% od data zemření testamentárního dědice a od této doby měla být ročně zmenšena o 1 000 zl. konv. m.²⁸⁷

Pozůstalost doplnil ještě Účet hlavní pokladny o užívacím právu dědiců kněžny, rozené i ovdovělé, Josefy z Fürstenbergu z roku 1813.²⁸⁸

Testament kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu vykazuje typické znaky šlechtického testamentu, na jehož začátku nechybí zbožné odkazy několika kostelům. Testátorka výslovně jmenovala tři dědice, kterým odkazuje své statky a jmění. Po jejich úmrtí patřily dědičné podíly potomkům. Oproti předchozímu testamentu prince Karla Anselma se věnovala ve valné většině poslední vůle jí zřízeným třem fondům – chudinský a nemocniční, školní a výpůjčkový. Ustanovila kapitály fondů a komu v jakých situacích mají sloužit. Navíc oproti princovi odkázala mnoho ročních doživotních odměn sloužícím na zámku, panství a dalším rodinným přátelům. Svým rozsahem je poslední vůle nejrozsáhlejší ze všech zkoumaných posledních vůlí. Odkazovala spíše finanční částky než šperky a další cenné předměty.

6.2.2. Marie Isabella Thurn-Taxis (1795-1859)

Marie Isabella Thurn-Taxis rozená hraběnka z Eltzu²⁸⁹ se narodila ve Vídni dne 10. února 1795 a zemřela v Praze dne 12. března 1859, stejně jako její manžel byla pohřbena v rodinné hrobce v Sýčíně. Jejím manžel princ Karel Anselm (1792-1844) se stal majitelem panství Dobrovice a Loučeň. Po úmrtí jejího chotě se dle jeho testamentu stala tzv. správkyní majetku do doby, než se stanou zletilými všechny děti, tedy do roku 1857, kdy předala statky do rukou prvorozeného syna Hugo Maxmiliána. Stala se držitelkou Řádu hvězdového kříže a palácovou dámou jejího majestátu císařovny rakouské. Snažila se o založení dobročinného a humanitárního ústavu v Praze.²⁹⁰

Poslední vůle hraběnky Marie Isabelly z Eltzu byla sepsaná dne 28. září 1853 v Niměřicích a dochovala se ve formě opisu. Na úvod zdůraznila, že byl její testament napsán po zralém uvážení a důkladném účtování jejího jmění. Její poslední vůle má čtyři body.

²⁸⁷ Pozůstalost Marie Josefy z Fürstenbergu. In: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 125-200.

²⁸⁸ „*Hauptkasse Rechnung für die hochfürstliche Herzen Usufructuar Erben nach Wailand Frau Josepha verwittwet und gebohrnen Fürstin zu Fürstenberg für das Jahr 1813 nebst dazu gehörigen 493 Beylagen*“

²⁸⁹ Petr Mašek uvádí predikát „*von und zu Eltz*“. In: MAŠEK, Petr. Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích, s. 285.

²⁹⁰ WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 78.

V prvním bodu stanovila, že se hlavním dědicem jejího veškerého movitého a nemovitého majetku stal nejmladší syn princ Rudolf, pozdější svobodný pán z Troskowa (1833-1904).²⁹¹

Druhým bodem nařídila to, že její dědic byl zavázán otcovským podílem na dědictví, které čítalo 100 000 zl. konv. m. a pojistily ho zemskodeskové statky Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava. Na svých pět sourozenců měl postoupit část závazků, na kterých výslovně ustanovila rozdělení stejného dílu.

Třetí část se týkala případu, kdyby byl hlavní dědic v době jejího úmrtí nezletilý, proto jeho matka určila za kurátora majetku Františka Xavera Schneidera, doktora a profesora práv v Praze. V každém případě se stal také vykonavatelem její poslední vůle.

Závěrečný bod se týkal služebnictva. Domovníkovi, kuchaři, dvěma kočím, služebníkům, komorné, pokojské a dvěma kuchyňským odkázala peněžitou odměnu, jakožto celoživotní penzi.

Na závěr poslední vůle se nachází datace v Niměřicích dne 28. září 1853 a její podpis. Vše doplnil odstavec týkající se toho, že se učinilo ve známost dne 24. března 1859 v přítomnosti JUDr. Rudolfa Thurn-Taxis,²⁹² JUDr. Františka Schneidera, JUDr. Karla Esmarcha, a svědka Jana Schiera. Pod odstavcem se vlastní rukou podepsal JUDr. Jan Volkett. Poslední poznámkou na opise byla ta, že se opis shodoval s originálem a z expedice c. k. zemského soudu se vydal v Praze dne 18. dubna 1859 a odpovědnou osobou se stal Machowec. Pod poznámkou se nachází razítko c. k. zemského soudu s textem „K. K. LANDESGERICHT * PRAG*.“²⁹³

Testament Marie Isabelly se týkal pouze jednoho ze šesti žijících potomků – prince Rudolfa, kterému odkázala veškerý movitý i nemovitý majetek. František Dudek uvádí, že se o zbylých pět dětí příliš nestarala, jen o nejmladšího Rudolfa, protože ho povila s francouzským správcem poplužního dvora Studečky.²⁹⁴ V závěti se neobjevují žádné zbožné odkazy ani přání, jakým způsobem by chtěla být hraběnka pohřbená a kde, tedy ustanovení o pohřbu. Ze všech rozebíraných posledních vůlí je tato nejstručnější a testátorka odkazuje nejmenšímu počtu osob.

---

²⁹¹ Po uzavření sňatku s Jenny Ständler zdědil panství Niměřice a Vrutice a dva domy v Praze v úhrnné hodnotě cca 800 000 zlatých. Po své matce zdědil palác v Jámě. In: ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833–25. XI.–1933*, s 12-14.; Ještě za jejího života princ Rudolfovi, jeho manželce a dětem udělil císař majestátem ze dne 23. dubna 1894 právo odložit jméno a knížecí titul a používat jméno svobodný pán z Troskowa.

²⁹² V této době se Rudolf titulovat už jako svobodný pán z Troskowa, ale v testamentu se uvádí jako kníže JUDr. Rudolf Thurn-Taxis.

²⁹³ SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 302-394, kart. 1, fol. 393.

²⁹⁴ DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 23.

6.2.3. Eleonora Thurn-Taxis (1818-1898)

Princezna Eleonora Thurn-Taxis se narodila dne 11. června 1818 princí Karlu Anselmovi Thurn-Taxis (1792-1844) a hraběnce Marii Isabelle z Eltzu (1795-1859).²⁹⁵ Její celé jméno znělo „*Marie Eleonora Theresia Ludmila Sidonia Balthasarina*“.²⁹⁶ Eleonoře se též říkalo „*Lóry*“.

Byla prezidentkou sirotčince sv. Norberta v Praze, dále přispívala dobrovické i loučeňské opatrovně dětí a rozšířila fond knížecího chudobince. Navíc roku 1885 zřídila v Loučeni chudobinec sv. Karla Boromejského pro šest žen.²⁹⁷ Její komorná například šila oblečení pro ženy a děti nebo princeznin lokaj pletl na stroji punčochy. V období Vánoc na dvorech či v továrnách dostávaly děti dary, například panenky nebo koně. Svým nákladem zřídila na hřbitově v Loučeni kříž a kostelu věnovala pacifikál s ostatky sv. Jana Nepomuckého.²⁹⁸

Princezna Eleonora zemřela dne 7. července 1898 v Praze. Advokáty, kteří vyřizovali její pozůstalost, byli JUDr. Wenzel Stark a spolu s ním JuDr. Arnold Karol.²⁹⁹ Často se u spisů uvádí oba či se střídají v pozici odesílatele a adresáta. Jejich označení znělo „*Rechtsanwälte der Erben nach Wailand Ihrer Durchlaucht Eleonore Prinzessin von Thurn und Taxis*“.

Rozdělovací výkaz dědictví³⁰⁰ odkazoval na testament ze dne 5. června 1898, který se ale v současné době v archivním fondu Velkostatek Dobrovice-Loučeň nenachází. Tento výkaz se opíral o inventář ze dne 9. srpna 1898 sepsaný v Praze. Přítomnými při soupisu inventáře byli na straně právní JUDr. Karl ze Sternecku, notář Franz Škaba a Jaroslav Hašek a dále Konstantin Feuerstein, velkostatkový inspektor, v zastoupení prince Alexandra Thurn-Taxis (1851-1939) jako „*väterliche Curator*“ prince Eugena Thurn-Taxis (1878-1903) a posledním Antonín Brunetzky, komorník zůstavitelky.

---

²⁹⁵ Petr Mašek uvádí predikát „*von und zu Eltz*“. In: *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, s. 285.

²⁹⁶ SOA Praha, Sbírká matrik a průvodní listinný materiál, Středočeský kraj, Římskokatolický farní úřad Loučeň (N1817-1850). [cit. 1. 6. 2017].

URL:< <http://ebadatelna.soapraha.cz/d/8084/4>>.

²⁹⁷ Chudobinec se nacházel v domě čp. 139 a princezna Eleonora jej koupila od Antonína Cibulky za 2000 zl.; František Dudek uvádí, že se jednalo o útulek pro chudé a přestárlé obyvatele. In: DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové...*, s. 36.

²⁹⁸ Pacifikál s ostatky sv. Jana Nepomuckého ji odkázal otec Karel Anselm (1792-1844), který ho získal od pražského biskupa.; In: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*, s. 96.

²⁹⁹ Sídlo Arnolda Karola bylo v Praze na „*Elisabethstrasse*“ číslo 3.

³⁰⁰ „*Erbvertheilungsausweis*“.

Na straně aktiv se v inventáři nacházelo osm skupin, jež dohromady čítaly 124 639 zl. 5 kr.³⁰¹ První skupinou byla hotovost s částkou 686 zl. 82 kr., druhou suma 3 033 zl. 87 kr. na spořitelni knížce, třetí bod zahrnoval státní obligace v souhrnu 15 424 zl. 78 kr., čtvrtý nazvaný „Loose“ v částce 688 zl. 67 kr., pohledávky v hodnotě 104 189 zl. 91 kr., do šestého bodu patřily zlaté a stříbrné věci za 317 zl. 40 kr., dále šaty a prádlo bez uvedené částky a v posledním bodě oceněné bytové zařízení 297 zl. 60 kr. Na straně pasiv byly jen dvě skupiny, tedy nemocniční a pohřební nedoplatky v hodnotě 2 227 zl. 75 kr., druhá skupina zahrnovala další povinnosti neboli dluhy v částce 4 252 zl. 89 kr. Celkově pasiva čítala 6 480 zl. 64 kr. Čistá pozůstalost činila 118 158 zl. 41 kr.

Inventář k pozůstalosti Eleonory Thurn-Taxis³⁰²

Aktiva	Suma		Pasiva	Suma	
	Zlaté	Krejcarey		Zlaté	Krejcarey
Hotovost	686	82	Nemocniční a pohřební nedoplatky	2 227	75
Spořitelni knížka	3 033	87	Další povinnosti neboli dluhy	4 252	89
Státní obligace	15 427	78			
Losy	688	67			
Pohledávky	104 189	91			
Zlaté a stříbrné věci	317	40			
Šatstvo a prádlo	-	-			
Bytové zařízení	297	60			
Celkem	124 639	5	Celkem	6 480	64
Čistá pozůstalost	118 158 zlatých 41 krejcarů rakouského čísla				

Rozdělovací výkaz dědictví byl sepsán ke dni 31. října 1899 v Praze a zpečetěn pečeti JUDr. Arnolda Karola a u předtištěných podpisů Dr. Starka a Dr. Karola se uvádí „*Manu propria*“. Aktiva dle inventáře činila ke dni úmrtí princezny Eleonory 124 639 zl. 5 kr., nom. hodn.³⁰³ Aktiva se dle shledání poslední vůle rozdělila na dvě skupiny. Do první skupiny nazvané celkový účet patřili testamentární dědicové, tedy urozená baronka Eleonora Mac

³⁰¹ Jelikož byl inventář sepsán 9. srpna 1898, tak se jedná o částky v rakouském čísle, což se v inventáři uvádí pod zkratkou „*Oest. Whg.*“ neboli „*Oesterreichische Währung*“.

³⁰² Tabulka zobrazuje výše uvedená aktiva a pasiva v rozdělovacím výkazu dědictví. Aktiva představovala několikanásobně vyšší hodnotu než pasiva, protože na straně aktiv byla hotovost, vklady na spořitelni knížce, státní obligace, pohledávky, zlaté a stříbrné věci nebo šatstvo a bytové zařízení. Na straně pasiv se nachází výdaje či dluhy, konkrétně se jedná o nemocniční a pohřební nedoplatky a dluhy. Jak již bylo řečeno – hodnota aktiv byla větší než pasiv, proto po odečtu byla čistá pozůstalost v plusu v hodnotě 118 158 zl. 41 kr. rakouského čísla.

³⁰³ Dle kursu bylo spočítáno v den smrti 125 395 zl. 15 kr.

Nevin O'Kelly a nezletilý princ Eugen Thurn-Taxis (1878-1903) a dle nařízení jim náleží stejné části a oběma dědicům má být suma vyplacena z odkazu, také věčný odkaz a peníze, resp. nadací odkaz.

Ve druhé skupině tzv. speciálním účtu, jež podle testamentárního nařízení ze dne 5. června 1898 sloužila pro všechny budovy nového chudobince v Loučeni a prostředky se měly uhradit - veškeré platby týkající se tohoto institutu, jež nebyly doposud zaplacené a se zbytkovou částkou určenou pro fürstenberský špitální a chudobinský fond, založený Marií Josefou z Fürstenbergu (1756-1809), panství Dobrovice a Loučeň na tři díly a čtvrtý díl připadl dobrovickým jeslím.³⁰⁴ Do této skupiny patřily navíc cenné papíry v úschově u knížecího hlavního účetního Vašátka³⁰⁵ ve Vlkavě, a to stříbrné renty v hodnotě 13 035 zl. 65 kr., papírové renty za 7 100 zl., rozličné losy v hodnotě 731 zl. 65 kr., ve spořitelně na vkladní knížce 2 978 zl. 64 kr., důchodový list vídeňského zaopatřovacího ústavu v částce 210 zl., v hotovostní kase 473 zl. 47 kr., kromě úspor u prince Alexandra (1851-1939) v hodnotě 4 067 zl. 28 kr.³⁰⁶ Celkově pasiva čítala 28 596 zl. 69 kr.

Ve skutečnosti ale zůstavitelka princezna Eleonora stanovila, že tzv. speciální účet v hodnotě 28 596 zl. 69 kr. nemá být více k dispozici, ale má se pouze následujícím způsobem rozdělit. Částka v hotovosti zmíněná v inventáři v částce 670 zl. 11 kr., na spořitelní knížce 3 033 zl. 87 kr., státní obligace v hodnotě 15 424 zl. 78 kr., losy za 688 zl. 67 kr., úspory v částce 4 067 zl. 28 kr. včetně úroků činících 2 zl. 71 kr., podíl na zisku 36 zl. 59 kr. Součet opět činil 23 924 zl. 1 kr. V testamentu se měla uvádět částka 28 596 zl. 69 kr., ale skutečně byla nalezena částka 23 924 zl. 1 kr. Manko tedy činilo 4 672 zl. 68 kr.³⁰⁷

Speciální účet princezny Eleonory³⁰⁸

Položka	Částka	
	Zlaté	Krejčary
Částka v hotovosti	670	11
Spořitelní knížka	3033	87
Státní obligace	15424	78

³⁰⁴ Jesle se označují jako „*Kleinkinderbewahranstalt*“.

³⁰⁵ Uvádí se jako „*Wašátka*“.

³⁰⁶ Částka odpovídá kursovní hodnotě k 31. říjnu 1899.

³⁰⁷ Ve výkazu se uvádí, že nedostatky, resp. manko, vyplývá z okolností, že z tzv. speciálního účtu odebírala ještě za svého života zůstavitelka princezna Eleonora na budovu chudobince v Loučeni. Proto byla po její smrti vydána pouze částka 834 zl. 73 kr. ke zřízení tohoto chudobince. Stejně vysoká částka z fürstenberské důchodní kasy bude půjčena, proto požadavek důchodní pokladny dokládá, že částka této skupiny nečiní 28 596 zl. 69 kr., ale pouze 23 924 zl. 1 kr. (ve skutečnosti suma představovala částku 24 680 zl. 11 kr. po rozdělení peněžních prostředků).

³⁰⁸ Tabulka zobrazuje výše napsané informace ohledně speciálního účtu. Dosvědčuje to, že vzniklo manko, kde chyběla částka 4 672 zl. 68 kr.

Losy	688	67
Úspory v částce ³⁰⁹	4067	28
Podíl na zisku	36	59
Celkem	23 924	1
Manko	4672	68
Celkem	28 596	69

Po vyřízení majetkových záležitostí se nacházel pozůstalostní majetek ve skupině tzv. celkový účet. Patří sem v inventáři uvedená částka v hotovosti 16 zl. 71 kr., z uvedené pohledávky na dědičném podílu 100 000 zl. společně s úroky 83 zl. 33 kr., v inventáři uvedené peníze a stříbrné věci 317 zl. 40 kr. a mobiliář v hodnotě 297 zl. 60 kr. Po sečtení činí částka 100 715 zl. 4 kr.

Pozůstalostní rozprava neboli „*Verlassabhandlung*“ trvala od 8. července 1898 do 31. října 1899. Majetek představoval částku 100 715 zl. 4 kr.³¹⁰ K tomu příslušel přírůstek pěti procent z pohledávky dědičného podílu, tedy 6 569 zl. 30 kr. a součet činil 107 284 zl. 34 kr.

Újma zahrnovala tyto částky: věcný odkaz v hodnotě 142 zl., peněžitý odkaz 1 730 zl., pasiva 2 425 zl. 40 kr., opravená důchodová daň 1 zl. 13 kr.,³¹¹ inventura příjmů 82 zl. 35 kr., úroky z prodlení z odkazů 20 zl. Celkem tedy újma čítala 4 668 zl. 64 kr. Po součtu majetku spolu s přírůstkem pěti procent a újmy vyšla suma 102 615 zl. 70 kr. Tato částka po rozdělení na polovinu představovala 51 307 zl. 85 kr. a tu měl dostat každý z dědiců, tedy baronka Eleonora Mac Nevin O'Kelly a princ Eugen Thurn-Taxis (1878-1903).³¹² Suma 51 307 zl. 85 kr. zahrnovala polovinu z pohledávky na erbovním dědictví³¹³ 50 000 zl., polovina úroků po rozdělení 41 fl. 66 kr.,³¹⁴ polovina peněz v hotovosti uvedených v inventáři 8 fl. 35 kr.,³¹⁵ úrokový přírůstek z částky 6 569 zl. 30 kr. po srážce činil 4 326 zl. 64 kr. a po odečtu 2 042 zl. 66 kr. Z této částky činila polovina 1 021 zl. 33 kr. Do konečné sumy 51 307 zl. 85 kr. patřila ještě hotová částka k uhrazení 236 zl. 50 kr.³¹⁶

³⁰⁹ Hodnota úspor je včetně úroků v hodnotě 2 zl. 71 kr.

³¹⁰ Částka vychází ze skupiny tzv. celkový účet.

³¹¹ Pro rok 1899 247 zl. 76 kr.

³¹² Částečná suma se ale uvádí pod cifrou 40 000 zl.

³¹³ Celková částka představovala 100 000 zl.

³¹⁴ V celkové hodnotě 83 zl. 33 kr.

³¹⁵ Před rozdělením na polovinu 16 zl. 71 kr.

³¹⁶ Od prince Alexandra Thurn-Taxis, otce nezletilého Eugena, pokud nedosáhne rozdělení zlatého a stříbrného mobiliáře, tedy movitých věcí, tak převezme do vlastnictví v hodnotě uvedené v inventáři 473 zl.

Pozůstalostní částka dědicům po Eleonoře Thurn-Taxis³¹⁷

Název položky	Celková částka		Každému dědici příslušná suma	
	Zlaté	Krejčary	Zlaté	Krejčary
Pohledávka na erbovním dědictví	100 000	-	50 000	-
Úroky	83	33	41	66
Peníze v hotovosti	16	71	8	35
Úrokový přírůstek z 6 569 zl. 30 kr.	4 326	64	1 021	33
Hotová částka k uhrazení	-	-	236	50
Celková částka každému dědici	-	-	51 307	85

Poslední částí výkazu dědictví byl odkaz směřovaný pro dobročinné fondy. Prvním byl knížecí fürstenberský špitální fond neboli „*der Fürstlich Fürstenbergsche Spitalfond*“ v Dobrovici. Tomu připadlo na obligacích z 1. července 1868 3 900 zl. nominální hodnoty, dle tehdejšího kursu činila částka 3 868 zl. 80 kr., kupóny od 1. ledna do 1. července 1899 v součtu 163 zl. 80 kr. úroky 4,2 % od 1. července do 31. října 1899 představovaly 40 zl. 95 kr. a hotovostní částka představovala 4 300 zl. 21 kr. Celková částka připadající špitálnímu fondu byla 8 373 zl. 76 kr. Naprosto stejné sumy obdržel knížecí chudinský fond neboli „*der Fürstlich Fürstenbergsche Armenfond in Dobrowitz-Lautschin*“. Jen poslednímu ústavu, tedy jeslím v Dobrovicích neboli „*Kleinkinderbewahranstalt*“, příslušelo na obligacích od 1. července 1868 v nominální hodnotě 2 600 zl., ale dle kursu 2 539 zl. 20 kr., kupóny od 1. ledna do 1. července 1899 v souhrnné částce 109 zl. 20 kr., úroky 4,2 procenta od 1. července do 31. října 1899 36 zl. 40 kr. a hotovostní částka 2 897 zl. 71 kr. Celkem tedy jeslím připadalo 5 582 zl. 51 kr.³¹⁸

Ústav	Špitální fond		Chudinský fond		Jesle	
	Suma	Suma	Suma	Suma	Suma	Suma
Položky	Zlaté	Krejčary	Zlaté	Krejčary	Zlaté	Krejčary
Obligace	3868	80	3868	80	2539	20
Kupóny	163	80	163	80	109	20
Úroky	40	95	40	95	36	40
Částka v hotovosti	4 300	21	4300	21	2 897	71
Celkem	8 373	76	8373	76	5 582	51

³¹⁷ Pozůstalostní částky patřící baronce Eleonoře Mac Nevin O'Kelly a princovi Eugenovi Thurn-Taxis. Částka se skládala z pohledávek na erbovním dědictví, úroků, peněz v hotovosti, úrokových přírůstků a hotové částky k uhrazení. Celková dědičné jmění patřící každému z dědiců bylo v hodnotě 51 307 zl. 85 kr.

³¹⁸ Zobrazená tabulka vyjadřuje částky patřící třem fondům – špitálnímu, chudinskému a jeslím. První dva fondy měly dostat částku 8 373 zl. 76 kr. a jesle sumu v nižší hodnotě, tedy 5 582 zl. 51 kr. Částky tvořily hodnoty obligací, kupóny, úroky a částky v hotovosti.

Strojově sepsaná zpráva vydaná dne 8. června 1900 v zastoupení advokáta Arnolda Karola Dr. Otto Koblerem na papíru s předtištěnou hlavičkou³¹⁹ byla určena pro správu velkostatku Alexandra Thurn-Taxis v Loučeni.³²⁰ Ve zprávě Otto Kobler oznámil přijetí psaní ze 7. června 1900 v nepřítomnosti svého nadřízeného advokáta Karola z důvodu pracovní cesty. Inspektor Feuerstein a dr. Karol měli projednat konečné rozdělení pozůstalosti ústně ve dnech 11. - 13. června 1900 a bude se tedy o ní opět jednat.

Zpráva ze dne 11. dubna 1900 vydaná v Praze JUDr. Arnoldem Karolem byla adresovaná správě velkostatku prince Alexandra Thurn-Taxis v Loučeni. Platební rozkaz okresního soudu na Malé Straně v Praze pocházel ze dne 9. dubna 1900. Dle sdělení se mělo převést vlastnictví vedle platebního příkazu, jež postihl rekurz. Navíc nastalo nadání majetku. Částka 24 397 K. 64 h. měla být rozdělena následujícím způsobem. Princi Eugenovi Thurn-Taxis náležela suma 11 882 K. 64 h., baronce Mac Nevin O'Kelly 6 570 K. 37 h. a všem tzv. odkazníkům³²¹ 5 944 K. 35 h. Právní zástupce baronky žádal o stanovení pozůstalostních náležitostí a zaslání platebního příkazu.

Kopie zprávy okresního soudu na Malé Straně v Praze.³²² Vydání odevzdací listiny projednávalo několik osob, a to JUDr. Arnold Karol, JUDr. Wenzel Stark, knížecí inspektor v Loučeni, a zároveň právní zástupce knížecího fürstenberského špitálního fondu v Dobrovici Konstantin Feuerstein a posledním byl Franz Čumpelík, starosta v Dobrovici a zároveň právní zástupce jeslí v témže místě. Testamentárním exekutorem po zesnulé princezně Eleonoře byl princ Alexandr Thurn-Taxis (1851-1939), jenž zároveň ručil za vyplacení jmenovaných částek pro tři fondy. Špitálnímu fondu a chudinskému fondu v Loučeni příslušela stejná částka, a to 8 373 zl. 76 kr. neboli 16 747 K. 52 h. s úroky ke dni 30. června 1900. Ústavu jeslím v Dobrovici příslušela částka 5 582 zl. 51 kr. neboli 11 165 K. 2 h. Právní zástupci uznali správnost výkazu erbovního dědictví a dohodli se, že princ Alexandr Thurn-Taxis přijme do svého vlastnictví movité věci, jež patřily do tzv. speciálního účtu až na obligace v nom. hodn. 13 400 zl. dle kursu ke dni 31. října 1889. Zároveň se uvedl závazek zaplacení doživotní penze Františku Melicharovi ročně 400 zl. neboli 800 K. Nakonec se vydal také souhlas okamžitého vydání odevzdací listiny o pozůstalosti princezny Eleonory Thurn-Taxis, jejíž testament se nedochoval.

³¹⁹ Na předtištěné hlavičce se nachází základní údaje advokáta: „J. U. D. r. ARNOLD KAROL, ADVOCAT in PRAG, Elisabethstrasse 3, Postsparcassa-Conto 832940“. Představuje tedy intulaci.

³²⁰ Inskripce zní „Verehrliche Alexander Prinz von Thurn und Taxische Domainenverwaltung in Lautschin“.

³²¹ Sem patřily nadání pro rozvoj pozůstalostní zprávy.

³²² Přes datum sepsání se nachází přešlepený doklad o vydání JUDr. Karolovi. Jelikož jsou v kopii zmíněny kursy ke dni 30. června 1900, takže pravděpodobně pochází z tohoto data.

Opis zaslaný dne 30. května 1900 advokátem JUDr. Wenzlem Starkem kolegovi advokátovi Karolovi. Představoval žádost o další odklad ve vydání odevzdací listiny baronce Mac Nevin O'Kelly. Ve schváleném rozdělovacím výkazu dědictví se dostavila chyba. Z odkazované částky 51 307 zl. 85 kr. paní baronce ke dni 31. října 1899, z toho až do 31. května 1900 z té částky šly úroky 5 %, a to 1 496 zl. 45 kr., dohromady tedy 52 804 zl. 30 kr. Z této konečné sumy proběhly dvě srážky. První představovala podíl plnomocnitelky na náležitém zaplacení 9 452 K. 82 h. neboli 4 771 zl. 41 kr. Druhou bylo sražení úhrady zálohy za účet speciální odkaz v hodnotě 2 621 K. 75 h. neboli 1 310 zl. 57 kr. Zůstalo tedy 3 516 K. 18 h. neboli 3 460 zl. 54 kr. Po odečtení zůstatek činil 49 287 zl. 12 kr. Advokát vzhledem k přání baronky o urychlenou zprávu, prosil o sdělení o vyřízení záležitosti ze strany centrální kanceláře velkostatku.³²³

V pozůstalosti princezny Eleonory se nedochovala poslední vůle, ale na ni odkazuje rozdělovací výkaz dědictví, který zobrazuje rozdělení princeznina dědictví. Eleonora neměla potomky a nikdy se neprovdala, proto byla patrně velmi činná v oblasti charitativní péče a dobročinnosti, především co se týkalo dětí. Špitálnímu a chudinskému fondu, které založila kněžna Marie Josefa z Fürstenbergu, odkázala 8 373 zl. 76 kr. a jeslím 5 582 zl. 51 kr. Byli dva dědicové – baronka Eleonora Mac Nevin O'Kelly a nezletilý princ Eugen Thurn-Taxis. Každému z nich patřila částka 51 307 zl. 85 kr. Pozůstalost doplňuje inventář, který zobrazuje aktiva a pasiva.

6.2.4. Marie Thurn-Taxis (1855-1934)

Princezna Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst, se narodila v Benátkách dne 28. prosince 1855. Jejím otcem byl princ Egon z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst, který sloužil v rakouské armádě. Její matka pocházela z italského rodu Torriani, tudíž byla vzdálenou příbuznou svého budoucího manžela prince Alexandra Jana Vincence Thurn-Taxis (1851-1939). Jako dítě žila v Benátkách v domě Palazzo Contarrini-Tasan, nazývaném „*Dům Desdemony*“ a na zámku Duino u Terstu.³²⁴ Na zámku Duino občas pobýval její přítel Rainer Maria Rilke (1875-1926) a právě zde napsal *Elegie z Duina*.³²⁵

³²³ Pozůstalost princezny Eleonory Thurn-Taxis. In: SOA Praha, Vs Dobruvice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 1-56.

³²⁴ Obraz zámku v Duinu a okolí se nachází na schodišti na zámku Loučeň.

³²⁵ Rainer Maria Rilke (1875-1926) se poprvé s kněžnou setkal v prosinci roku 1909 v Paříži, kde vydal v této době *Zápisky Malta Lauridse Brigga*. Na zámku Duino pobýval mezi lety 1911 a 1912 a na loučeňském zámku v letech 1910 a 1911. Díky kněžně byl osvobozen od aktivní vojenské služby za 1. světové války a sloužil ve válečném tiskovém středisku ve Vídni. Kněžna jej nazývala z důvodu velmi dlouhého jména a oslovení „Rainer Maria“ považovala za příliš neúctyhodné, „Doctor Seraphicus“, později jen „Seraphicus“. Básník věnoval kněžně Marii své dílo *Elegie z Duina*. Kněžna před svou smrtí, roku 1932 vydala v nakladatelství Oldenburg-

Marie byla dámou Řádu hvězdového kříže.³²⁶ František Jan Baptista Ceschi ji vydal diplom čestného kříže dne 22. října 1885.³²⁷ Princezna Marie zemřela 16. února 1934 v Loučeni.

Poslední vůle ze dne 28. ledna 1920 byla sepsaná v Loučeni.³²⁸ Princezna Marie odkázala synovi princovi Erichovi (1876-1952) velké pětiřadá perly, které měly zůstat v rodině. Kromě toho mu darovala její prsten a dvě malá brilantová srdce. Navíc ještě velký obraz – portrét od Schrama, který se nacházel v knihovně.

Gabrielovi (1922-1942) věnovala řetízek z velkého ametystu a starověkou ozdobou ze starých perlí s visutou barokní perlí, k tomu patřily náušnice.

Oběma vnukům princům Alexandrovi (1906-1992) a Janovi (1908-1959) odkázala hezký prsten, které měl vyhledat jejich strýc Alexandr (1881-1937).

Vnučce a kmotřence princezně Marii (1904-1972) dlouhý náhrdelník ze tří řad malých perlí s kulatým přívěškem z perlí, brilantů a rubínů, kromě toho ještě stříbrnou toaletu v Loučeni označenou „Marie“.

Vnučce princezně Eleonoře (1904-1988) odkázala zlatou brož ve tvaru kočičí hlavy s brilantovými očmi a stříbrnou toaletu se zrcadlem ve dvou skříňkách, která byla od její tchyně Almería, rozené hraběnky Belcredi (1819-1914).

Marie prosila svého syna Alexandra (1881-1937), aby každému z dětí syna Ericha dal malý suvenýr na památku od ní.

Bratrovi princovi Bedřichovi z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu odkázala starodávný prsten s pěti safíry, který patřil jejímu zemřelému synovi Eugenovi (1878-1903). Kromě toho prosila Sašu o vyhledání „stříbrňáku“ Ludvíka XVI.

Sestře Karole věnovala kulatou zlatou brož uprostřed s brilianty.

Švagrové Karolíně (1846-1931) darovala velký kříž, který visel u Mariiny postele s nádobou svěcené vody.

Zině Waldenburg odkázala velký medailon s diamantovými routami olemovaný rubíny a uprostřed smaltovanou plochou s anděly.

Corona knihu vzpomínek na Rainera Maria Rilkeho. Roku 1951 vyšla navíc dvousvazková korespondence s básníkem v nakladatelství v Curychu. In: THURN-TAXISOVÁ, Marie. *Rainer Maria Rilke v mých vzpomínkách*. Praha, 1997 s. 11, 12, 22-23, 90.

³²⁶ SOA Praha, RA Thurn-Taxisů, Historický přehled o rodu Thurn-Taxis a Loučeňská kronika, autor Karolína Thurn-Taxis, inv. č. 32, kart. 2, sešit 20 M.

³²⁷ Manuscriptorium (online). [cit. 1. 6. 2017].

URL:< http://images.monasterium.net/img/CZ-SOAP/VS-Dobrovice/SOAPrag_VSDOBROVICE_4_18851022_r-1.JPG>.

³²⁸ Ve zprávě ze dne 28. května 1934 v Mladé Boleslavi od advokáta JUDr. Otty Kally adresovaná Thurn Taxiské důchodenské komoře v Loučeni, advokát sděluje, že v příloze zprávy zasílá opis poslední vůle ze dne 8. dubna 1928 a její originál měl předložit okresnímu soudu v Nymburce s úředně pověřeným překladem. Archivní fond Okresního soud Nymburk (1850-1979) se nachází v SOKA Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem.

Třem dětem od Pašy věnovala tři prsteny s barevnými brilianty, velký kulatý pro Raymonda a také jemu speciální portrét jeho otce jako dítěte namalovaný od Michalskyho.

Suvenýry darovala Věře Czernín, Titi Taxis, Eleonoře Taxis, Ninette Juriskovic a prosila o malou penzi 600 K., která po její smrti náležela věrné služebné Fanny Petelin.

Rainerovi Maria Rilkevi (1875-1926) odkázala malou knihu „*Viva nuova*“ od Danteho svázanou ve starodávných deskách ze slonové kosti.

Doktoru Rudolfovi Kassnerovi dle princeznina přání náležela černá řecká váza.

Suvenýry darovala prof. Josefovi Wallisovi, baronu Tucherovi z Gutmannstalu, Stereru a Cambi.

Walterovi Kerschbaumerovi věnovala malý zlatý tolar sv. Jiří, který Marie nosila na dlouhém řetízku a byl zachycen v diamantu.

Tommassovi Della Torre darovala pečeť se znakem Thurnů. Chudým v Duinu a v Loučeni náleželo 5 000 K., Antoinette Gendre penzi a suvenýr a jejím lidem, speciálně Hermině Jánské patřil suvenýr.

Alexovi mělo být dáno cokoliv, co by chtěl z označených věcí. Především Marie prosila, aby si vzal malé zlaté hodiny a dlouhý řetízek, který nosila 12 let, kromě toho zlatý zásrubní náramek, tedy jednoduchý těžký zlatý řetízek, a velkou zarámovanou fotografii, obraz s pěti andělskými hlavami od malíře Joshua Reynoldse (1723-1792), který byl v ložnici ve Mcelích nad postelí. Poté malý obraz od matky sedící pod cypřišem v Duinu.

Poslední vůli ukončuje věta „*Bože, žehnej jim a opatruj mé milované syny a všechny*“.

V dodatku ze dne 28. ledna 1920 prosila princezna Marie Sašu, aby celé spisy, které označila, spálil. Její suvenýry z dětství a automobilových cest zmačkány jen v případě, že by měly existovat. Všechno ostatní mělo podlehnout posudku.

Konto prince Alexandra, juniora (1881-1937) ke 30. listopadu 1933 v Loučeni činilo.³²⁹

Konto prince Alexandra (1881-1937)

Náležitosti	Rok	Suma v Kč a haléřích
Uhrazená částka	1923	85 624, 52
Uhrazená částka	1924	247 212, 67
Dohromady		332 837, 19
Zúčtováno	1925	189 422, 31
Zůstatek	1.1.1926	143 414, 88
Uhrazená částka	1926	625935, 66
Uhrazená částka	1927	5 210 490, 50

³²⁹ Následující tabulka zobrazuje konto prince Alexandra, která zachycuje uhrazené částky, úhradu apanáží a výdaje na správu budov za roky 1923-1932, zúčtování z let 1925 a zůstatky k 1. lednu 1926, 1. lednu 1933 a 1. prosinci 1933. Poskytuje celkový přehled vynaložených částek za devítileté období.

Uhrazená částka	1928	1 235 384, 49
Uhrazená částka	1929	1 928 679, 53
Uhrazená částka	1930	2 289 134, 73
Uhrazená částka	1931	1 368 411, 80
Uhrazená částka	1932	116 803, 95
Úhrady celkem	31.12.1932	12 918 255, 54
Odepsání z konta prince Alexandra k 31. 12. 1932		
Úhrada pro správu budov		3 354 250, 75
Úhrada apanáží		4 473 553, 09
Odpisy celkem		8 086 803, 84
Zůstatek	1.1.1933	4 831 451, 70
Převedené penze a odkazy	1. 1. - 30. 11. 1933	18 993, 25
Zůstatek	1.12.1933	4 850 444, 95

Soupis jmění princezny Marie zahrnoval pohledávky vůči panství v Loučeni ke dni 16. února 1934 částku 135 304 Kč 75 h. Druhou skupinou v soupisu jmění byly tzv. skvosty, do kterých patřily briliantový diadém (Raymund) v hodnotě 60 000 Kč, přívěšek se smaragdem (Louis) za 18 000 Kč, perlový náhrdelník třířadý (Gabriel) za 48 000 Kč, safírový náhrdelník s brilianty (Hana) za 80 000 Kč, jeden briliantový náhrdelník 60 000 Kč, maltézský kříž za 2 400 Kč, turecký kříž za 2 000 Kč, hřeben s brilianty za 1 000 Kč, jeden platinový „Grayon“ za 400 Kč, devět různých zlatých předmětů v hodnotě 4 000 Kč, tři různé brože za 2 000 Kč, řád Hohenlohe v hodnotě 800 Kč, tyrkysový náramek za 600 Kč, mince Jiřího 400 Kč, dva ametysty za 800 Kč, tři prsteny za 1 200 Kč, šatstvo, kožichy, prádlo a krajky v hodnotě 15 000 Kč. Celkem soupis jmění čítal 429 904 Kč 75 h.³³⁰

V žádosti advokáta JUDr. Otty Kalla ze dne 28. května 1934 v Mladé Boleslavi žádá o podání soupisu veškerého jmění, které náleželo zemřelé princezně. Měly se v soupisu objevit nejen skvosty, o kterých se v poslední vůli zmínila, ale i veškeré hotové peníze, vkladní knížky,³³¹ cenné papíry,³³² nábytek, který byl v jejím vlastnictví, také šatstvo, kožichy, prádlo atd. Navíc tyto předměty měly být oceněny. Vše se mělo zjistit nejdéle do 8. června 1934, protože do konce tohoto měsíce musel advokát podat soupis jmění a návrh na odevzdání pozůstalosti. Navíc žádal o opatření plných mocí princů Alexandra a Ericha.³³³ V příloze zaslal advokát opis poslední vůle princezny Marie ze dne 8. dubna 1928. Originál předložil u okresního soudu v Nymburce s úředně ověřeným překladem.³³⁴

³³⁰ U kolonky dluhy nebylo nic vyplněno.

³³¹ U vkladních knížek se musel zmínit ústav, číslo knížky a peněžní stav ke dni úmrtí.

³³² U cenných papírů bylo nutné udat název, sérii, číslo každého papíru a kupóny, pokud se nevyzvedly v den úmrtí.

³³³ Plné moci měly znít na jméno rady Fencla nebo na jméno advokáta Kally.

³³⁴ Poslední vůle ze dne 8. dubna 1928 se v archivním fondu nenachází, jen ta z 28. ledna 1920. V úmrtním listu se uvádí poznámka, že testament z 8. dubna 1928 se nalézá ve Vídni.

Zprávu ze dne 22. června 1934 zaslal zprávu o ocenění diadému klenotník Leopold Janesich princí Alexandrovi. Diadém se skládal z 398 briliantů a byl uchycen na stříbrném podkladu. Celkem stanovil hodnotu diadému na 37 000 lir dle kurzu k danému dni.

Zpráva ze dne 26. června 1934 napsané v Miláně Dittou Annibale Cusi adresované panu radovi Fenzlovi v Loučeni se týkala toho, že jménem prince „*Della Torre E. Tasso Duca di Castel Duino*“ přiložila odhad přívěšku z platiny s brilianty a smaragdy.³³⁵

Ve zprávě ze dne 17. července 1934, jejímž příjemcem byl JUDr. Otto Kalla, ale bez uvedeného odesílatele se pojednávalo o výpisu z účtu zemřelé princezny Marie. Účet byl uzavřen k 31. prosinci 1932. Částku 143 311 Kč 64 h., kterou měla na účtu, ústav úrokoval do konce roku 1932. V roce 1932 dle nařízení prince Jana (1908-1959) byl zůstatek 141 138 Kč 74 h. převeden na účet zámku Loučeň a zde použit na běžná vydání zámku, především na výdaje za léčení. Od 1. ledna 1933 peněžní ústav nevedl účet princezny.

JUDr. Otto Kalla zaslal dne 27. prosince 1934 žádost Thurn-Taxiské důchodenské komoře v Loučeni, aby mu byl obratem zaslán soupis věcí patřících zemřelé princezně Marii spolu s jejich oceněním. Podle soupisu měl vyhotovit pozůstalostní inventář a stanovit den k projednání pozůstalosti, které se musel zúčastnit zástupce finančního ředitelství. Žádost byla na základě výzvy okresního soudu v Nymburce z 22. prosince 1934, aby do jednoho měsíce, tedy do 22. ledna 1935, předložil projednání pozůstalosti a spolu s ním i pozůstalostní výkaz.

Soupis předmětů, jejichž rozdělení stanovila „*matka*“³³⁶ v darovacím listě, byl sepsán ve Vídni dne 15. ledna 1935 princem Gabrielem.³³⁷ Erichovi patřil hezký velký ametyst. Alexandr měl prsten se dvěma srdci, krajky, vějíř a dlouhý řetízek s kuličkami, který dostala s hodinami a odkázala je „*otci*“. Předměty, které vzal s sebou Paša v únoru 1934 z Loučeň, nebyly známé. Objevila se otázka, zda existoval list s obdrženými věcmi, který by se mohly srovnat s inventářem. Miniaturu od Fuggera, která zobrazovala Colloreda s rounem v diamantu, si rovněž odvezl Paša. Zde se uvádí ještě žádost, aby byla Erichovi miniatura navrácena. Soupis se měl porovnat s testamentem, zda rozdělení souhlasí s ustanoveními v poslední vůli. Princezně Tereze patřil malý řetízek s perlami na památku, ale nebyl pravý. Nejmladší tři synové nedostali nic na památku na svou matku a byli by velmi vděční, kdyby jim bylo něco málo darováno. Na konci soupisu potvrdil princ Gabriel odevzdání šperků v únoru 1934 v Loučeni a s tím vrátil třířadá perly.

³³⁵ Příloha zprávy se nedochovala.

³³⁶ Princ Gabriel zde pravděpodobně měl na mysli matku Alžbětu z Braganzy, portugalskou infantku.

³³⁷ Princ Gabriel (1922-1942) byl synem knížete Františka Josefa Thurn-Taxis (1893-1971) z primogeniturní linie rodu.

Zpráva od advokáta Otty Kally napsaná v Mladé Boleslavi dne 16. února 1935 a jejím příjemcem byla Thurn-Taxiská důchodenská komora na Loučeni. Zpráva se týkala toho, že advokát obdržel sdělení od okresního soudu v Nymburce od československého účtovacího ústavu Zemské banky v Praze. Účtovací ústav oznámil, že za princeznu Marii bylo přihlášeno do narovnání s rakouskou republikou na pohledávce proti „*Zentrall Sparkassa der Gemeinde Wien*“ z vkladní knížky č. 96509 znějící na starou rakouskouherskou měnu 22 677 korun 15 haléřů. Pohledávka představovala k 1. červenci 1932 se 4% úrokem honorovanou částku 3 401 Kč 55 h. Jmenovaná suma se měla zahrnout do pozůstalostních aktiv a dát poukaz Zemské bance, aby byla uložena částka spolu s úroky na vinkulovaný vkladní list Zemské banky. Na závěr žádal advokát o sdělení, zda toto byla jediná pohledávka, která patřila princezně Marii, nebo byly jiné jí podobné.

Pozůstalost princezny Marie doplnil úmrtí list neboli „*Zapsání úmrtní*“. Sepsal ho starosta Václav Jedlička v Loučeni dne 19. března 1934.³³⁸

V pozůstalosti princezny Marie se dochovala poslední vůle z 28. ledna 1920, ale advokát JUDr. Kalla odkazuje v jedné ze zpráv na závěť z 28. dubna 1928. Marie odkazovala především šperky, několik obrazů nebo toaletu a kříž, věnovala je svým dvěma žijícím synům, jejich potomkům, bratrovi a dalším rodinným přátelům a přítelkyním. Nezapomněla ani na básníka Rainera Maria Rilkeho. Její dobročinnost se zobrazuje v peněžním odkazu chudým v Loučeni a Duinu. Charakter poslední vůle se trochu mění, protože už na jejím počátku neuvádí formuli „*Ve jménu Boha a Duchů svatého*“ a ani se neobjevuje ustanovení ohledně jejího přání, kde chce pohřbít nebo co se má stát s jejím tělem.

6.3. Pozůstalosti dalších osob

Do kapitoly patří pozůstalosti dvou mužů, kteří nebyli držiteli velkostatku. První z nich byl princ Josef (1795-1857), tedy třetí syn zakladatele sekundogeniturní větve rodu Thurn-Taxis, druhým princ Eugen (1878-1903), druhorozený syn jednoho z nejznámějších držitelů velkostatku, velkého cestovatele a sportovce Alexandra Jana Vincence (1851-1939).

První pozůstalost lze charakterizovat tím, že muž se dožil dospělosti, ale nezanechal poslední vůli, celý život sloužil v armádě a neměl potomky. Druhá pozůstalost prince Eugena zobrazuje postup v případě náhlého úmrtí ve věku 25 let, když veškeré dědictví připadlo rodičům. Obě pozůstalosti dokreslují pozůstalostní praxi v rozličných případech a postupech.

---

³³⁸ Pozůstalost kněžny Marie. In: SOA Praha, Vs Dobruška-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 395-419.

6.3.1. Josef Thurn-Taxis (1796-1857)

Princ Josef se narodil 3. května 1796 a zemřel 17. dubna 1857. Stejně jako jeho starší bratr August Max (1794-1862) se rozhodl vstoupit do bavorské armády, tak učinil roku 1812, a dosáhl hodnosti generálmajora. Zemřel stejně jako jeho bratr v Mnichově bez potomků. Roku 1839 se zúčastnil korunovace císaře Ferdinanda I. a v Římě obdržel od papeže Řehoře XVI. posvěcenou palmu, která se v současné době nachází ve skleněné schránce u hlavního oltáře v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Loučeni.³³⁹

V pozůstalosti prince Josefa se nachází zpráva ve věci pozůstalosti, pozůstalostní inventář a několik zpráv.³⁴⁰

Zpráva prince Maxmiliána Thurn-Taxis jako pozůstalostního komisaře ve věci pozůstalosti prince Josefa Thurn-Taxis, královského bavorského generálmajora á la suite.³⁴¹ Zpráva má 11 bodů. Byla sepsána ke dni 9. listopadu 1858 v Aušpurku.

První bod „*Oznámení dědictví*“ se týkal toho, že dne 17. dubna 1857 v Mnichově zemřel Josef ve svobodném stavu. Nebylo potvrzeno, že by se testament nebo jiné poslední nařízení zemřelého Josefa nacházelo v jeho obydlí, u městského soudu, u okresního soudu v Mnichově nebo v knížecím archivu v Řezně.

Druhý bod „*Dědičná posloupnost bez testamentu*“ pojednával to tom, že se dědici měli stát, pokud by byli po smrti i zůstavitelovi rodiče Maxmilián Josef (1769-1831) a Marie Eleonora, princezna z Lobkowicz (1770-1833), jeho sourozenci a jejich potomci.³⁴² Postupovalo se dle předpisů bavorského zemského práva. Oprávněnými dědici z rodu byli: na místo zemřelého prince Karla Anselma Thurn-Taxis (1792-1844), bratra zůstavitele, jeho děti princezna Marie Sofie (1816-1897), provdaná za hraběte Jana Baptistu z Montfortu, vévodu di Laurito (1804-1878), c. k. rakouského komořího a generálmajora, princ Hugo Maxmilián (1817-1889), dědic velkostatku, princezna Marie Eleonora (1818-1898), princ Emerich (1820-1900), princezna Tereza (1824-1889) a princ Rudolf (1833-1904, pozdější svobodný pán z Troskova. Dalším oprávněným dědicem se stal Josefův bratr August Maria Maxmilián (1794-1862),³⁴³ generálmajor v bavorské armádě á la suite, princ Karel Theodor (1797-1868),

³³⁹ WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich...*, s. 74.; ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jirí – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*. České Budějovice, 2008, s. 62.

³⁴⁰ Zprávy a jedno dobrozdání se týkaly především výši podpor a penzí a rekapitulace pojištěné půjčené částky 30 000 zl. konv. m. a jejím navrácení potomkům Karla Anselma (1792-1844).

³⁴¹ „*Bericht des Prinzen Maximilian von Thurn und Taxis als Verlassenschafts Commisárs in der Nachlaß-Sache Seiner Durchlaucht des Hern Fürsten Joseph von Thurn und Taxis, königlich bayerischer Genaralmajor á la suite.*“

³⁴² Rodiče byli v době sepsání zprávy (9. listopadu 1858) po smrti. Majetek Josefa přešel tedy na jeho žijící sourozence a jejich děti.

³⁴³ Zkráceně August Max.

zakladatel bavorské linie sekundogenitury. Posledními oprávněnými dědici byli potomci zemřelého prince Bedřich Hannibala (1799-1857), zakladatele biskupické linie sekundogenitury a navíc bratra zůstavitele, princ Lamoral Bedřich (1832-1903), princezna Rosa Marie Eleonora (1833-1907), princezna Marie Helena (1836-1901) a Artur Ferdinand (1839-1906).³⁴⁴ Oprávněných dědiců bylo celkem dvanáct.

Třetí bod nazvaný „*Nezletilí dědicové*“ se týkal nedospělých dědiců, do kterých patřil princ Rudolf, narozený 25. listopadu 1833, jenž věku 24 let života dosáhl dne 25. listopadu 1857.³⁴⁵ Během nezletilosti ho zastupovala matka Marie Isabella, rozená hraběnka z Eltzu. Dalšími nezletilými dědici byli Rosa Marie Eleonora, narozená 22. května 1833, zletilá od 22. května 1857, Marie Helena, narozená 13. května 1836 a Bedřich Artur, narozený 10. října 1839, oba ještě nezletilí. Rosa Marie Eleonora byla během své nezletilosti spolu se svým bratrem Bedřichem Arturem zastupována matkou a poručnicí kněžnou Aurorou, rozenou hraběnkou Bathyányi z Németh-Ujvár (1808-1881).

Čtvrtý bod „*Plné moci od zletilých dědiců*“ pojednával o plných mocích zletilých dědiců. Plné moci sepsal August Max (1794-1862), jenž ji zhotovil dne 9. října 1857 pro bratra prince Karla Theodora (1797-1868). Další plné moci napsaly princezny Eleonora (1818-1898) a Tereza (1824-1889) k datu 2. listopadu 1857. Poslední plná moc pocházela od prince Emericha (1820-1900), jenž ji sepsal dne 17. listopadu 1857 pro prince Huga Maxmiliána (1817-1889), který se statků ujal v roce 1857, když zletilosti dosáhl jeho bratr Rudolf (1833-1904).

Pátý bod nazvaný „*Pozůstalostní uchazeči a jednání*“ se týkal toho, že dle čtvrtého ediktu bavorské ústavní listiny mohla členy rodiny zastupovat hlava rodu ve všech okolnostech, díky souhlasům ostatních členů provedených před c. k. okresním soudem. Vše odpovídalo VIII. ediktu k bavorské ústavní listině a §8. Hlava rodu kníže Maxmilián Karel (1802-1871) nebyl v době úmrtí prince Josefa v Mnichově. Kníže dne 17. dubna 1857 schválil všechny účastníky na dědictví. Královský odvolací soud se řídil dle ediktu k bavorské ústavní listině, aby v případně vzniklé rozepři mezi členy rodiny, zasáhl bavorský soudní dvůr. Tímto kníže uznal příslušné státoprávní privilegium ze strany příslušného soudního dvoru. Sám se navíc zavázal, že bude dodržovat veškeré státoprávní principy.

Šestý bod pojmenovaný „*Plná moc pro pana kabinetního radu Kellera v Mnichově a pana dvorního radu Bauera v Praze*“ pojednával o tom, že z části vedení pozůstalostních jednání odpovídalo zemským zákonům, což umožňovaly i formální poměry, z části kvůli

---

³⁴⁴ Artur Ferdinand je v sekundární literatuře uváděn jako Bedřich Artur. Na dalších stranách zprávy o pozůstalosti prince Josefa se objevoval jako Bedřich Artur.

³⁴⁵ Věkovou hranici pro nabytí zletilosti stanovil Všeobecný občanský zákoník v § 21.

několikanásobným služebním překážkám a s ohledem na nerozdělený majetek v Čechách bylo zapotřebí zvláštní zastoupení, ustanovil pozůstalostní komisař princ Maxmilián Thurn-Taxis dvorního radu Bauera v Praze a prvním zplnomocněncem kabinetního radu Kellera v Mnichově.

Sedmý bod „*Převzetí dědictví*“ stanovil, že na základě prohlášení o odevzdání převzatého dědictví byl vydán inventář.

Osmý bod se nazýval „*Úvod týkající se inventáře*“ a skládal se z osmi částí.³⁴⁶ Body se nazývaly: „*Malý stav jmění, Odměny a penze služebnictvu, Suvenýry pro příbuzné a přátele zemřelého, Madona pravděpodobně od Carla Dolce, Kusy uniforem, Oddělení 30 000 zl. konv. m. z kapitálu ku prospěchu dětí bratra Karla Anselma Thurn-Taxis, Dar Eleonoře Schmid a Mincovní číslo pro spočítání hodnoty*“.

Za první: Ačkoliv zemřelý princ Josef nikdy nežil ve skvělých poměrech, měl při velké jednoduchosti celou domácnost. Jeho pozůstalostní jmění bylo v nepatrném stavu. Nad svoje síly podporoval dobročinnost. Díky nalezeným dokumentům již nebylo pochybnosti o jistém zneužívání.

Za druhé: Se souhlasem dědiců bylo o komorníka, služebníka a kočího postaráno tak, že komorník Karel Albert, starý 78 let, jenž u prince sloužil od roku 1812, obdržel potřebnou postel, ložní prádlo a truhlu k posteli, vedle 2/3 garderoby, osobní a ložní prádlo zemřelého, navíc mu dědicové přislíbili doživotní penzi 35 zl. měsíčně. Po dobrozdání prince Karla Theodora a prince Augusta měl dostávat ještě přídavek na bydlení 4 zl. měsíčně, jenž mu měli dát až na základě souhlasu všech ostatních dědiců. Po komorníkově smrti náleželo jeho manželce Tereze Albert, které bylo 54 let, 12 zl. měsíčně.

Služebníkovi Janu Messnerovi, starému 47 let, jenž pracoval u zemřelého prince od roku 1836 s výjimkou dvou a půl roku, patřila mu do té doby používaná postel, dvojitý povlak a třetina garderoby, osobní a ložní prádlo zemřelého a doživotní penze v částce 11 zl. měsíčně.

Kočí František Roscher, jenž nepracoval jen u prince, obdržel postel a dvojí povlak.

Protože bydlení zemřelého prince Josefa bylo zapláceno do 19. září 1857, jeho domácnost měla skončit následujícího dne a pak budou uvedené penze bez průtahů ustanoveny k 1. říjnu 1857 a vyplaceny.

Za třetí: U pozůstalých a mužů stejného postavení zemřelého prince Josefa se našly rozdílné předměty, jejichž prodej, i když po materiální stránce nebyly bez hodnoty, nenechali

---

³⁴⁶ Body jsou v prameni označeny a-h, ale zde jsou uváděny jako za první, atd.

v ohledu na příbuzenství předměty prodat. Pozůstalostní komisař princ Maxmilián je měl jako suvenýry předat příbuzným a přátelům.

Za čtvrté: V pozůstalosti se nacházel obraz Madony, jenž měl pro zemřelého zvláštní hodnotu a jako originál od Karla Dolce nebo jiného známého umělce italské školy ho uchovával. Inspektor galerie Muxel ocenil obraz na 36 zl. konv. m. a přiměřený výtěžek za to nebyl v očekávání, proto měl princ Karel Theodor Thurn-Taxis vyhledat další cestu, jak by obraz přinesl lepší hodnotu. V případě možného prostoru, jenž skrz zprostředkování prodeje domu opata Fornasari San Salvador v Benátkách³⁴⁷ měl být prodán i obraz Madony, jenž byl při nebezpečném převozu pojištěn na 3 000 zl. konv. m.

Za páté: Poskytnuté uniformy zemřelého prince se neměly prodat, byly to dva modré stříbrem vyšíváné fraky, jedny kalhoty a dva klobouky s peřím. Jelikož se mohly ještě upotřebit, mohly být odejmuty například stříbrem vyšíváné části nemalé hodnoty z fraku. Dále šaty, kalhoty a klobouky mohl dostat s povolením starý komorník Karel Albert. Pozůstalostní komisař chtěl speciální souhlas dědiců a pokud tak učinil, odevzdat zmíněné věci komorníkovi Karlu Albertovi prozatím jen k uchování.

Za šesté: Ve zprávě ze dne 18. května 1857 se Marie Isabella, rozená hraběnka z Eltzu, dovolávala ku prospěchu svých potomků, dětí zesnulého manžela Karla Anselma, bratra též zemřelého prince Josefa, oddělení částky 30 000 zl. konv. n. z kapitálu a pozůstalosti, přidělení částky ke knížecímu majetku v Čechách, kde byla půjčka zástavou pojištěna. Tento návrh se opíral o ověřené opisy příhodných listin, zejména zpráva prince Josefa bratrovi Karlu Anselmovi a článek VIII testamentu Karla Anselma. Zbylé zprávy se týkaly oznámených prohlášení a od pozůstalostního komisaře vedených jednání k všestrannému uznání oddělení žádané sumy 30 000 zl. konv. m. z pozůstalosti. Dědicové, kteří uplatnili nárok na podíl z pozůstalosti, měli v průběhu jednání výslovně vysvětlit, že udělené penze s podporami a také vydělenou částku 30 000 zl. konv. m. přijmou.

Princ Karel Theodor Thurn-Taxis (1797-1868) uznal dodané vysvětlení ze dne 23. prosince 1857 „že jednání rodiny s ohledem na to uznat, že uvedená částka 30 000 zl. konv. m. sloužila jako dědické vyrovnání a bylo příhodné přijmout pozůstalostní náklady, na druhé straně oba jmenovaní bratři zůstavitele, tak jako z ohledu na zemřelého prince Bedřicha Hannibala (1799-1857),³⁴⁸ jehož manželka-vdova přiměřený rodový podíl z kapitálu 30 000 zl. konv. m. také respektovala“,³⁴⁹ že nebyla žádná podmínka v uznání nároku na

³⁴⁷ Dům San Salvador byl farním kostelem v Benátkách.

³⁴⁸ Princ zemřel 17. ledna 1857.

³⁴⁹ Vdova po princí Bedřichu Hannibalovi Aurora, rozená hraběnka z Batthyány a poručnice jeho nedospělých dětí toto potvrdila ve zprávě ze dne 26. ledna 1858.

separaci 30 000 zl. konv. m. Poté co byl připomenutý právní nárok ze všech stran naprosto uznán, vedl pozůstalostní komisař dále jednání. Oznámil oddělení částky 30 000 zl. konv. m., vzalo se to v potaz na straně pasiv v inventáři k pozůstalosti.

Za sedmé: Vdově po kupci Julii Schmid z Aušpurku se narodila 7. října 1836 dcera, která při křtu obdržela jméno Eleonora Henrietta Julie a rodinné příjmení Schmid. Její matka Julie Schmid byla už provdaná za Jindřicha, svobodného pána z Kustcheru ve Vídni, v jehož domě byla také Eleonora přijata. V listopadu roku 1853 se princ Josef Thurn-Taxis snažil ulehčit vydržování Eleonory v domě otčima Kutschery a umožnil manželský sňatek. V této souvislosti se rozhodl dát výslovný dárek. Po dohodě se svobodným pánem jménem prince Josefa pod žádnou podmínkou převzal JUDr. Zikmund Hänle³⁵⁰ nařízení, aby odevzdal jménem prince Josefa za tímto účelem sumu 13 000 zl. rak. čísla 5 % obligaci.³⁵¹ JUDr. Hänle se řídil dle instrukcí prince Josefa následujícím způsobem:

- Pan z Kustcheru přijal řečených 13 000 zl. rakouské 5 % obligace v tehdejším kurzu k 93¼ k částce z 12 122 zl 30 kr. konv. m. od JUDr. Zikmunda Hänleho jako půjčku
- Za to stanovil 5% úrok z této hypotéky jako pojistku na jeho vlastní tři čtvrtiny na svobodném statku Gutenbrunn u Badenu, čtvrtinu vídeňských lesů, vklad č. 124 a k tomu patřící budovy a pozemky, čemuž dosáhl dne 10. prosince 1853 úřední listinou a 17. prosince 1853 intabulaci odevzdal
- JUDr. Hänle byl označen jako půjčovatel a věřitel v dlužní listině, v zápisu v deskách zemských. Ke dni 26. ledna 1846 pod úředním podpisem tehdejšího královského krajského a městského soudu v Mnichově byla sepsána postupní listina na prázdný list, do které se později doplnilo jméno prince, čímž se převedla věcná a osobní práva. JUDr. Hänle byl titulárním majitelem pohledávky, vše se vyřídilo po výnosu právního nástupce, jeho mandanta.
- Ke dni 1. dubna a 1. října 1846 byly ustanoveny prošlé úroky z kapitálu k vydržování a k zaopatřování Eleonory Schmid.
- Jakmile se Eleonora provdá a zákonně to dosvědčí, stane se z kapitálu věno, všechna práva pohledávání JUDr. Hänleho se rozvážou k volnému nařízení a jmenovaný věřitel se jich měl vzdát oficiálním způsobem a převést pohledávky na Eleonoru Schmid.

---

³⁵⁰ V prameni se uvádí také jako „Henle“.

³⁵¹ Pravděpodobně je míněno ve zlatě.

- Pokud by Eleonora Schmid zemřela v prostém stavu, tak by měl přijmout všechna jí propůjčená práva a pohledávky společně s úroky ode dne smrti JUDr. Hänle nebo jeho právní nástupce.
- Kdyby se statek Gutenbrunn prodal nebo by došlo k výpovědi kapitálu, tak by JUDr. Hänle nebo jeho právní nástupce byl v tomto případě zavázán dalším předáním peněz v pojištěných (cenných) papírech nebo by se postarali, aby případnoucí úroky k zaopatření jako kapitál nebo eventuálně jako věno Elenory Schmid byly zaručeny. V případě úmrtí v prostém stavu mělo připadnout neomezené vlastnictví a práva na užívání na JUDr. Hänleho nebo jeho právní nástupce. Všechny napřed uvedené podmínky byly ve smlouvě o půjčce vyjmenovány. Eleonora Schmid se ještě do té doby pravděpodobně provdá.
- Když pozůstalost připadne Bavorsku, měla být hodnota jmění a závazek pozůstalostního inventáře podle tehdejšího mincovního čísla 24 ½ resp. 52 ½ zl. s rýnským počtem vyměřena, přičemž bylo nutné, aby byl přiložen účet vypočítaný v konvenční měně.

Potom následoval inventář k pozůstalosti.

Inventář k pozůstalosti prince Josefa Thurn-Taxis³⁵²

Aktiva	Suma		Pasiva	Suma	
	Zlaté	Krejcarey		Zlaté	Krejcarey
Příjmy po zúčtování pozůstalostního komisaře	2 557	1	Výdaje určené pro vyjmenovaných 39 osob	2 503	16
Plná moc pozůstalostního komisaře	1	-	Náklady na provoz domácnosti do 30. září 1857 a výdaje s pozůstalostí	300	-
Mobiliář	2855	10	Zaplacení advokátovi Henleovi za darování kapitálu Eleonoře Schmid	30	15
Kapitál v Čechách (Dobruška, Loučeň, Niměřice)	43 800	-	Vydané zálohy z pokladny kabinetnímu radovi Kellerovi	375	26
Podíl na kapitálu Křivoklátského panství (5%)	-	-	Oddělení kapitálu určeného pro potomky prince Karla Anselma (1792-1844)	36 000	-
Životní renta od prince Emericha (1820-1900) - ročně 590 zl. konv. m.	-	-	Vydané částky vyjmenovaným čtrnácti osobám	1 899	13
Darování kapitálu Eleonoře Schmid (12 122 zl. 30 kr. konv. m.)	-	-			
Stav účtu k roku 1857 vedený dvorským radou Janem Kašparem Bauerem v Praze	2 239	26			

³⁵² Tabulka zobrazuje aktiva a pasiva v pozůstalostním inventáři. Do aktiv patří příjmy po zúčtování pozůstalostního komisaře, mobiliář, kapitál v Čechách, podíl na kapitálu křivoklátského panství, životní renta od prince Emericha, darování kapitálu Eleonoře Schmid, stav účtu vedený k roku 1857 a zaplacená záloha princem Karlem Theodorem. Celková částka aktiv činí 51 572 zl. 37 kr. Pasiva zahrnují méně položek – výdaje, náklady na provoz domácnosti, výdaje s pozůstalostí, odměna advokátovi, vydané zálohy z pokladny kabinetního rady, vydání kapitálu pro potomky prince Karla Anselma a další vydané částky. Pasiva čítají hodnotu 41 108 zl. 10 kr. V pozůstalostní praxi platilo také, že musela být vyšší aktiva než pasiva, aby mohly být vyplaceny veškeré výdaje či podíly na dědictví.

Zaplacená záloha princem Karlem Theodorem (1797-1868)	120	-			
Celkem	51 572	37	Celkem	41 108	10

Devátý bod zprávy k pozůstalosti nazvaný „*Resultate aus dem Inventar*“ sumarizoval výsledky inventáře a odpovídal výše uvedené tabulce. Zároveň se v něm zachycovaly pohyby aktiv a pasiv, což také zobrazoval inventář.

Desátý bod zprávy k pozůstalosti prince Josefa „*Überweisung der Erbtheil*“ se týkal výši dědičných podílů.³⁵³

Výše dědičných podílů

Bod A.	Linie	Osoba	Suma		
			Zlaté rýnské	Krejcary	
	Sekundogenitura	Hugo Maxmilián (1817-1889)	375		
		Sofie, hraběnka z Montfortu (1816-1897)	375		
		Marie Eleonora (1816-1898)	375		
		Emerich (1820-1900)	375		
		Tereza (1824-1889)	375		
		Rudolf (1833-1904)	375		
		Celkem	2250		
	Další linie	August (1794-1862)	2250		
	Bavorská linie	Karel Theodor (1797-1868)	2250		
	Biskupická linie	Lamoral (1832-1903)	562	30	
		Rosa Marie Eleonora (1833-1907)	562	30	
		Marie Helena (1836-1901)	562	30	
		Artur Ferdinand (1839-1906)	562	30	
		Celkem	2250		
	Bod B.	Požívání křivoklátského kapitálu v hodnotě 160 zl. nebo 192 zl. rýnských			

³⁵³ Dědičné podíly náležely zástupcům Thurn-Taxisů, přesněji sekundogeniturní linie, bavorské linie, biskupické větve a princi Augustu Maxovi. Všem liniím a princi patřila částka 2 250 zl. Suma se rozdělila mezi příslušný počet dědiců v dané linii, například v případě biskupické linie si částku podělily čtyři osoby. Druhý bod se týkal požívání křivoklátského kapitálu v hodnotě 160 zl. nebo 192 zl. rýnských.

Jedenáctý bod se nazýval „*Částky patřící dědicům jako penze a podpory*“. Částka 36 000 zl. rýnských měla sloužit na podporu a k příspěvní na penze v rámci panství Dobrovice a Loučeň. Dědicům ze čtyř zmíněných linií³⁵⁴ náležela po přičtení 1/6 z hypotéky v částce 6 000 zl. rýnských k uvedeným částkám ve výše uvedené tabulce 45 000 zl. rýnských. Ve druhém bodu jedenáctého článku pozůstalostní zprávy se vyměřily penze a podpory, které byly zachyceny v inventáři na straně pasiv v bodu A a B.

Penze a podpory³⁵⁵

V Mnichově		V Praze		
Osoba	Částka v rýnských zlatých	Osoba	Částka v rýnských zlatých	Částka v krejcarech
Komorník Karel Albert	468	Dvorní rada Bauer	164	26
Služebník Messner	132	Veronika Dittrich	17	17
		Vdova Faltis	9	36

V následujícím bodě jedenáctého článku se nachází rozvržení, od které ze čtyř linií bude výše uvedených pět osob dostávat penze a podpory. Komorníkovi náležela od sekundogenitury 397 zl 48 kr., od prince Augusta 23 zl. 24 kr., od bavorské linie 23 zl. 24 kr. a od biskupické větve 23 zl. 24 kr. Služebník Messner měl dostávat od sekundogenitury 112 zl. 12 kr., od prince Augusta 6 zl. 36 kr., od bavorské linie 6 zl. 36 kr. a od biskupické linie 6 zl. 36 kr. Dvornímu radovi patřila od sekundogenitury částka 139 zl. 46^{1/10} kr., od prince Augusta 8 zl. 12^{3/10} kr., od bavorské linie 8 zl. 12^{3/10} kr. a od biskupické linie 8 zl. 12^{3/10} kr. Veronice Dittrich náležela od sekundogenitury suma 14 zl. 41^{1/20} kr., od prince Augusta 51^{17/20} kr., od bavorské linie 51^{17/20} kr. a od biskupické linie 51^{17/20} kr. Vdova Faltis měla dostávat od sekundogenitury 8 zl. 9^{3/5} kr., od prince Augusta 28^{4/5} kr., od bavorské linie 28^{4/5} kr. a od biskupické linie 28^{4/5} kr. Jednotlivé sumy po součtu vykazují stejné částky jako ve výše uvedené tabulce.

Čtvrtý a poslední bod jedenáctého článku pozůstalostní zprávy se týkal toho, že jistoty ve formě penzí a podpor měli dědicové vykazovat. Sekundogenituře příslušely úroky plynoucí z hypotéky na panství Dobrovice a Loučeň, zbylým třem liniím³⁵⁶ náležely úroky z podílu na

³⁵⁴ Sekundogenitury, bavorské linie, biskupické linie a linie Augusta.

³⁵⁵ Výši penzí a podpor zachycuje také dobrozdání vydané JUDr. Jindřichem Schustrem dne 26. listopadu 1858 v Praze. Jedná se o penze určené dvěma osobám v Mnichově a třem osobám v Praze-komorník, služebník, dvorní rada, Veronika Dittrich a vdova Faltis. Osoby v Mnichově měly dostat podstatně vyšší částky než ty v Praze, kromě dvorního rady Bauera.

³⁵⁶ Princí Augustovi, bavorské a biskupické linií.

požívání křivoklátského kapitálu. Zprávu měl uložit kníže Maxmilián Karel (1802-1871) v rodinném archivu v Řezně.³⁵⁷

Pozůstalost prince Josefa vykazuje znaky postupu pozůstalostní praxe v případě úmrtí muže bez zanechání testamentu svobodného stavu. Vyřizoval ji jako komisař Maxmilián Thurn-Taxis z primogeniturní linie rodu. Dědili všichni potomci bratrů, kteří založili další linie sekundogenitury, Eleonora Schmid a 5 určených osob z Mnichova a Vídně. Dle pramenů nebylo vyřizování pozůstalosti problematické a dědicové neměli žádné námítky na její rozdělení.

6.3.2. Eugen Thurn-Taxis (1878-1903)

Princ Eugen (27. března 1838-4. března 1903), kterému se říkalo „*Erné*“ byl druhorozeným synem prince Alexandra Jana Vincence (1851-1939) a princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst (1855-1934). Eugen působil jako jednoroční dobrovolník u vojenského útvaru v Olomouci.³⁵⁸

Na pohřbu prince Eugena se zúčastnilo několik spolků, a to Spolek zastupitelství města Dobrovice, Spolek zedníků a tesařů v Dobrovici, Spolek hasičů v Dobrovici, Spolek hasičů na Loučeni. V knížecí hrobce, do které byl princ uložen, se nacházely tři věnce od rodičů, jeden od ředitele Fischeka, jeden o úředníků loučenských, jeden od knížecího cukrovaru v Dobrovici, jeden od knížecího hospodářství, jeden od cukrovaru ve Vlkavě, jeden od knížecího lesního úřednictva, jeden od tety a strýce Schlikových, jeden od zámeckého služebnictva, jeden od prince Maxe Theodora, jeden od Dr. Schweigata z Vídně, jeden od úředníků hraběte Schlicka. V kostele zůstal od každého následujícího jeden věnec, a to od Kristýny Waher-Ebenkof a Marie Rumelskirch, od města Dobrovice, od ředitelství Rakouské zemské banky, od Jindřicha a Karolíny Paget, od Adolfa a Marie Kinských, od přítele Eneho, od Gustava Kornera z Prahy, od Naly a Anny Mensdorfových, od Františky Fritz a Jindřicha Cato Hoyos, od tety Rózy Kron, od Anny Groleman, od Kristy Thun, od rodiny Fordů, Terezy a Otakara Pann, od Nádherných, od bratrů Kolowratových, od tety Anny, od rodiny Kolowratových, od Františka Clam Gallase, od Albrechta a Alexe, od Běly Persanyi, od K. Lobkowicze, od Rudolfa Czernína,³⁵⁹ od Jiřího Běsse, od Kuna Desfurs, od Artura a Markéty Fuchs, od Mariky Věry, od Engelharda Engelstina Wolkensteina, od JUDr. Karola, od Oswalda Adolfa Thuna, od Jindřicha F. Lobkowicze a od Kristýny Thun. Do středu oltáře se

³⁵⁷ Pozůstalost prince Josefa. In: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 346-390.

³⁵⁸ MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 111.

³⁵⁹ Ve výčtu uveden jako „*Černín*“.

položil kříž z konvalinek. Klíček od rakev prince omylem dodal kostelník vikáři Hartmanovi. Rakev byla zaklopena kamennými deskami o dvanácté hodině polední.³⁶⁰

Opis protokolu sepsaného na městském úřadu v Dobrovici ze dne 7. března 1903 informoval o tom, že transport mrtvoly prince Eugena z Prahy do Sýčiny proběhl 7. března ve 3 hodiny ráno vozem. Bez průtahů byla odstraněna z dvojí rakev dřevěná bedna a spálena. Poté se již uzamčená rakev postavila do kostela nad otvor krypty, která se nacházela pod podlahou v chrámu. Jelikož nebyl zpozorován zápach či unikání tekutiny, tak se vložila rakev s tělem prince do hrobky v 10 hodin dopoledne. Mimo příbuzné zemřelého neměl být nikdo do kostela vpuštěn. Opis podepsal Dr. Walter, vrchní okresní lékař a prince Alexandra zde zastoupil pan Feuerstein.

Správa knížecího velkostatku žádala dne 10. března 1903 o uveřejnění poděkování prince Alexandra a jeho manželky Marie za vyjádření upřímné soustrasti a za darování krásných věnců. Poděkování bylo v novinách uveřejněno dne 12. března 1903.

Jmění prince Eugena činilo 82 728 K. 87 h., součet srážek představoval 7 521 K. 80 h., čistá pozůstalost byla 75 207 K. 7 h. Dle zákona ohledně dědičné posloupnosti připadla otci Alexandrovi a matce Marii zemřelého prince, protože neexistovala poslední vůle. Do 30 dnů měly být zaplacené částky dodány c. k. Úřadu k vyměření poplatků v Praze.³⁶¹

Z čisté pozůstalosti prince Eugena bylo vyměřeno ½% pro nemocniční fond, tedy 376 K. 3 h. a JUDr. Arnold Karol jakožto prokázaný zmocněnec odevzdal částku do 30 dnů c. k. Zemské hlavní pokladně v Praze. S tím souviselo i zaplacení dědičného poplatku c. k. Důchodkovému úřadu v Praze a výše dané částky určené školnímu fondu³⁶² při c. k. Zemské kase v Praze. Po prokázání veškerých částek byla vydána odevzdací listina pozůstalosti.³⁶³

Zpráva ze dne 3. června 1903 vydaná JUDr. Arnoldem Karolem určená pro knížecí velkostatek v Loučeni se týkala toho, že z čisté pozůstalosti činil státní poplatek 1 % s 25 % přírůžkou, tedy 940 K. 50 h., srážka představovala částku 940 K. 50 h. Školnímu fondu náleželo 338 K. 43 h., nemocničnímu fondu 376 K. 3h.³⁶⁴ Dohromady částky čítaly 1 654 K. 96 h. Výše poplatků se počítala na základě pozůstalostního majetku. Státní poplatek činil 940 K. 50 h. a byl zaplacen c. k. Důchodkovému úřadu v Praze, částka náležející škole 338 K. 43 h. uhrazena c. k. Zemské kase v Praze a suma patřící nemocničnímu fondu 376 K. 3 h. c. k. Zemské hlavní pokladně v Praze. Tyto částky měly být uvedeným institucím uhrazeny. Po zaplacení pozůstalostních částek a jejich prokázání na základě pozůstalostního zákona měly

³⁶⁰ Množství darovaných věnců doložila zpráva ze 7. března 1903.

³⁶¹ Zpráva ze dne 22. května 1903. Vydavatelem byl JUDr. Arnold Karol.

³⁶² Částka určená pro školní fond představovala 0,45 % z čisté pozůstalosti 75 207 k. 7 h., tedy 338 k. 43 h.

³⁶³ Datováno na c. k. Okresním soudu na Malé Straně v Praze dne 28. května 1903.

³⁶⁴ Počítá se z čistého pozůstalostního jmění 75 207 k. 7 h.

být odevzdány. Stávající sumy kvitovaných zaplacených částek měla zaslat knížecí správa velkostatku v Loučeni JUDr. Arnoldu Karolovi.

Na základě odevzdací listiny pozůstalosti po princovi Eugenu, kterou vydal c. k. Okresní soud na Malé Straně se stanovilo, že kvitovanou zaplacenou částku na zaplacení státního poplatku 940 K. 50 h., kvitovanou zaplacenou částku škole 388 K. 43 h., kvitovanou zaplacenou částku pro nemocniční fond 376 K. 3 h. Princovo jmění činilo 83 228 K. 87 h. Po odečtení nákladů představovaly dluhy v hodnotě 9 040 K. 52 h. a daň z dědictví 1 654 K. 56 h., v součtu 10 695 K. 48 h. Po odečtení nákladů z princova jmění činila suma 72 533 K. 39 h. s 5% a v záložně bylo 4 344 K. 61 h. se 4%. V součtu 77 678 K.³⁶⁵ Daň z dědictví představovala 1¼% z čisté pozůstalosti. Dne 12. března 1903 žádal JUDr. Arnold Karol Knížecí správu velkostatku, aby mu zaslala plnou moc knížete Alexandra a jeho manželky Marie. Plná moc byla důležitá pro přihlášení se k dědictví.

Alexandr Jan Vincenc odměnil 80 korunami za vyzvánění hran a sloužení mší svatých při příležitosti úmrtí prince Eugena Farní úřad Loučeň, Děkanský úřad Dobrovice 100 K., Děkanský úřad v Sýčíně 50 K., farní úřady Rejšice, Žerčice, Mcely a Všejanya obdržely každý 60 K. Dále princ daroval částku za výborné provedení zpěvného doprovodu při zádušních mších svatých v Sýčíně, kde se nachází rodinná hrobka, a na Loučeni pro pana ředitele kůru Antonína Vinše 40 K. a pro pány zpěváky, kterých bylo šestnáct, 160 K. Zaslání odměny měl rozdělit ředitel kůru.³⁶⁶

Jeho Jasnost věnovala k uctění památky zvěčnělého syna Eugena místním chudým v Sýčíně, v Dobrovici a v Loučeni 100 korun rakouského čísla.³⁶⁷ Další dary za účast daných spolků při pohřbu prince dal kníže Sboru dobrovolných hasičů v Loučeni 50 K., Sboru dobrovolných hasičů v Dobrovici 40 K., Spolku vojenských vysloužilců 40 K., Spolku zedníků a tesařů 40 K.³⁶⁸

---

³⁶⁵ Zpráva ze dne 13. června 1903 vydaná v Praze JUDr. Arnoldem Karolem.

³⁶⁶ Poté zaslal ředitel kůru Antonín Vinš děkovný dopis za sebe i zpěváky inspektorovi, který to měl vyřídit knížeti.

³⁶⁷ Zpráva byla vydána 14. března 1903 v Loučeni, adresována obecnímu úřadu v Sýčíně, Dobrovici a Loučeni. Odesílatel Knížecí správa panství se označil červeným razítkem. Zprávu doplnila poznámka, že obnos se nacházel v příloze.

³⁶⁸ Zpráva byla vydána dne 14. března 1903 v Loučeni Knížecí správou panství.

Odměněné spolky či sbory³⁶⁹	
Spolek či sbor	Částka v korunách
Farní úřad Loučeň	80
Děkanský úřad Dobrovice	100
Děkanský úřad v Sýčině	50
Farní úřad Rejšice	60
Farní úřad Žerčice	60
Farní úřad Mcely	60
Farní úřad Všejanya	60
Pěvecký sbor	200
Chudí v Sýčině, v Dobrovici a v Loučeni	100
Sbor dobrovolných hasičů v Loučeni	50
Sbor dobrovolných hasičů v Dobrovici	40
Spolek vojenských vysloužilců	40
Spolek zedníků a tesařů	40

V pozůstalosti prince Eugena se nachází několik soustrastných dopisů adresovaných rodičům zemřelého prince, například od Anny Groleman, dámy Alžbětina řádu, která věnovala věnec při pohřbu, od ředitelství c. k. privátní České Union Banky, od Zieglera za c. k. Okresní hejtmanství či od Heleny Zarysch.³⁷⁰

Pozůstalost prince Eugena byla zařazena z důvodu, aby bylo možno analyzovat pozůstalostní postup v případě náhlého úmrtí v nízkém věku a neexistence poslední vůle. Celou pozůstalost převzal otec princ Alexandr Jan Vincenc a matka Marie. Oproti předcházejícím obsahuje soupis zúčastněných spolků na pohřbu prince Eugena, soupis věnců uložených v rodinné hrobce v Sýčině nebo soustrastní dopisy adresované rodičům. Z čisté pozůstalosti v hodnotě 75 207 K 7 h bylo vyplaceno nemocničnímu fondu 376 K 3 h a školnímu fondu 338 K 43 h.

³⁶⁹ Tabulka zobrazuje seznam odměněných spolků a sborů, které se účastnily pohřbu prince Eugena. Částky se pohybovaly v rozmezí 400-200 korun.

³⁷⁰ Pozůstalost prince Eugena. In: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol.57-123.

7. Závěr

Rod Thurn-Taxis patřil mezi významné aristokratické rody. Své postavení v evropské společnosti získal především díky provozování poštovní činnosti. V Čechách je knížecí dynastie známá hlavně v oblasti chovu koní a na dostizích. Právě jméno Taxis nese jedna z nejobtížnějších překážek na dostihové soutěži Velké pardubické, založené roku 1874. O její název se zasloužil princ Egon Thurn-Taxis (1832-1892) z primogeniturní linie rodu. Na prvním závodu na Hlavní překážce zahynul kůň a skupina aristokratů kolem prince Emila Egona z Fürstenbergu chtěla, aby se tento příkop zrušil. Zmíněný princ Egon oponoval a vyslovil nezapomenutelný argument: „*Vy ani já nebudeme už tuto překážku překonávat, a proto není důvod, proč bychom ji měli vyřadit a někomu ulehčovat...*“. Po úmrtí prince Egona se na jeho počest Hlavní příkop přejmenoval na Taxisův.³⁷¹

Počátky rodu byly v oblasti severní Itálie v okolí Bergama. V průběhu staletí se ze svobodných pánů z Taxisu, později z hrabat z Taxisu stala knížata z Thurnu a Taxisu. Prvním knížetem z Thurnu a Taxisu, zkráceně Thurn-Taxis byl Eugen Alexandr (1652-1714). Jeho pravnucci rod znovu rozdělili, a to na primogeniturní a sekundogeniturní linii. Primogenitura vlastnila také některé statky v Čechách – panství Chotěšov, zámek Chroustovice, statky Košumberk, Rychmburk, Litomyšl, atd.

Předložená práce se týká velkostatku Dobrovice-Loučeň, který vlastnili příslušníci sekundogeniturní linie. Panství Dobrovice, Loučeň a statek Vlkava přešlo na Thurn-Taxise díky testamentu kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu ze dne 3. července 1806. Statky připadly princovi Maxmiliánu Josefovi (1769-1831) a jeho sestřím. Po uzavření smlouvy o poživacím právu dědiců mezi lety 1826-1827 připadla panství princovi Karlu Anselmovi (1792-1844), jenž byl uznán jediným vlastníkem.

V rámci velkostatku byl roku 1831 zřízen první velký cukrovar v Čechách v Dobrovici, princ Karel Anselm nechal v roce 1834 zbudovat úřednický dům pro úředníky s byty pro pracovníky pod zámkem v Loučeni, za držby prince Hugo Maxmiliána (1817-1889) vznikla v Jabkenicích parní pila, parní mlýn a palírna ve Mcelích. Princ zřídil v roce 1857 úřednický penzijní fond, přispíval na výstavbu železničních tratí nebo vybudoval koňskou dráhu. Poslední držitel princ Alexandr Jan Vincenc (1851-1939) byl znám jako cestovatel, podporovatel různých spolků nebo jako chovatel dostihových koní.

Stěžejními částmi práce jsou kapitoly týkající se pozůstalosti prince Karla Anselma, kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu, hraběnky Marie Isabelly z Eltzu, princezny Eleonory

---

³⁷¹ ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*, s. 39.

Thurn-Taxis, princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu, princů Josefa a Eugena Thurn-Taxis.

Pozůstalostní praxe vycházela z dobových zvyklostí a tradic a ovlivňovaly je právní normy, například v Obnoveném zřízení zemském byl testament přímo definován. Poslední vůle patřily k základním písemnostem, které pojišťovaly šlechtický majetek a měly ochránit rodinný majetek, aby nedošlo po smrti dotyčného k rozporům v rodině. Díky nim lze reflektovat majetkové a rodinné poměry. Napsání testamentu patřilo mezi základní povinnosti křesťana, v jehož bodech se přímo projevuje křesťanská víra, například v pasážích o nevyhnutelnosti smrti, zbožných odkazech nebo dobročinnosti. Závěti získávaly právoplatnost až po jejich stvrzení svědky.

Mým cílem bylo po obsahové stránce jednotlivé pozůstalosti vybraných osob rozebrat a zhodnotit postup v konkrétním případě. Jinak se postupovalo v případě držitele velkostatku, jinak u vdovy-poručnice, která ve své závěti určila jediného dědice-nejmladšího potomka, jinak u svobodné princezny, která se velmi věnovala dobročinnosti a myslela především na děti z chudých rodin, jinak u svobodného člena bavorské armády, který zemřel bez dětí a napsaného testamentu a jinak v případě nezletilého prince, který zemřel náhle ve 25 letech života. Rozbor pozůstalostí může sloužit k pochopení fungování pozůstalostní praxe, myšlení testátorů, kdy v testamentu museli z morálního hlediska vyjádřit svá přání co se týče pohřbu, sloužení mší a určení dědiců a výše dědictví nebo poručníků, a reflektování rodinných poměrů. V případě mužského testamentu se odráží jeho vztah k manželce, později vdově, konkrétně zda ji určil poručnicí, jakou výši vdovství jí přiřkl, kde mohla po ukončení poručnictví žít. U posledních vůlí šlechtičen se jedná o zabezpečení potomků a především o dobročinnost. První krok v oblasti charitativní činnosti učinila kněžna Marie Josefa z Fürstenbergu založením chudinského, nemocničního, školního a výpůjčkového fondu. V její činnosti pokračovala především princezna Eleonora Thurn-Taxis. Především šperky a cenné předměty odkázala dědicům a blízkým princezna Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu.

Dalším námětem k rozšíření poznání pozůstalostní praxe by mohl být výzkum pozůstalostí primogeniturní linie rodu Thurn-Taxis a zbylých větví sekundogeniturní linie, konkrétně bavorské, biskupické a svobodných pánů z Troskowa. Přispěl by k pochopení rodinných vztahů a vytvořil by úplný obraz ohledně fungování pozůstalostní praxe v rámci jedné rodiny, jejíž větve žily v rozdílném prostředí, a objasnění vývoje pozůstalostní praxe v čase a reflektování rodinných vztahů, který nebyly vždy jednoduché, například u JUDr. Rudolfa, svobodného pána z Troskowa.

8. Použité prameny a literatura

Prameny nevydané

Národní archiv

Desky zemské, Hlavní kniha Dobrovice (Daubrawitz), i. č. 34, sign. DI

Desky zemské, Hlavní kniha Loučeň (Lautschin), i. č. 143, sign. LIII

Desky zemské větší: DZV 417, fol. D16r-D19v; DZV 487 fol. N5r-N10v; DZV 575, fol. K23r-K24r; DZV 1346, fol. H9v-H21r

Česká dvorská kancelář (1293) 1523-1749, kart. č. 526 D-Dr

Ubelliho genealogická sbírka, inv. č. 698, Thurn-Taxis

Genealogická sbírka Dobřenského, inv. č. 1120, Thurn

Schummanova sbírka, inv. č. 761, Thurn-Taxis

Rodopisná sbírka Vladimíra Janovského, inv. č. 54, kart. č. 9, Thurn-Taxis

Sbírka genealogická Jakubičkova, inv. č. 668, Thurn-Taxis

Saalbuch č. 216, fol. 590r-595r, 629v-632r; č. 252, fol. 590r-599v; č. 268, fol. 225r-226v; č. 282, fol. 205r-205v; č. 286, fol. 128v-130v

Státní oblastní archiv Praha

Velkostatek Dobrovice-Loučeň, Pamětní kniha panství Loučeň, inv. č. 180.

Rodinný archiv Thurn-Taxisů, Historický přehled o rodu Thurn-Taxis a Loučeňská kronika, autor Karolína Thurn-Taxis, inv. č. 32, kart. č. 2

Velkostatek Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1

Velkostatek Dobrovice-Loučeň, Účet hlavní pokladny o užívacím právu dědiců Josefy Fürstenbergové (1813), inv. č. 257

Rodinný archiv Thurn-Taxisů, Rodopisné poznámky napsané Karolínou Thurn-Taxis, inv. č. 31, kart. č. 2

Velkostatek Dobrovice-Loučeň, Korespondence, inv. č. 240-249, kart. č. 2, fol. 1001-1095

Moravský zemský archiv Brno

Rodinný archiv Thurn-Taxisů Biskupice (1809-1944), č. NAD 780, č. fondu G 213

Prameny vydané

DOSKOČIL, Karel. *Popis Čech roku 1654: Souhrnný index obcí, osad a samot k berní rule.* Praha, 1953.

JIREČEK, Hermenegild. *Obnovené Právo a zřízení zemské dědičného království Českého.* Praha, 1888.

LUSTIG, Rudolf – SVĚTNIČKA, František. *Schematismus velkostatků v Čechách.* Praha, 1933.

THURN-TAXISOVÁ, Marie. *Rainer Maria Rilke v mých vzpomínkách.* Praha, 1997.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus landtäflichen, Beamten und Pächter.* Praha, 1910.

TITTEL, Ignaz. *Statistik und Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreich Böhmen.* Praha, 1881.

Literatura

ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň.* České Budějovice, 2008.

BAČKOVSKÝ, Rudolf. *Bývalá česká šlechta předbělohorská i pobělohorská na svých sídlech v Čechách a na Moravě a ve svých znacích.* Praha, 1948.

BÍLEK, Tomáš. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618.* Díl 1. Praha, 1882

BÍLEK, Tomáš. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618.* Díl 2. Praha, 1883.

BOROVÍČKA, Michael – KAŠE, Jiří – KUČERA, Jan P. – BĚLINA, Pavel. *Velké dějiny země Koruny české, svazek XII. 1860-1890.* Praha, 2012.

ČAREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích.* Praha, 1985.

ČTVRTNÍK, Pavel – GALUŠKA, Jan – TOŠNEROVÁ, Patricia. *Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.* Liberec, 2008.

DOERR, August von. *Der Adel der böhmischen Kronländer: Ein Verzeichniss derjenigen Wappenbriefe und Adelsdiplome, welche in den böhmischen Saalbüchern des Adelsarchives im k. k. Ministerium des Innern in Wien eingetragen sind.* Prag, 1900.

DUDEK, František. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Průvodce k expozici o panství, zámku, obci Loučeň a jejich majitelích, zejména o příslušnících české větve knížecího rodu Thurn-Taxisů.* Nymburk, 2006.

GRILLMEYER, Siegfried. *Habsburgs Diener in Post und Politik: Das „Haus“ Thurn und Taxis zwischen 1745 und 1867.* Mainz, 2005.

KRÁL, Pavel. *Mezi životem a smrtí: Testamenty české šlechty v letech 1550 až 1650.* České Budějovice, 2002.

- KRÁL Z DOBRÉ VODY, Vojtěch. *Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien: Genealogisch-heraldisches Repertorium sämtlicher Standeserhebungen, Prädicate, Beförderung, Incolates-Erteilungen, Wappen und Wappenverbesserungen des gesamten Adels der Böhmisches Krone mit Quellen und Wappen-Nachweisen*. Praha, 1904.
- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Díl 1. Praha, 1996.
- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Díl 3. Praha, 1998.
- MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006.
- MAŠEK, Petr. *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*. Praha, 1999.
- MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Díl 1. Praha, 2010.
- MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Díl 2. Praha, 2010.
- Ottův slovník naučný, VII. díl. Praha, 1997.
- Ottův slovník naučný, XVI. díl. Praha, 1999.
- PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008.
- PELANT, Jan. *Erby české, moravské a slezské šlechty: Vývoj erbů a stručné dějiny 610 rodů*. Praha, 2013.
- POUZAR, Vladimír (ed.). *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha, 1999.
- POUZAR, Vladimír (ed.). *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha, 2007.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl 1. Praha 1954.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl 2. Praha, 1949.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl 3. Praha, 1951.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl 4. Praha, 1957.
- ROUBÍK, František. K vývoji poštovníctví v Čechách v 16. až 18. století. In: Sborník *Archivu Ministerstva vnitra republiky československé*. Svazek X. Praha, 1937, s. 169-305.
- SEDLÁČEK, August. *Českomoravská heraldika II*. Praha, 1925.
- SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*. Díl X. Praha, 1997.
- SLÁDEČEK, Antonín. *Paměti města Dobrušky*. Praha, 1900.

- VOLLRATH, Wolfgang. *Das Haus Thurn und Taxis, die Reichspost und das Ende des Heiligen Römischen Reiches 1790-1806*.
- VOTÝPKA, Vladimír. *Paradoxy české šlechty*. Praha, 2013.
- WURZBACH, Constant von. *Biographisches Lexikon des kaiserthums Oesterreich: Enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigen Personen, welche seit 1750 in den österreichischen Kronländer geboren wurden oder darin gelebt und gewirkt haben*. Wien, 1882.
- ZABĚHLICKÝ, Václav. *Dějiny pošty, telegrafu a telefonu v československých zemích: Od nejstarších dob až do převratu*. Praha, 1920.
- ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833–25. XI. –1933*. Brno, 1933.
- ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*. Praha, 2001.
- ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*. Praha, 2006.
- ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*. Praha, 2014.

Internetové zdroje

Ancestry (online). [cit. 15. 3. 2017]

URL:<<https://www.ancestry.com/>>.

AHMP, Sběrka pergamenových listin-přírůstky I, Sběrka A2, inv. č. 530, sign. AMP PGL V-34. [cit. 6. 2. 2017].

URL:<<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=48EA7F9DB66211DF820F00166F1163D4>>.

Fürst Thurn und Taxis Hofbibliothek und Zentralarchiv (online). [cit. 19. 5. 2017]

URL:< <http://www.hofbibliothek.thurnundtaxis.de/zentralarchiv.html>>.

Kronika Dobrovice (online). [cit. 31. 5. 2017]

http://www.dobrovice.cz/assets/File.ashx?id_org=2747&id_dokumenty=154680

Manuskriptorium (online). [cit. 15. 4. 2017]

URL:<<http://monasterium.net/mom/CZ-SOAPraha/VS-Dobrovice/fond>>.

Město Dobrovice (online). [cit. 4. 7. 2017].

URL:< <http://www.dobrovice.cz/ikonografie-znaku/d-41807/p1=35481>>.

Městys Loučeň (online). [cit. 4. 7. 2017].

URL:< http://www.loucen.cz/assets/File.ashx?id_org=8693&id_dokumenty=2316>.

Registr komunálních symbolů (online). [cit. 31. 5. 2017].

URL:<https://rekos.psp.cz/vyhledani-symbolu?obec=&poverena_obec=&popis=&kraj=27&okres=0&od=&do=&typ=0&page=14>

Thurn-Taxis (online). [cit. 20. 5. 2017]

URL:< <http://www.angelfire.com/realm/gotha/gotha/thurn.html>>.

Universitätsbibliothek Heidelberg (online). [cit. 7. 3. 2017]

URL:< <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/beckekluechtzner1886/0013?sid=5c7a4ff7144f797783ed5479a422b298>>

Matriky:

SOA Praha, Sběrka matrik a průvodní listinný materiál, Středočeský kraj, Římskokatolický farní úřad Loučeň. [cit. 30. 5. 2017].

URL:< <http://ebadatelna.soapraha.cz/pages/SearchMatrikaPage?12>>.

AHMP Sběrka matrik, Praha III-Malá Strana, Kostel sv. Tomáše. [cit. 30. 5. 2017].

URL:< http://www.ahmp.cz/page/docs/mat_ms_to.pdf>.

9. Seznam příloh

- Příloha č. 1: Erbovní listina ze dne 25. března 1564, kterou císař Ferdinand I. polepšuje erb strýcům Ludwigovi a Gabrielovi z Taxisu s. 104
Zdroj: AHMP, Sbíрка pergamenových listin-přírůstků I, Sbířka A2, inv. č. 530, sign. AMP PGL V-34.
URL:< <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=48EA7F9DB66211DF820F00166F1163D4>>.
- Příloha č. 2: Seznam knížat rodu Thurn-Taxis s. 105
Zdroj: PANZER, Maria A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s. 173-185.
- Příloha č. 3: Inkolát do rytířského stavu uděleném dne 18. září 1797 knížeti Maxmiliánovi Thurn-Taxis s. 106
Zdroj: NA, Saalbuch, č. 268, fol. 225 r-226 v.
- Příloha č. 4: Erbovní listina ze dne 23. dubna 1894, kterou císař František Josef I. udělil právo princí Rudolfovi Thurn-Taxis, jeho manželce a dětem odložit dosavadní jméno a titul a nadále užívat jméno a titul svobodného pána z Troskowa s. 108
Zdroj: ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*. Praha: Agentura Pankrác, 2014, s. 799.
- Příloha č. 5: Mapa poštovních okresů k roku 1850 s. 109
Zdroj: GRILLMEYER, Siegfried. *Habsburgs Diener in Post und Politik: Das „Haus“ Thurn und Taxis zwischen 1745 und 1867*. Mainz, 2005, s. 428.
- Příloha č. 6: Erb primogeniturní linie rodu Thurn-Taxis s. 110
Zdroj: ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – STELLNER, František. *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*. Praha, 2001, s. 272.
- Příloha č. 7: Erb sekundogeniturní linie rodu Thurn-Taxis s. 110
Zdroj: BAČKOVSKÝ, Rudolf. *Bývalá česká šlechta předbělohorská i pobělohorská na svých sídlech a na Moravě a ve svých znacích*. Praha, 1948, s. 103.
- Příloha č. 8: Erb svobodných pánů z Troskowa s. 111
Zdroj: ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra: Erbovní listiny Národního archivu, Státního oblastního archivu Praha, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Národního muzea*. Praha, 2014, s. 1018.
- Příloha č. 9: Soupis držitelů panství Dobrovice, autor princezna Karolína Thurn-Taxis (1846-1931) s. 112
Zdroj: SOA Praha, RA Thurn-Taxisů, Historický přehled o rodu Thurn-Taxis a Loučeňská kronika, autor Karolína Thurn-Taxis, inv. č. 32, kart. 2, sešit Historický přehled II-A.
- Příloha č. 10: Povýšení vesnice Dobrovice na městečko císařem Ferdinandem I. dne 23. ledna 1558 na základě žádosti Jindřicha z Waldsteina (Výpis z městské pamětní knihy) s. 114
Zdroj: NA, Česká dvorská kancelář (1293) 1523-1749, Dobrovice, sign. IVD.

- Příloha č. 11: Seznam držitelů panství Loučeň s. 115
 Zdroj: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 70-71.
- Příloha č. 12: Císař František Josef I. povyšuje nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. dubna 1906 obec Loučeň na městys a uděluje mu znak s. 117
 Zdroj: NA, Šlechtický archiv Vídeň, Městské znaky, Loučeň, inv. č. 219, k. 59. [cit. 17. 7. 2017].
 URL:< <http://www.badatelna.eu/fond/4552/reprodukce/?zaznamId=1630285&reproId=1327046>>.
- Příloha č. 13: Výnos c. k. Okresního hejtmánství v Poděbradech ke dni 31. května 1906 o povýšení obce Loučeň na městys s. 118
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pamětní kniha panství Loučeň, inv. č. 180.
- Příloha č. 14: Znak města Dobrovice s. 119
 Zdroj: Město Dobrovice (online). [cit. 4. 7. 2017].
 URL:< <http://www.dobrovice.cz/ikonografie-znaku/d-41807/p1=35481>>.
- Příloha č. 15: Znak městyse Loučeň s. 119
 Zdroj: Městys Loučeň (online). [cit. 4. 7. 2017].
 URL:< http://www.loucen.cz/assets/File.ashx?id_org=8693&id_dokumenty=2316>.
- Příloha č. 16: Mapa panství Dobrovice a Loučeň od Bohumila Schneiberga z roku 1904 s. 120
 Zdroj: Digitální archiv UK (online). [cit. 4. 7. 2017].
 URL:< http://digitool.is.cuni.cz/R/IUL9J8GII4DGIAP4MSL14J6YRVELTQXA2EX3R3GE8HLN5TA1UK-00008?func=dbin-jump-full&object_id=1171332&pds_handle=GUEST>.
- Příloha č. 17: Zámek Loučeň s. 121
 Zdroj: Soukromý archiv Anny Kalouskové
- Příloha č. 18: Testament prince Karla Anselma Thurn-Taxis (1792-1844) z 25. března 1842 s. 122
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 421.
- Příloha č. 19: Testament kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu (1756-1808) ze 3. července 1806 s. 123
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 161.
- Příloha č. 20: Účet hlavní pokladny o užívacím právu dědiců kněžny Marie Josefy z Fürstenbergu z roku 1813 s. 124
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Účet hlavní pokladny o užívacím právu dědiců Josefy Fürstenbergové (1813), inv. č. 257
- Příloha č. 21: Testament hraběnky Marie Isabelly z Eltzu (1795-1859) z 28. září 1853 s. 125
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 393.
- Příloha č. 22: Úmrtní list hraběnky Marie Isabelly z Eltzu (1795-1859) s. 126
 Zdroj: NA, Ubelliho genealogická sbírka, Thurn-Taxis, inv. č. 698.
- Příloha č. 23: Pozůstalostní inventář zemřelé princezny Eleonory Thurn-Taxis (1818-1898) z 9. srpna 1898 s. 127
 Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 8.

- Příloha č. 24: Rozdělovací výkaz dědictví po princezně Eleonoře Thurn-Taxis (1818-1898)
z 31. října 1899 s. 128
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 17.
- Příloha č. 25: Poslední vůle princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu
(1855-1934) z 28. ledna 1920 s. 129
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, č. 417.
- Příloha č. 26: Úmrtní list princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu (1855-
1934) z 19. března 1934 s. 130
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 411.
- Příloha č. 27: Domovský list princezny Marie z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu
(1855-1934) z 20. září 1928 s. 131
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Korespondence, inv. č. 240-249, kart. 2, fol. 1091
- Příloha č. 28: Obraz zámku Duino a okolí pověšený na schodiště na zámku Loučeň s. 132
Zdroj: Soukromý archiv Anny Kalouskové
- Příloha č. 29: Pozůstalostní zpráva zemřelého prince Josefa Thurn-Taxis (1796-1857) z 9.
listopadu 1858 s. 133
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 347.
- Příloha č. 30: Pozůstalostní inventář zemřelého prince Josefa Thurn-Taxis (1796-1857) z roku
1857 s. 134
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 378.
- Příloha č. 31: Vysvědčení prince Eugena o vykonání státní zkoušky v oblasti práva a
státovědy z 19. července 1900 s. 135
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Korespondence, inv. č. 240-249, kart. 2, fol. 1090.
- Příloha č. 32: Poděkování prince Alexandra Jana Vincence Thurn-Taxis (1851-1939) a jeho
manželky Marie, rozené princezny z Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürstu (1855-1934) za
vyjádření soustrasti a darování věnců z 9. března 1903 s. 136
Zdroj: SOA Praha, Vs Dobrovice-Loučeň, Pozůstalosti, inv. č. 234-238, kart. 1, fol. 91.
- Příloha č. 33: Rodokmen hrabat z Taxisu a hrabat Thurn-Taxis s. 137
Zpracovala Anna Kalousková
Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 34: Rodokmen potomků Lamoral II. Klaudia Františka Thurn-Taxis s. 138
Zpracovala Anna Kalousková
Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 35: Rodokmen potomků Anselma Františka Thurn-Taxis (1681-1739) s. 139
Zpracovala Anna Kalousková
Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 36: Rodokmen potomků Alexandra Ferdinanda Thurn-Taxis (1704-1773) s. 140

- Příloha č. 37: Rodokmen primogeniturní linie rodu s. 141
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 38: Rodokmen potomků Karla Anselma (1733-1805) ze druhého manželství – tzv. linie z Train s. 142
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 39: Rodokmen potomků Maxmiliána Karla (1802-1871) z prvního manželství s. 143
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 40: Rodokmen potomků Maxmiliána Karla (1802-1871) z druhého manželství s. 144
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 41: Rodokmen potomků Alberta I. Maria Lamorala (1867-1952) s. 145
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: PANZER, Marita A. *Fürstinnen von Thurn und Taxis*. Regensburg, 2008, s.186.
- Příloha č. 42: Rodokmen sekundogeniturní linie rodu s. 146
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: SOA Praha, Sbirka matrik a průvodní listinný materiál, Středočeský kraj, Římskokatolický farní úřad Loučeň, č. sv. matriky 5
 MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 118.
- Příloha č. 43: Potomci prince Alexandra Jana Vincence Thurn-Taxis (1851-1939) s. 147
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: SOA Praha, Sbirka matrik a průvodní listinný materiál, Středočeský kraj, Římskokatolický farní úřad Loučeň, č. sv. matriky 5
 MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 118
- Příloha č. 44: Rodokmen biskupické linie sekundogeniturny s. 148
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 118.
- Příloha č. 45: Potomci Bedřicha Lamorala Thurn-Taxis (1871-1945) s. 149
 Zpracovala Anna Kalousková
 Zdroj: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové: Pohledy do doby minulé i nedávné*. Nymburk, 2006, s. 118.
 ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*. České Budějovice, 2008, 63-65.
- Příloha č. 46: Rodokmen bavorské linie sekundogeniturny s. 150
 Zpracovala Anna Kalousková

Zdroj: MAREČEK, Zdeněk. *Loučeň a Thurn-Taxisové*. Nymburk, 2006, s. 118.

ANTONÍN, Luboš – KAŠIČKA, František – RAK, Jiří – ŽUPANIČ, Jan. *Zámek Loučeň*. České Budějovice, 2008.

Příloha č. 44: Rodokmen svobodných pánů z Troskowa

s. 151

Zpracovala Anna Kalousková

Zdroj: ZAPLETAL, Vladimír. *JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis: K 100. výročí narození „Selského knížete“ 1833–25. XI. –1933*. Brno, 1933.

POUZAR, Vladimír (ed.). *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha, 1999, s. 393-395.

POUZAR, Vladimír (ed.). *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha, 2007, s. 425-427.

Přílohy

Příloha č. 1

Příloha č. 2

1. kníže Eugen Alexandr Thurn-Taxis (1652-1714), kníže od roku 1695
2. kníže Anselm František Thurn-Taxis (1681-1739)
3. kníže Alexandr Ferdinand Thurn-Taxis (1733-1805)
4. kníže Karel Anselm Thurn-Taxis (1733-1805), zakladatel primogenitury
5. kníže Karel Alexandr Thurn-Taxis (1770-1827)
6. kníže Maxmilián Karel Thurn-Taxis (1802-1871)
7. kníže Maxmilián Maria Thurn-Taxis (1862-1885)
8. kníže Albert I. Maria Lamoral Thurn-Taxis (1867-1952)
9. kníže František Josef Thurn-Taxis (1892-1971)
10. kníže Karel August Thurn-Taxis (1898-1982)
11. kníže Jan Thurn-Taxis (1926-1982)
12. kníže Albert II. Maria Lamoral Thurn-Taxis (*1983), současný vladař rodu

Příloha č. 3³⁷²

„Incolat im Ritterstande für den Maximilian Fürst Thurn und Taxis.

d[e] d[at]o 18ten September 1797“

„Wir Franz der zweyte,

Bekennen öffentlich mit diesem Briefe und thun kund jedermäniglich, daß Uns der Maximilian Fürst von Thurn und Taxis allerunterthänigst gebetten. Wir geruheten ihm sammt seiner ehelichen *Descenten* bei derley Geschlechts, das Recht der Landmannschaft im Ritterstande Unsers Erbkönigreichs Böhmeim, und dessen *incorporirten* Landen, allergnädigst zu verleihen.

Wann Wir nun desselben alleunterthänigst Bitte in Gnaden angesehen und betrachtet, daß schon durch den Ankauf des Gutt Radberg im Kreise Beweise seiner besonderer Anfänglichkeit gegen Unser alledurchlauchtigsten Erzhauß vor sich gegeben habe, sich auch weiters in Unserm Erbkönigreichs Böhmeim seßhaft zu machen gedenke und sich dadurch Unserer allerhöchsten Gnadewürdig gemacht habe, endlich in seine treu devotesten Gesinnung bis an das Endes seines Lebens zu beharren des alleunterthänigsten Erbietens ist, solches auch wohl thun kann, mag und soll.

Als haben Wir dieser Ursachen halber in Gnaden darin gewilliget, und Unsern königl[iche] *Consens* gnädigst dahin ertheilet, daß er Maximilian Fürst von Thurn und Taxis seine eheliche Liebeserben und deren selben Erbenserben mann und weiblichen Geschlechts, in bemeldtem Unserm Erbkönigreiche Böhmeim und dessen *incorporirten* Lande aller Freyheit und Gerechtigkeit geniessen können, auch Macht haben, allda nach ihrem Belieben Güter zu kaufen, oder sonst durch andere rechtmässige a[...] *inter vivos, aut mortis causa* an sich zu bringen darin zu *dispeniren* nach ihrem besten Willen und Wohl gefallen oder angenommen Landleute Unsers Erbkönigreichs Böhmeim und dessen *in corporaten* Landen mit ihren Gütern zu thun befugt sind, allermassen Wir dann ihn Maximilian Fürst von Thurn und Taxis und alle seine eheliche *Descendenten* beiderleg Geschlechts hiemit zu Landleuten im Ritterstande Unsers Erbkönigreichs Böhmeim und dessen *incorporirten* Landen an und aufgenommen haben wollen.

Meinen setzen, ordnen und wollen, daß er Maximilian Fürst von Thurn und Taxis, seine eheliche Leibeserben und derenselben Erbenserben mann und weiblicher Geschlechts nun und

---

³⁷² Uvedený text je upraven dle transkripčních zásad pro texty vzniklé po roce 1500. Mezi všeobecná pravidla patří zachování zvuku a tvaru slov, použila jsem současné grafické soustavy písma a interpunkci jsem doplnila podle současných pravopisných pravidel. Zkratky jsem rozepisovala do hranatých závorek, například königl[liche]. In: ŠTOVÍČEK, Ivan. *Zásady vydávání (novodobých) historických pramenů pro vědecké účely z období od počátku 16. století do současnosti*. Praha, 2002, s. 28-30.

sei führo in Unserem Erbkönigreiche Böhmeim und dessen *in corporirten* Landen, als rechte und wahre Landleute im Ritterstande daselbst der Landes-Rechts und Gerichtigkeiten sowohl bey Unserer königlichen Landtafel, als in andere Wege inner und ausser Gericht, *active* und *passive*, auch bey den allgemeinen Landtäggen und anderen Zusammenkünften [..]sig seyn, derselben genießen sich erfreuen, und gebrauchen sollen, können und mögen von Jedemäniglich ungeheidert.

Und gebieten hierauf allen und jeden Unseren nachgesetzten Obrigkeiten, Inwohnern und Unterthanen, wessen würde, Standes-Amts oder Wesens sie in Unser Erbkönigreichs Böhmeim, und dessen *incorporirten* Landen sind, hiemit gnädigst, daß sie mehrernannten Maximilian Fürst von Thurn und Taxis, dessen eheliche Leibeserben und derenselben Erbenserben mann und weiblichen Geschlechts, an diesem Unsern ihren gnädigst ertheilten *Consense* und der verwilligten Landmannschaft in konierley Wege beirren oder beschweren, sondern vielmehr dieselben frey und ruhig genießen und gänzlich dabey verbleiben lassen, darwider selbst r[...] thun, nach Jemand andern dagegen etwas zu unternehmen gestatten sollen, bey Vermeidung Unserer schweren Strefe und Ungnade.

Das meinen Wir ernstlich. Zu Urkunde dieses Briefes.

Wien den 18ten September 1797.“

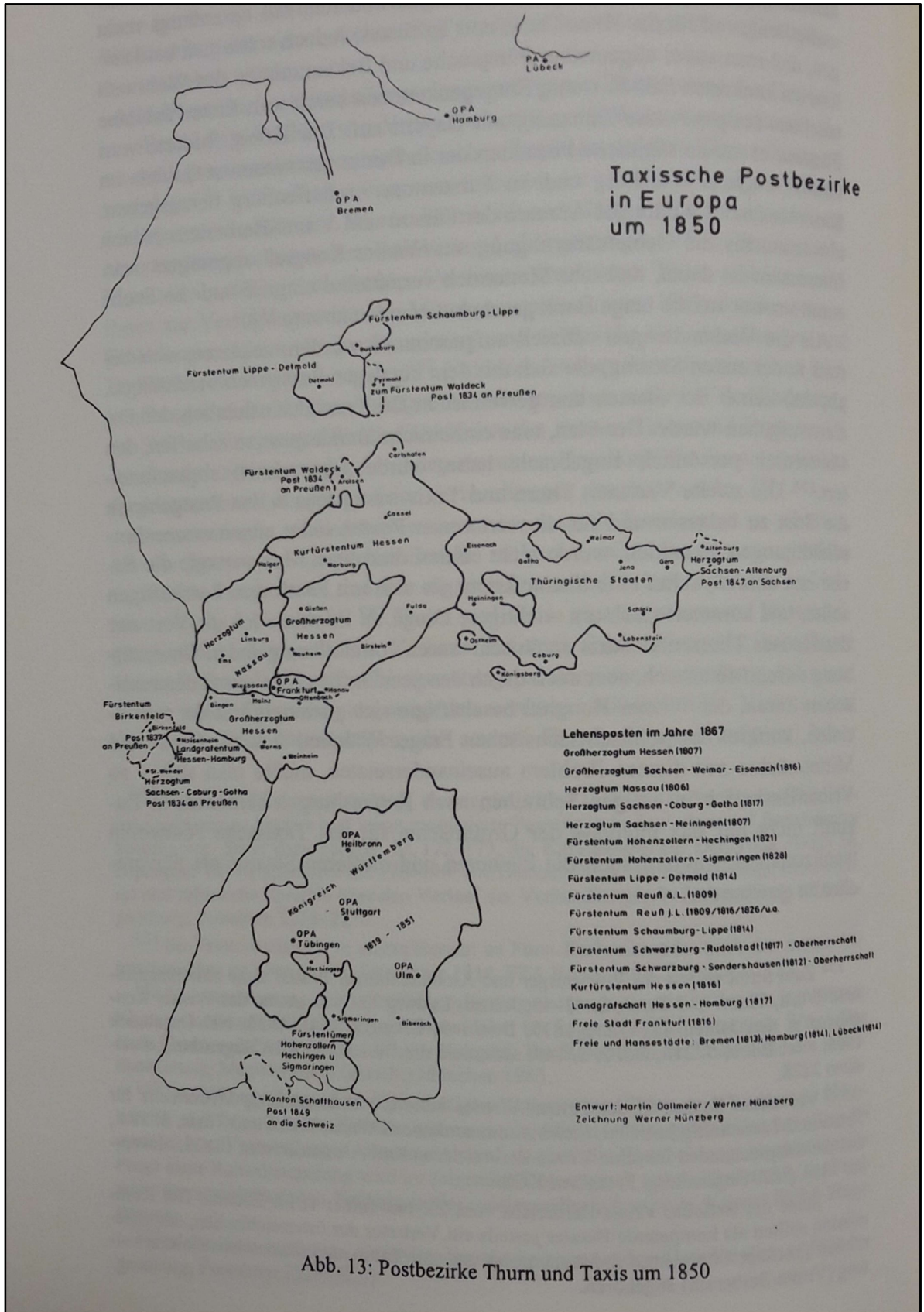
Příloha č. 4³⁷³

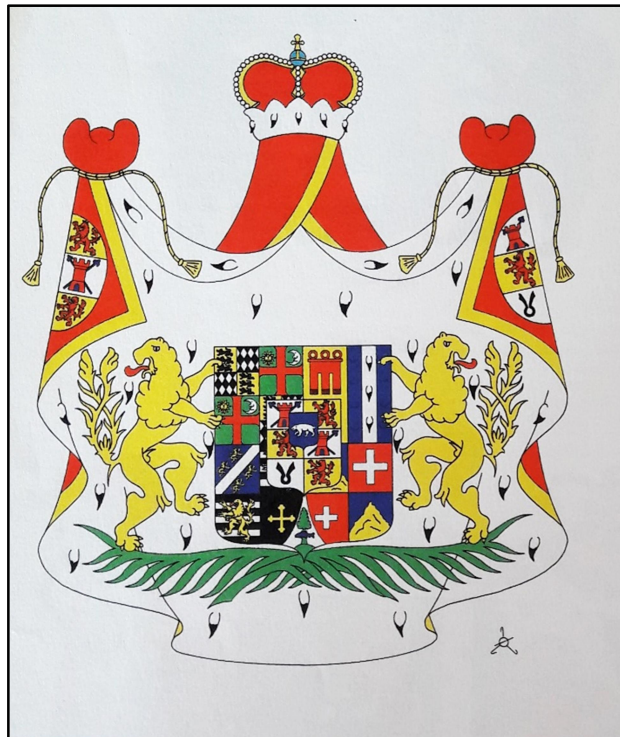
„Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich (...). Haben Uns in Unserer kaiserlichen und königlichen Machtvollkommenheit bewogen gefunden, mit Unserer EntschlieÙung vom 3. März 1894 aus Gnade dem JUDr. Rudolf Prinzen von Thurn und Taxis, geboren im Jahre 1833 zu Prag, seiner Gattin Johanna und seiner Tochter Hedwig Prinzessinnen von Thurn und Taxis, dann seinen Söhnen Johann Prinzen von Thurn und Taxis, geboren im Jahre 1860 zu Niměřic in Böhmen, und Adalbert Prinzen von Thurn und Taxis, geboren im Jahre 1867 zu Niměřic in Böhmen, die Ablegung ihres bisherigen Namens auch Fürstentitels, sowie die fernere Führung des Namens Troskow in erblichen Freiherrstand zu bewilligen. Wir gestatten sonach, daß JUDr. Rudolf Freiherr von Troskow und dessen Gemahlin Johanna Freiin von Troskow, sowie seine vorgemelte Nachkommen sich der nach dem Gesetze mit dem Freiherrstande verbundenen Rechte erfreuen und insbesondere sich des nachstehend beschriebenen Wappens bedienen dürfen, als: In einem rothen Schilde erhebt sich auf zackigem, einem grün berasten Hügel ersteigenden Hohen eine Burgruine mit zwei seitlichen verfallenen Thürmen und einer dieselben verbindenden in den Fels eingebundenen Quadermauer, alles dieses Silber. Darüber schwebt ein silberner, golden bewahrter Falke. Auf dem Hauptrande des Schildes ruht die Freiherrnkrone mit teinem darauf eins Visier gestellten offenen gekrönten Turnierhelme, welchen rothe mit Silber unterlegte Decken umgeben, Die Helmkrone trägt einen grünen Berg mit teinem darauf stehender, zum Fluge geschickten silbernen, golden bewehrter Falken (...) Gegeben und ausgefertigt mittelst Unseres lieben und getreuen wirklichen geheimen Rathes, Kämmerers und Ministers des Innern Olivier Marquis Bacquehem (...) in Unserer Reichs- Haupt- und Residenzstadt Wien, am 23. April des Jahres Eintausend Achthundert vier und neunzig.“

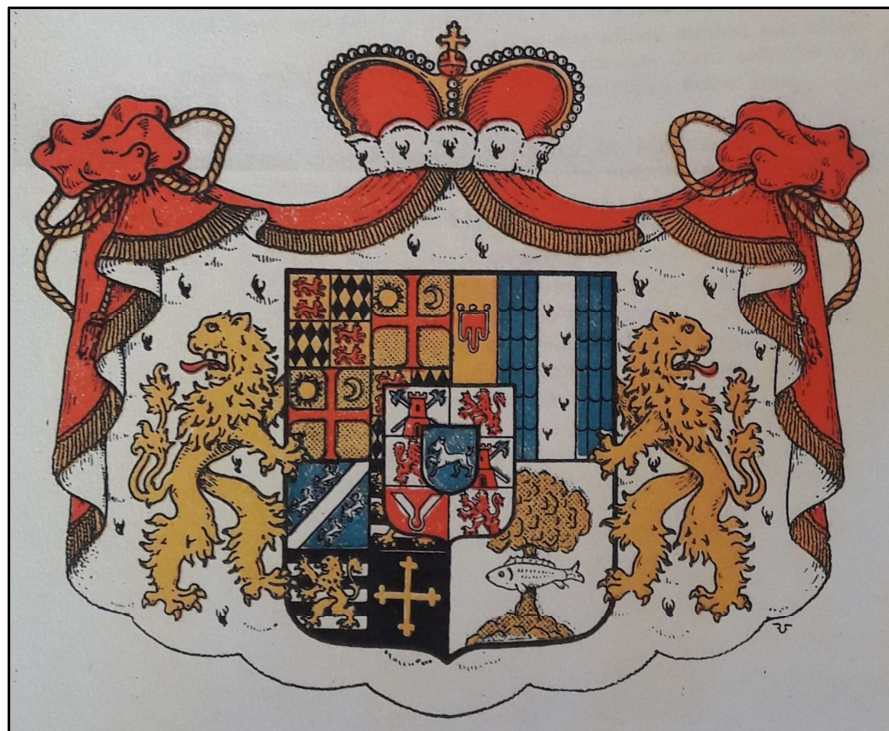
³⁷³ Text jsem transliterovala podle přepisu v uvedeném zdroji.

Příloha č. 5

Příloha č. 7

Příloha č. 8

1220-1240	Mstidruh a Vojslav z Chlumu
1236-1240, 1267-1279	Ipocho a Mstidruh z Chlumu
1319-1322	Mutina z Chlumu
1356-1370	Mstidruh z Chlumu a Dobrovicevsi
1407	Hersch, syn Mstidruha
1429	Mstidruh, syn Herscha
1456	Hersch, syn Mstidruha
1479	Smil z Chlumu
1505	Hersch
1522	Jan z Chlumu (†1545)
1545	synové Mstidruh, Mikuláš, Zikmund a Hersch
1545-1551	bratr Budovec z Budova
1551	Anna z Wartenberka, vdova po Janu z Bibersteinu
cca 1559-1579	Jindřich z Waldsteina, 2. manžel Anny z Wartenberka
do 1593	Vilém Vok, syn z 2. manželství Jindřicha z Waldsteina s Markétou z Lobkowicz
do 1623	Heník z Waldsteina (†1623)
1623-1638	Adam z Waldsteina (†1638)
1638-1654	hrabě Maxmilián z Waldsteina (†1654)
1654-1702	Karel Ferdinand (†1702)
1702-1713	Karel Arnošt, syn Karla Ferdinanda, stavitel zámku v Loučeni (1661-1713)
1713-1733	hrabě Jan Josef z Waldsteina (†1733)
1733-1756	Marie Anna (1707-1756), dcera Jana Josefa z Waldsteina, manželka knížete Josefa Viléma z Fürstenbergu
1756-1787	Karel Egon I. kníže z Fürstenbergu (1729-1787), syn Marie Anny a Josefa Viléma z Fürstenbergu
1787-1790	Filip Nerus, kníže z Fürstenbergu (1755-1790), syn Karla Egona, knížete z Fürstenbergu
1790-1809	kněžna Marie Josefa z Fürstenbergu (1756-1809), vdova po Filipovi Nerusovi, knížeti z Fürstenbergu
1809-1831	princ Maxmilián Josef Thurn-Taxis (1769-1831)
1831-1844	princ Karel Anselm (1792-1844), syn prince Maxmiliána Josefa

1844-1857	hraběnka Marie Isabella z Eltzu (1795-1859), vdova po princ Karlu Anselmovi Thurn-Taxis
1857-1889	princ Hugo Maxmilián (1817-1889), syn prince Karla Anselma
1889-1939	Alexandr Jan Vincenc (1851-1939), syn Hugo Maxmiliána

Vladykové	od r. 1356 Beneš Černý z Dětenic do r. 1360 Heřman z Klamoše Mrákota z Loučeně Tupec z Kněžmosta Přibík, Zdeněk a Matěj-zemané Jan Kapr z Třevace
1360-1383	Zdeněk z Nadslavě
1392-1415	Jan z Nadslavě-přaotec Loučeňských z Kopidlna
1433-1469	Zdeněk Loučeňský z Kopidlna
1510-1558	Jan starší Třinecký z Ronova
1558-1571	Zdislav Třinecký, syn
1571-1589	Kryštof Třinecký, jeho bratr
1589-?	Jindřich Třinecký, syn
?-1612	Alena Kolowratová, rozená Berková z Dubé
1612-1621	Václav starší Berka z Dubé a Lipého
1622-1638	Adam hrabě z Waldsteina
1638-1655	Maxmilián Rudolf hrabě z Waldsteina
1655-1702	Karel Ferdinand hrabě z Waldsteina
1702-1713	Karel Arnošt hrabě z Waldsteina
1713-1752	Eleonora hraběnka z Waldsteina a Jan Josef hrabě z Waldsteina
1752-1756	Marie Anna hraběnka z Waldsteina
1756-1787	Karel Egon I. kníže z Fürstenbergu (1729-1787)
1787-1790	Filip Nerius kníže z Fürstenbergu (1755-1790)
1806-1809	Marie Josefa, kněžna z Fürstenbergu (1756-1809), vdova po Filipovi Neriusovi, knížeti z Fürstenbergu
1809-1831	Maxmilián Josef Thurn-Taxis (1769-1831)
1831-1844	Karel Anselm Thurn-Taxis (1792-1844)
1844-1857	hraběnka Marie Isabella princezna z Eltzu (1795-1859), vdova po Karlu Anselmovi
1857-1889	Hugo Maxmilián Thurn-Taxis (1817-1889)
1889-1939	Alexandr Jan Vincenc Thurn-Taxis (1851-1939)

Po smrti Alexandra Jana Vincence došlo k rozdělení panství. Mcelskou část získal princ Luigi della Torre e Tasso a tu loučenskou část se zámek Loučeň princ Alexandr Ferdinand Thurn-Taxis. Loučeňský díl byl znárodněn roku 1945 a mcelský díl ve druhé pozemkové reformě roku 1948.

Příloha č. 13³⁷⁴

„C. k. okresní hejtmanství v Poděbradech, dne 31. května 1906

čís: 20135 a[nn]i 1906“

„Ctěnému zastupitelstvu k ruce pana starosty městyse

Loučeně.

Jeho císařské a královské Apoštolské Veličenství ráčilo Nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. dubna 1906 obec Loučeň Nejmilostivěji na městys povýšiti.

Dávaje o tom obecnímu zastupitelstvu městyse Loučeně dle nařízení c. k. mistodržitelství pro Království České ze dne 14. května 1906 čís:109 587 po smyslu výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 27. dubna 1906 čís: 1822 věděti, sděluji, že jest, mu volno, aby k cíli dokumentování tohoto Nejvyššího, milostivého aktu zažádalo, o vyhotovení Nejvyššího diplomu o povýšení obce Loučeně na městys.

Nereflektuje-li obecní zastupitelstvo na právo vedení znaku městyse, bylo by za tento diplom zaslati na ředitelství prezidiálního protokolu c. k. ministerstva vnitra poplatek za vyhotovení diplomu obnosem 262 Kr (dvě stě šedesátě dvě koruny).

Přeje-li si ale městys Loučeň dosažení povolení na vedení znaku, bylo by ku žádosti připojiti:

1. heraldický a v barvách provedený návrh dotyčného, pro diplom určeného znaku s jeho popsáním,
2. kvitanci o zaplacení taxy za udělení znaku předepsané §.154 patentu o taxách buď u poklady taxovního úřadu ve Vídni, III. Vordere Zollamtstrasse 5 nebo u c. k. berního úřadu v Nymburce obnosem 210 Kr (dvě stě deset korun) a konečně zaslati na ředitelství prezidiálního protokolu c. k. ministerstva vnitra poplatek za vyhotovení diplomu se znakem obnosem 350 Kr (tři sta padesát korun).

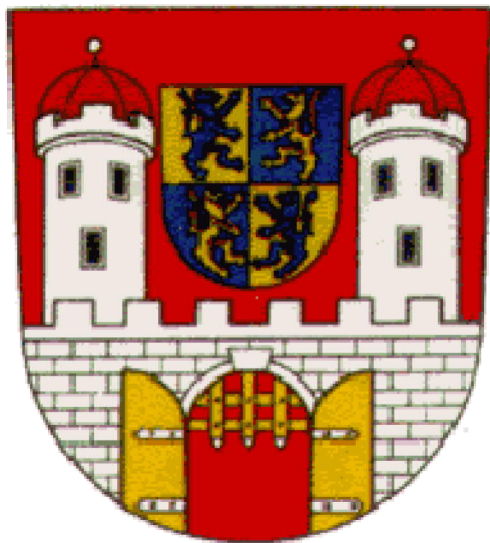
C. k. okresní hejtman

L[ocus] S[igilli]

Smitka m[anu] p[ropria]“

³⁷⁴ Při prepisu textu jsem postupovala dle transkripčních zásad používaných pro texty vzniklé po roce 1500. Zachovala jsem zvuk a tvar slov, interpunkci jsem doplnila podle současných pravopisných pravidel. Zkratku „ck.“ jsem prepisovala jako „c. k.“ a zkladu „LS“ jsem rozepsala v hranatých závorkách, slovo „městýs“ jsem zapsala jako „městys“ a slovo „presidialní“ jako „prezidiální“. Slova „ředitelství“ jsem ponechala. In: ŠTŮVÍČEK, Ivan. *Zásady vydávání (novodobých) historických pramenů pro vědecké účely z období od počátku 16. století do současnosti*. Praha, 2002, s. 28-30.

Příloha č. 14

Příloha č. 15

Příloha č. 17

30 1/2 Stempel

Testament

1te September 1844

N° 20, 094

Vord. aus
1844

Ich, der Unterzeichnete, der allerschmerzhaftesten Krankheit erliegt! Das Bewußt der mich erschaffen, das Bewußt der mich erschaffen, im das heiligen Geistes der mich erschaffen, weil ich Carl Christen Dine aus Thieren im Taxis haben sollen Gebrauch meine Pinn und im Grunde der Geistigkeit meiner letzten Willen für mich kundtun und ganz eigenständig zu Papier bringen, damit wenn mein Ende kommen, niemand nicht in dieser Sache meine Geist fasselt, oder über die Dinge mir aus meiner letzten Verfügung zu zu machen meine Lieben Kinder wegen bewahren können.

Meiner unsterblichen Geist zu, da ich in die Hände meiner allmächtigen Schöpfer zuversicht und fesse von meiner Allwissendheit, daß ich mir die Gnade bewahren lassen wird ersüßet mit dieser Welt zu pfänden und nicht ganz unsterblich aber für mich zu schaffen und pfänden empfangen in meine Vater dem gemeinsamen Gebete meiner Angehörigen und Freunde und anderen von ihrer Liebe, daß die meine oft zu werden werden.

Meine in dieser Welt empfangen christkatholischen Gebete empfangen von Frank zur Erde empfangen

Im Namen des allmächtigsten Dreyfältigen
 Am demselben geliebten Verwandtschaft, da ich mich und meine Familie wohl
 bescheiden besorgen und allen meinen Verbindungen durch meine Dienste und
 im anderen meine Güter und Pausen zu unterstützen, habe ich die
 gewöhnliche Besorgung auch dieses Besorgungsgegenstandes bescheiden und
 bescheiden und angeordnet und will, daß solches mich meinem Erbteil
 in allen Punkten gewöhnlich, genau besorge, und alle Jahre in der Folge
 das das Besorgen meiner Angelegenheiten in der jährlich fürstlich fürstlich bergischen
 Kammergerichts zu Neustadt, der Cölogner Stadt zu Haag, und in den
 Rängen auf meinen Grafschaften Tabaraich, Kautzen und Aldeau
 ganz in derselben Art besorgen, wie es mich dem Jahre meines in
 demselben geliebten letzten Testamentes am 10ten Junij 1707 ergahten was
 ich, mit dem geringen Unterschied, daß zu Haag sechs statt fünf
 oder sechs, zu Neustadt sechs, zu Tabaraich zwei statt fünf
 und das in gewöhnlichen Rängen sechs statt fünf in Kautzen und Aldeau
 drei statt zwei in Hand- und andere Hand mit der Pausen, daß
 damit keine Ungleichheit, Verschlimmerung, gewöhnliche Einrichtungen dazwischen
 geschehen werden - verhofft werden sollen. Ferner sollen alle jähr-
 lich aus dem Besorgungsgegenstande meine Erbteile, da ich am 10ten Junij
 1707 und 1708 Junij 1708 und 1709 Junij 1709 alle den Besorgungs-
 gegenstand besorgenden Rängen und Abrechnungen, dem mich
 besorgenden Besorgenden und meiner innigst geliebten noch Kinder, in
 der Tabaraicher Ränge im Verlaufe abgerechnet, und die Besorgungs-
 Gegenstände des nächstgefallenen übergeben werden.

Da ich überaus geliebt bin und gewöhnlich eigentümlich und fassen Vermögen
 jedoch zu ad usum fructuum appellatione bin und besorgen, die
 nach meiner Besorgungsgegenstände für die Lande Thurn und Taxis für
 Aldeau von Thurn und Taxis, gewöhnlich fürstlich zu fürstlich bergischen
 Rängen - besorgen und anderen Rängen, meine gleichbedeutend
 in Thurn und Taxis, nämlich die für die Besorgungsgegenstände
 Thurn und Taxis, gewöhnlich fürstlich zu Thurn und Taxis für
 unter die gewöhnlichen fürstlich Thurn und Taxis zu fürstlich bergischen
 fürstlich zu Thurn und Taxis, und den fürstlich Maximilian zu Thurn
 und Taxis zu gewöhnlichen Rängen und in der Art, daß in der Besorgungsgegenstände
 nicht aber die anderen dieser meine Besorgungsgegenstände in der Besorgungsgegenstände
 gewöhnlich nicht den - oder dem besorgenden Besorgenden, sondern in
 folgenden Besorgungsgegenständen und gewöhnlichen Besorgungsgegenständen die ge-
 wöhnlichen Besorgungsgegenstände Rängen aller dieser Besorgungsgegenstände
 jedoch mit Besorgungsgegenständen meine Besorgungsgegenstände zu fürstlich bergischen
 mich der Besorgungsgegenstände gewöhnlich und gewöhnlich besorgungsgegenstände
 ist zu gewöhnlichen Rängen einander sollen.

Alle Besorgungsgegenstände und die Besorgungsgegenstände Besorgungsgegenstände
 und damit gewöhnlich Besorgungsgegenstände gewöhnlich Besorgungsgegenstände
 Thurn und Taxis Besorgungsgegenstände Besorgungsgegenstände Besorgungsgegenstände

2

N° 2. Aktivkapitalien (des Proprietätsmaße gehörige)

von welchen die Interessen denen für die usufructuarischen als Nutzgenutz gebühre

	Kapitalbeträge	
	nominaler	reiner
	in fl.	in fl.
Vertheilung:		
1 ^{mo} Von dem auch das gewöhnlich Realität einwilligen Grundbesitz (Kreditkapital) gehalten... 20,000 fl.	10,000.	10,000.
2 ^{do} Von dem auch das gewöhnlich Forderungsbüchsen Grundbesitz (Kredit) gehalten... 10,000 fl.	9,000.	9,000.
3 ^{to} Von dem auch das gewöhnlich Oblige (Kredit) gehalten... 42,000 fl.	20,166.	21,834.
4 ^{to} Von dem auch das gewöhnlich (Kredit) gehalten... 25,000 fl.	10,080.	14,920.
5 ^{to} Von dem auch das gewöhnlich (Kredit) gehalten... 300 fl.	300.	300.
Zusammen...	86,300.	58,540.

Erster von dem auch das gewöhnlich (Kredit) gehalten...
 Proprietät, welche von dem Proprietäre
 Casator Johann S. U. D. Pichler, laut der
 bei dem 310. jährigen Rechnung über Alleg.
 Nr. 262. zuletztenmal Notiz, von dem
 Manne, als gläubiger (Kredit) zu sein,
 (Kredit) (Kredit) (Kredit) aus
 gelegt worden, und welche die zu
 Anhang als (Kredit) (Kredit) (Kredit)

Wittsch.

Mein bester Vetter.

Mein wichtigste Bekanntschaft, und zugleich meine besten Bekanntschaft, mein
einer Wermuthsbaum, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:

1. ^{1. d. d.} Meinem Vater bei mir, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:
Wermuthsbaum soll mein jüngster Sohn Rudolf sein.

2. ^{2. d. d.} Ich habe die besten Freunde, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, welcher mit
seiner Familie in diesem Ort, Concurrenz, Meinem auf dem Namen
Lauter und Alkawa, landwirthschaftlich, an einem Punkt
Gepflichtet, abzugeben, welche ich selbst als Hofmeister, auf
welchen ich bin, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:
Jedem Hofmeister soll sein.

3. ^{3. d. d.} Ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
Kassierer, ist mein Wermuthsbaum, Curator, in dem Namen
Kaver Schneider, Doktor, und Professor, in dem Namen
ich bin in jedem Falle, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:
Jedem Hofmeister soll sein.

4. ^{4. d. d.} Meinem Wermuthsbaum, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
und nicht bei mir, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:
Wermuthsbaum, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
jüngster, Wermuthsbaum, und ich bin sehr glücklich, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
aber ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
als Hofmeister, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:

Cher, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
Wermuthsbaum, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:

Meinem Vetter, 28. September 1858.

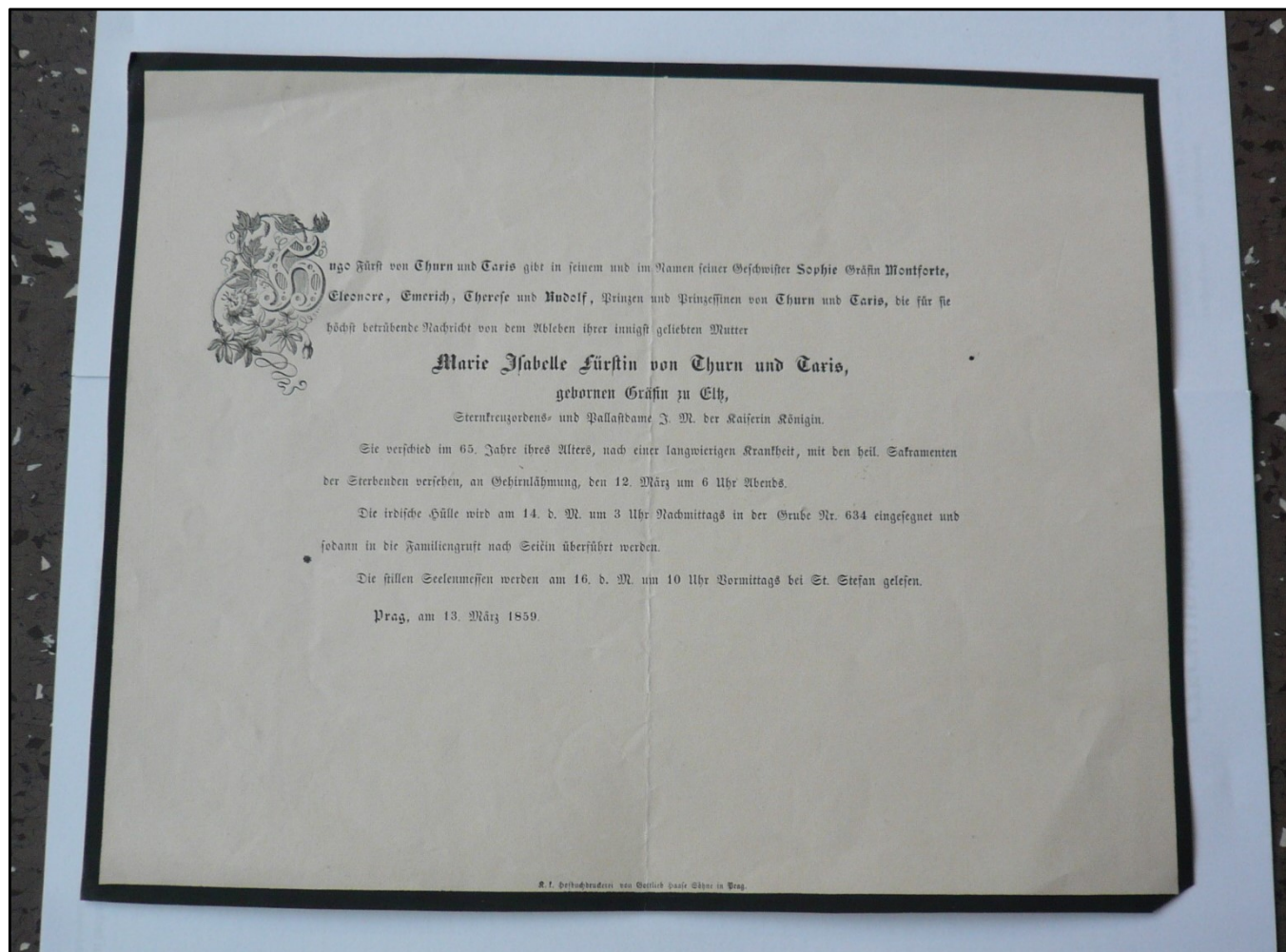
Meinem Vetter, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:

Wermuthsbaum, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:

Mag. am 24. März 1859

Wermuthsbaum, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:
ich bin sehr glücklich, wie folgt: mein wälderischer Hofmeister, wie folgt:

1858

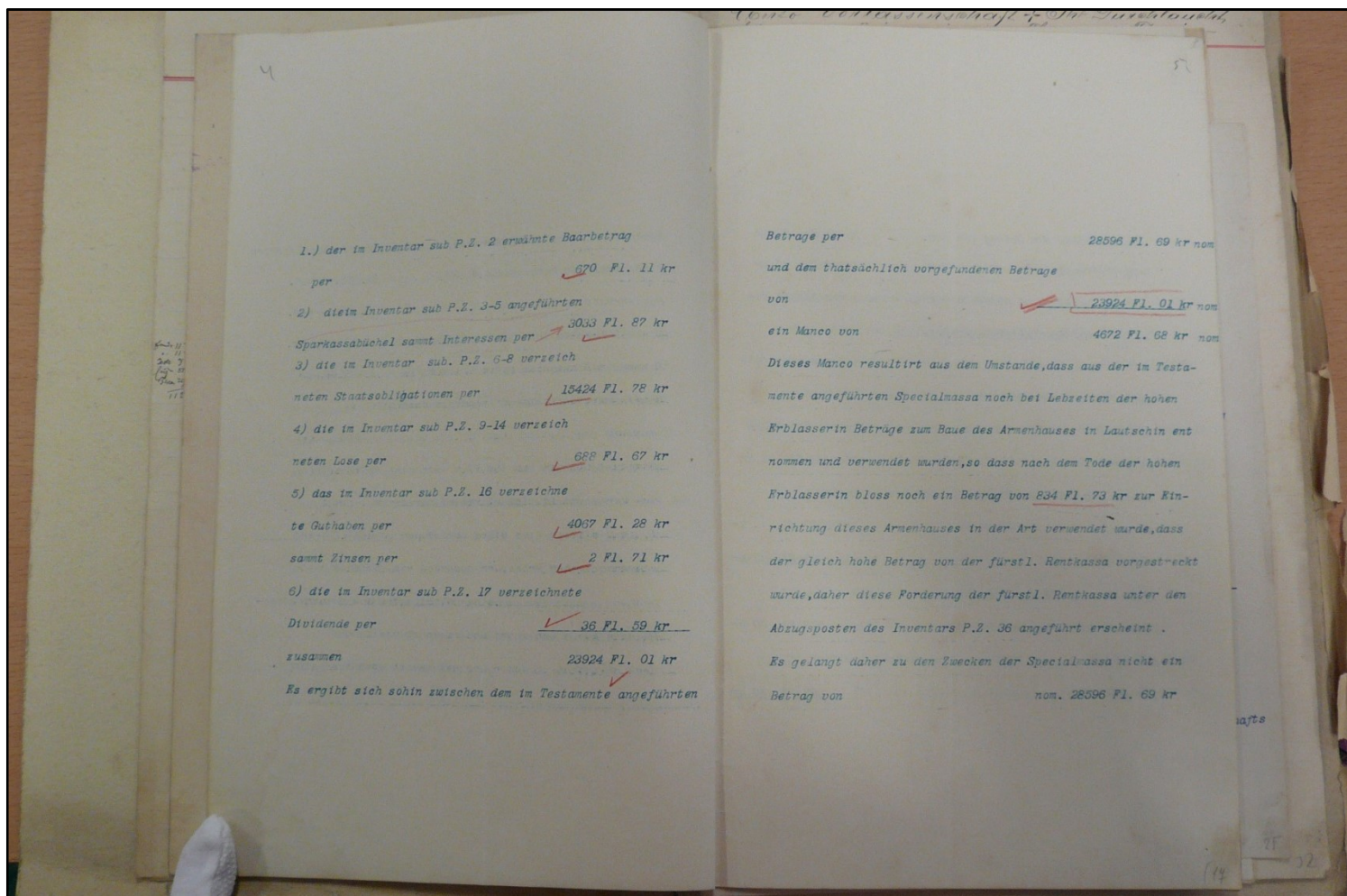
Příloha č. 23

Jahres- und 5. Juni 1900

Versteheramt - St. Dorothea

Kategorie	Beschreibung	Summe	
		fl.	kr.
3	1/2% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	227 20	
4	3/4% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	10 89	
5	3/4% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	1259 91	
	3/4% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	22 79	
	3/4% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	1191 93	
	3/4% Kontogeld bei hiesigen Banken vom 1. d. 1. d. 1898	21 55	
	III. Staatsobligationen		3033 82
6	1. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	2000 -	
7	12. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	15 40	
	13. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	13000 -	
	14. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	9 10	
	IV. Staatsobligationen	16024 20	3720 69
8	4. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	17024 10	3720 69
9	5. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	200 -	
10	6. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	2 64	
11	7. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	100 -	
12	8. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	40 -	
13	9. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	30 -	
14	10. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	5 -	
	V. Staatsobligationen	17024 10	3720 69
15	11. Halbjährliche Obligationen vom 1. Mai 1868	100000 -	
	VI. Staatsobligationen	100000 -	10334 14

Příloha č. 24

Lautschin 28.I. 1920.

Ich vermache meinem Sohn Prinzen Erich von Thurn und Taxis meine grossen Perlen, 5 Reihen, welche in der Familie bleiben sollten. Ausserdem meinen Ring, zwei kleine Brillantherzen.

Ausserdem mein grosses Bild Portrait von Schram, in der Bibliothek befindlich.

Ausserdem und speziell für Gabrielle meine Kette von grossen Amethysten und eine antike Maiche von alt Perlen mit daran hängender Barockperle sammt den dazu gehörigen Ohrgehängen.

Meinen beiden Enkeln Prinzen Alexander und Hans von Thurn und Taxis jedem einen hübschen Ring den mein Sohn Alexander aussuchen soll.

Meiner Enkelin und Pathkinde Prinzessin Marie von Thurn und Taxis das lange Sautoir aus 3 Reihen von kleinen Perlen mit rundem Anhängsel von Perlen, Brillanten und Rubinen.

Ausserdem meine silberne Toilette in Lautschin befindlich mit Marie bezeichnet.

Meiner Enkelin Prinzessin Eleonore von Thurn und Taxis meine Goldbroche, ein Katzenkopf mit Brillantaugen, und die silberne Toilette / mit Spiegel in zwei Cassäten von meiner Schwiegermutter herrührend.

Ich bitte meinen Sohn Alexander den anderen Kindern meines Sohnes Erich, jedem ein kleines Souvenir von mir zugeben.

Meinem lieben Bruder Prinzen Friedrich zu Hohenlohe vermache ich den antiken Ring mit 5 Saphiren der meinem armen Eugene gehörte. Ausserdem Bitte ich Sascha ihm ein Silberstück Louis XVI. auszusuchen.

Meiner Schwester Carola die runde goldene Broche mit einem Brillanten in der Mitte.

Meiner Schwägerin Caroline T.T. das grosse Kreuz mit Weihwasserkessel das bei meinem Bett hängt.

117

Zapsání úmrtní.

Jméno a příjmení zůstavitele dědictví: *Marie Thurn a Taxisová.*

Stav neb zaměstnání jeho: *Chot' velkostatkáře v Loučeni.*

Stáří: *Narozena 28./12. 1855.*

Náboženství: *Rímsko katolické*

Byl-li svobodný, ženatý neb vdovec: *Vdava.*

Kde měl řádné bydliště: *V Loučeni, čp. 1.*

Den, kdy a místo kde umřel: *Dne 16. února 1934. v Loučeni, čp. 1.*

Pozůstalý manžel: *Alexandr Thurn a Taxis.*

Jméno a příjmení, stav a bydliště dětí zletilých a zletilých potomků, kteří na místo dětí již zletilých nastoupili:

Erich Thurn a Taxis, syn, Udine Itálie
Alexandr princ della Torre e Tasso, syn, Luino Itálie

Republika Československá

Politický okres: Poděbrady. Číslo: 74/28.

Země: Čechy

LIST DOMOVSKÝ

Obec Loučeni

 potvrzuje, že

Marie Taxisová Marie,
zaměstnání choť velkostatkáře,
narozen(a) 28. prosince 1953. v Penáthách (Itálie)
stav (svobodný, ženatý a j.) vdaná,

má v této obci právo domovské.

v Loučeni, dne 20. září 1928.

Podpis vlastní ruky toho, komu list domovský vydán:

Marie Taxisová
Iménem obce:

Radní: Josef Grus Starosta: E. Jedličková.

Č. 15. „Česká obec“ Hořovice. 10991

Příloha č. 28

II. Seine Durchlaucht August Maria Maximilian Fürst von Thurn und Taxis, Comte des Sables, kaiserlich kurgewaltiger Generalkriegskommissar à la suite.

III. Seine Durchlaucht Carl Theodor Fürst von Thurn und Taxis, kaiserlich kurgewaltiger General der Cavallerie, Comte des Sables.

IV. Au der Stelle des nachfolgenden Grafen Fürst Friedrich Hannibal von Thurn und Taxis, Durchlaucht, Comte des Sables, kaiserlich kurgewaltiger General:

a. Seine Durchlaucht Lamoral Fürst von Thurn und Taxis,

b. Ihre Durchlaucht Rosa, Maria, Eleonora Fürstin von Thurn und Taxis,

c. Ihre Durchlaucht Maria Helene Fürstin von Thurn und Taxis,

d. Seine Durchlaucht Arthur Ferdinand Fürst Friedrich von Thurn und Taxis.

III. Minderjährigkeit der Erben.

Hierbei nachgezeichnete haben man bei Aufhebung des Erbfalls minderjährig:

Von Stamme I. Seine Durchlaucht Ludolph Fürst von Thurn und Taxis, geboren am 20. März 1833, seit dem 24. Lebensjahre minderjährig.

also mit 20. März 1853.

(Ebenfalls kaiserlich kurgewaltiger General)

Während der Minderjährigkeit manne Seine Durchlaucht

Activa		Passiva	
Datum	Belege	Datum	Belege
	<p><u>Transport:</u> Taxis, welche im Jahre 1808 aus Venzga lief, aber auf die itenigam & nachfolgenden Jahren und 1809 für die Kurie über, für jeden Mann als mit 80 fl. C.M. Im Jahre 1808. 22. October 1806, hat der Herr k. k. August Prinz Carl für ein gemeines samstehendes Haus in Venzga 20000 fl. zu lösen lassen als Anzahl mit 20 fl. C.M. und 100 fl. C.M. Zinszahlung begebenhaft ist. Der Herr k. k. Hofrat auf die Venzga über, nachfolgende Jahre über, als zu 4 gleichen Raten. Später, ohne dass abgezahlt ist, wurde bezahlt, aber das Kapital zu erlösen. Der k. k. Hofrat Carl hat für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt. <u>II. Leihrente des Herrn Grafen von Saurau</u> Durchlaucht dem Herrn Fürsten Emerich von Saurau und Saurau. Der Herr k. k. August Prinz Carl hat für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt.</p>		49,210 fl.
	<p><u>Transport:</u> Die k. k. Hofrat hat für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt. Diese Leihrente ist mit dem k. k. Hofrat Carl für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt. <u>III. Leihrente des Herrn Grafen von Saurau</u> Diese Leihrente ist mit dem k. k. Hofrat Carl für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt. Diese Leihrente ist mit dem k. k. Hofrat Carl für ein Grundstück in Venzga bis zum 1. April 1807 gekauft zum Kaufpreis und ist für ein und 100 fl. C.M. im Jahre 1806 abgezahlt.</p>		49,210 fl.
	<p><u>Saldo:</u></p>		49,210 fl.

Zahl des Prüfungsprotokolls *69*

Staatsprüfungszeugniss.

Herr *Eugen* *Prinz Thurn-Taxis*
geboren zu *Prag*
derselb }
zuletzt } ordentlicher Studierender der Rechts- und Staatswissenschaften an der k. k.

Ungarnpilsch zu *Jub. m. m. k.* hat am
19. Juli 1900 vor der unterfertigten Staatsprüfungscommission sich in
Gemässheit des Gesetzes vom **20. April 1893** (R. G. Bl. Zahl **68** der
rechtshistorischen
Staatsprüfung unterzogen, und ist bei derselben *mit:*

genügend approbirt worden.

Von der k. k. Staatsprüfungscommission

Innsbruck, den *19. Juli 1900*

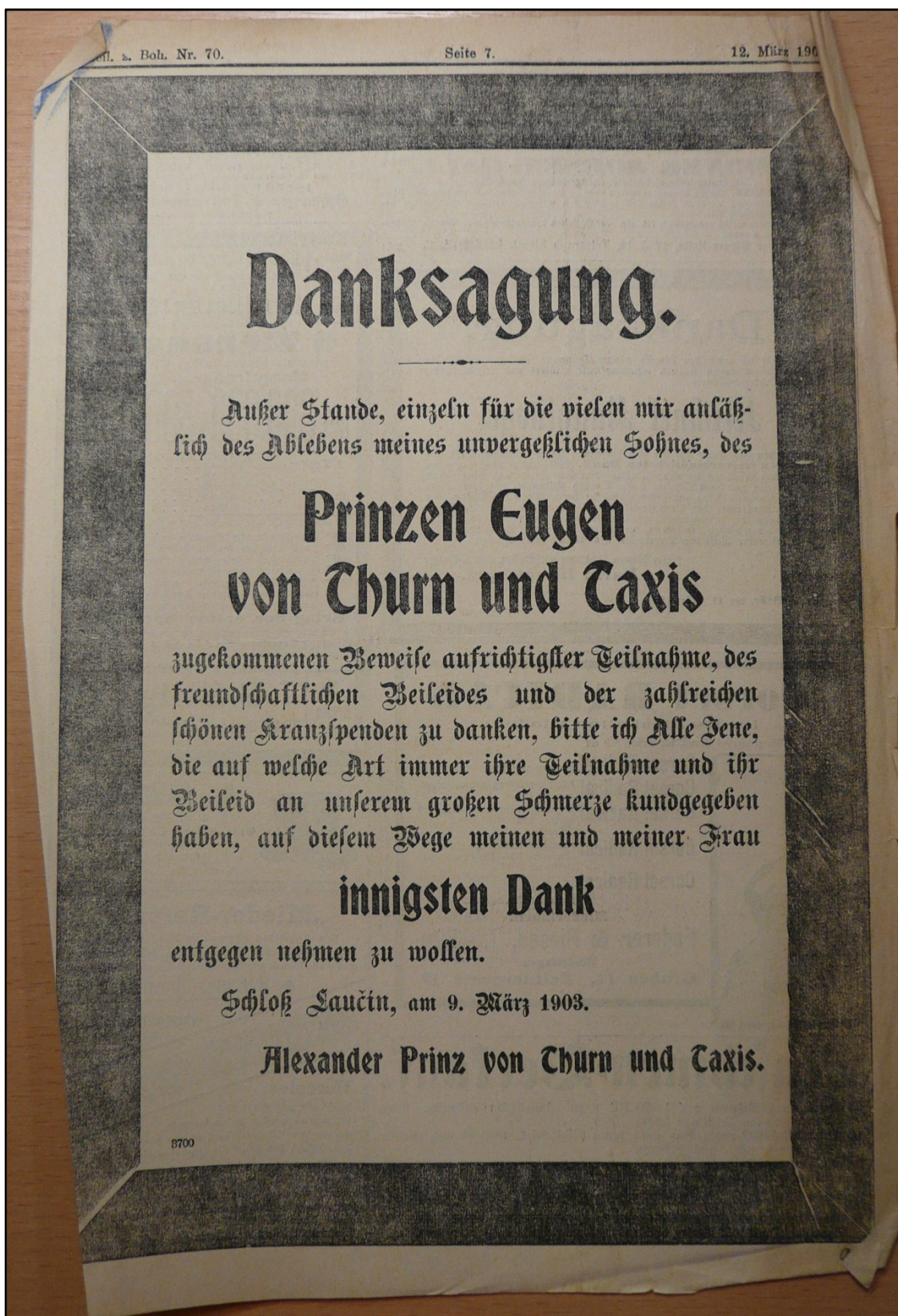
Maeruan
Präses der Commission.
J. Sartori
Hlank
Sartori
Prüfungs-Commissäre.

Abstufung der Calotte:
1. mit Auszeichnung.
2. gut.
3. genügend.
4. nicht genügend.

10901

Danksagung.

Außer Stande, einzeln für die vielen mir anlässlich des Ablebens meines unvergeßlichen Sohnes, des

Prinzen Eugen von Thurn und Taxis

zugekommenen Beweise aufrichtigster Teilnahme, des freundschaftlichen Beileides und der zahlreichen schönen Kranzspenden zu danken, bitte ich Alle Jene, die auf welche Art immer ihre Teilnahme und ihr Beileid an unserem großen Schmerze kundgegeben haben, auf diesem Wege meinen und meiner Frau

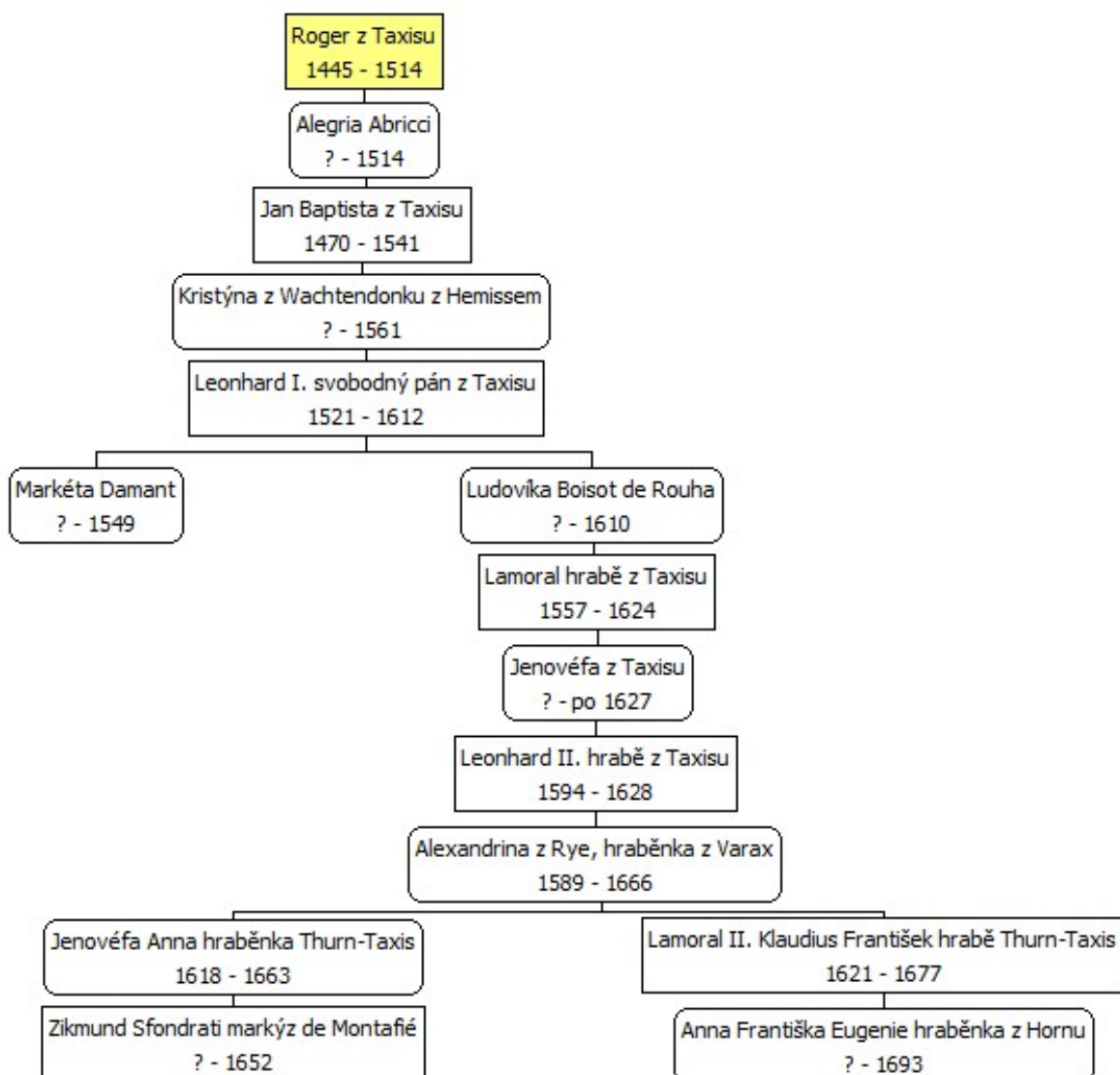
innigsten Dank

entgegen nehmen zu wollen.

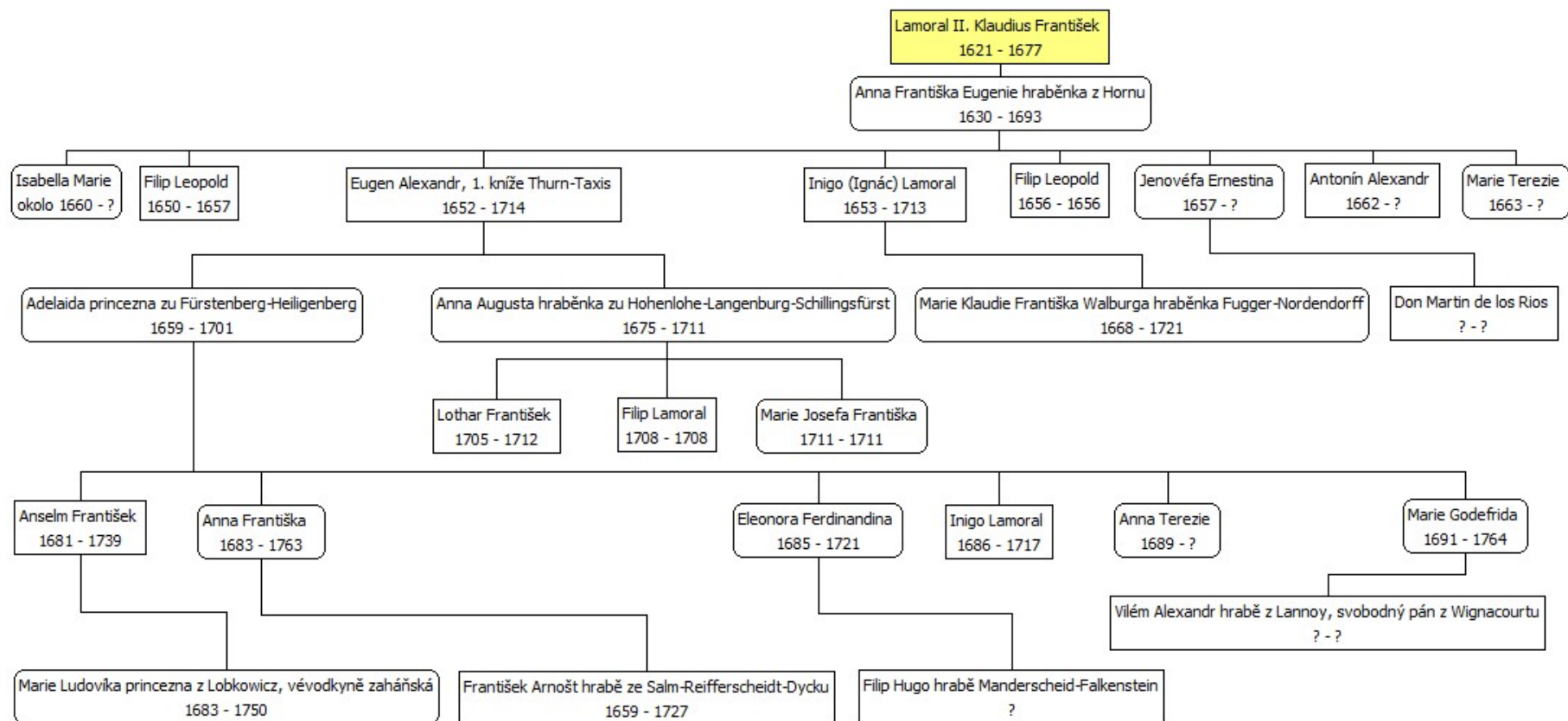
Schloß Laučín, am 9. März 1903.

Alexander Prinz von Thurn und Taxis.

Příloha č. 33

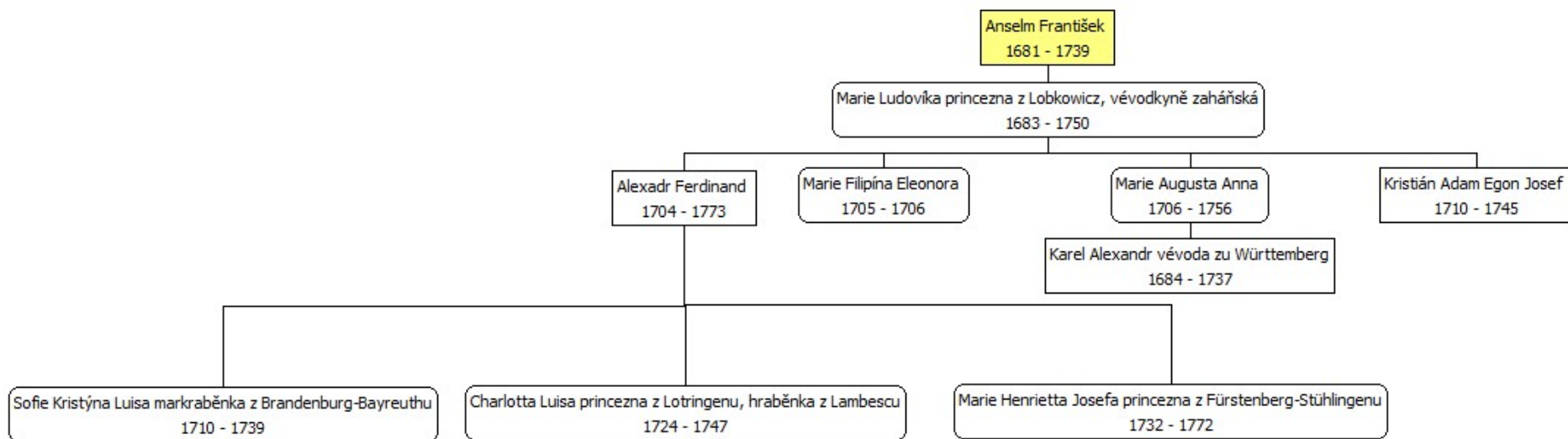

Příloha č. 34

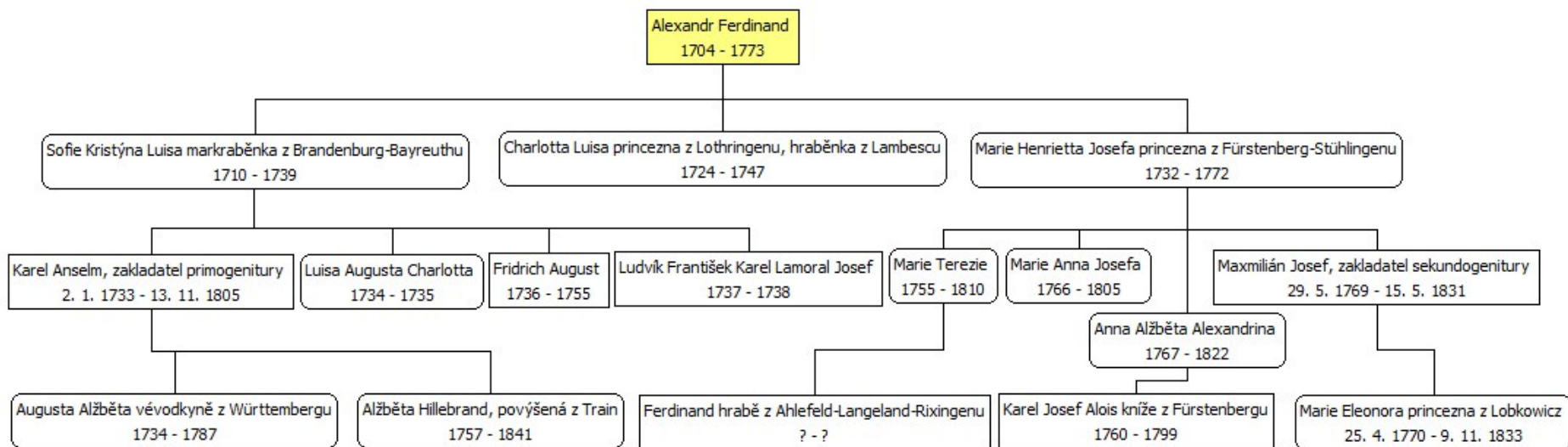

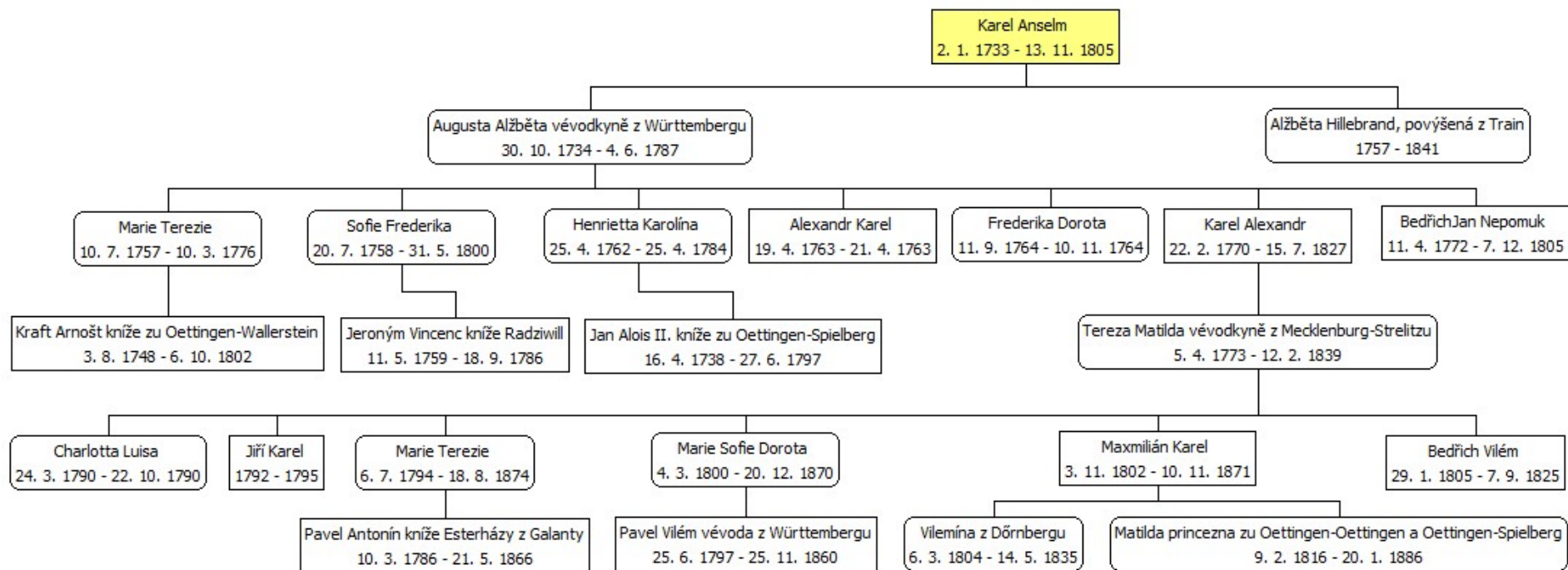
Příloha č. 35

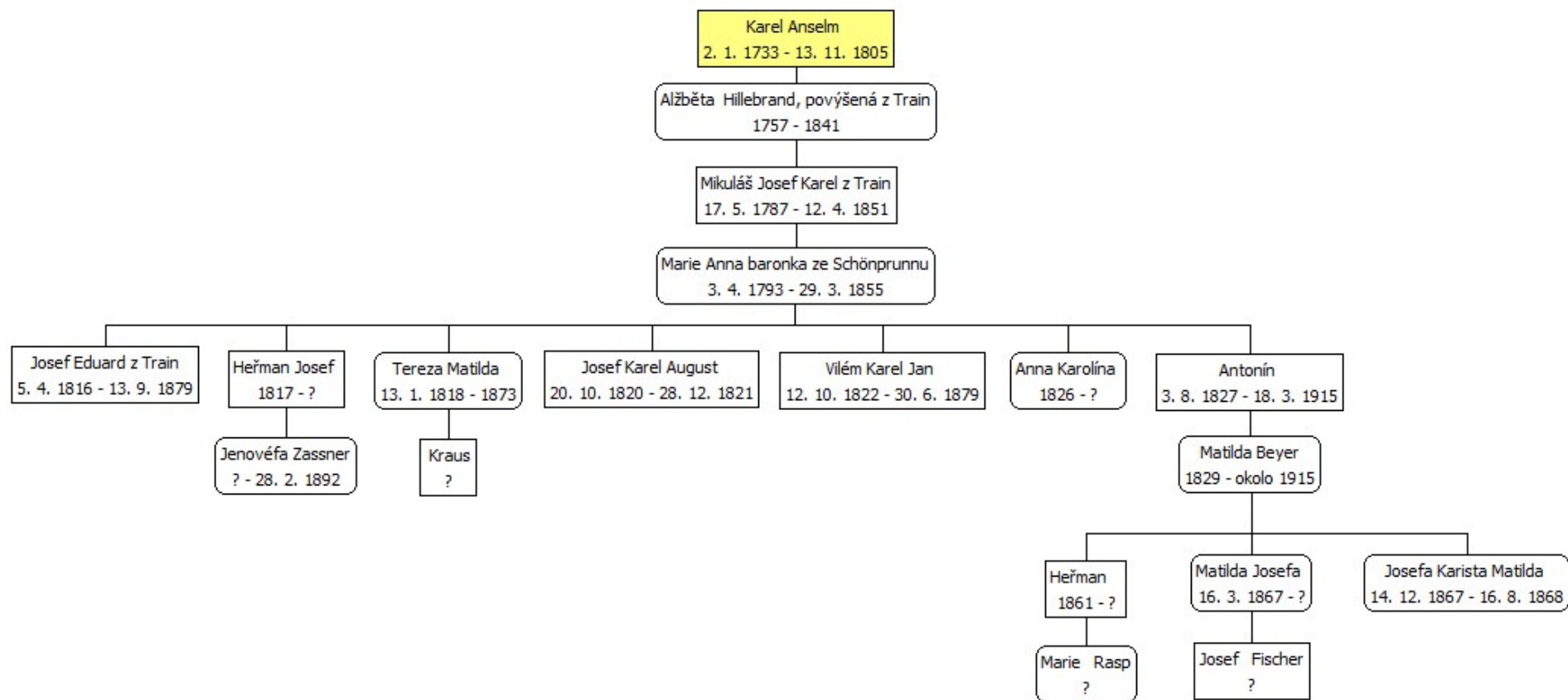
Příloha č. 36

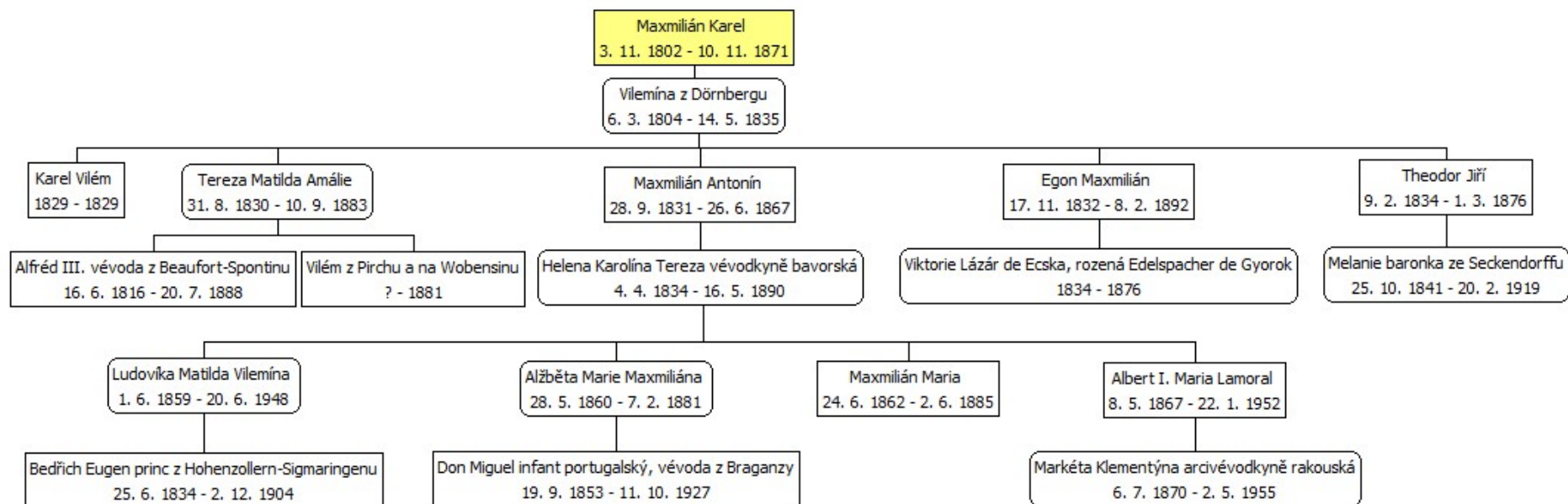
Příloha č. 37

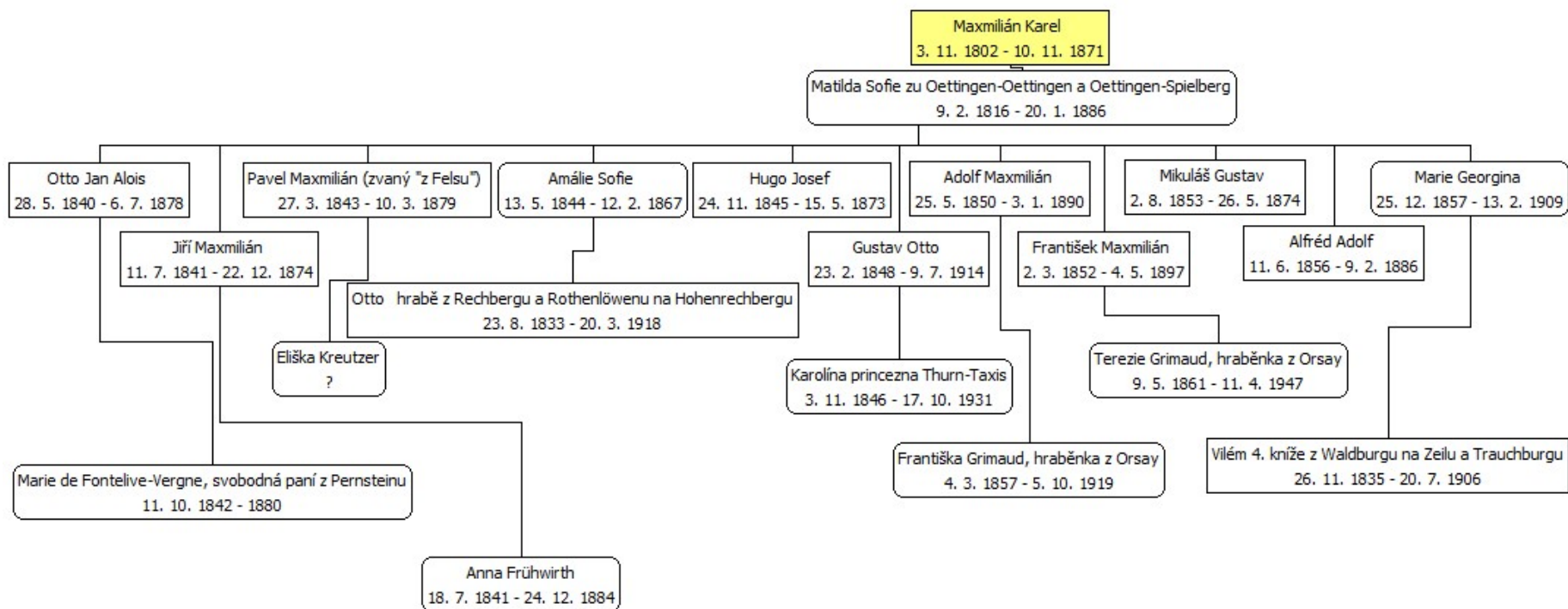
Příloha č. 38

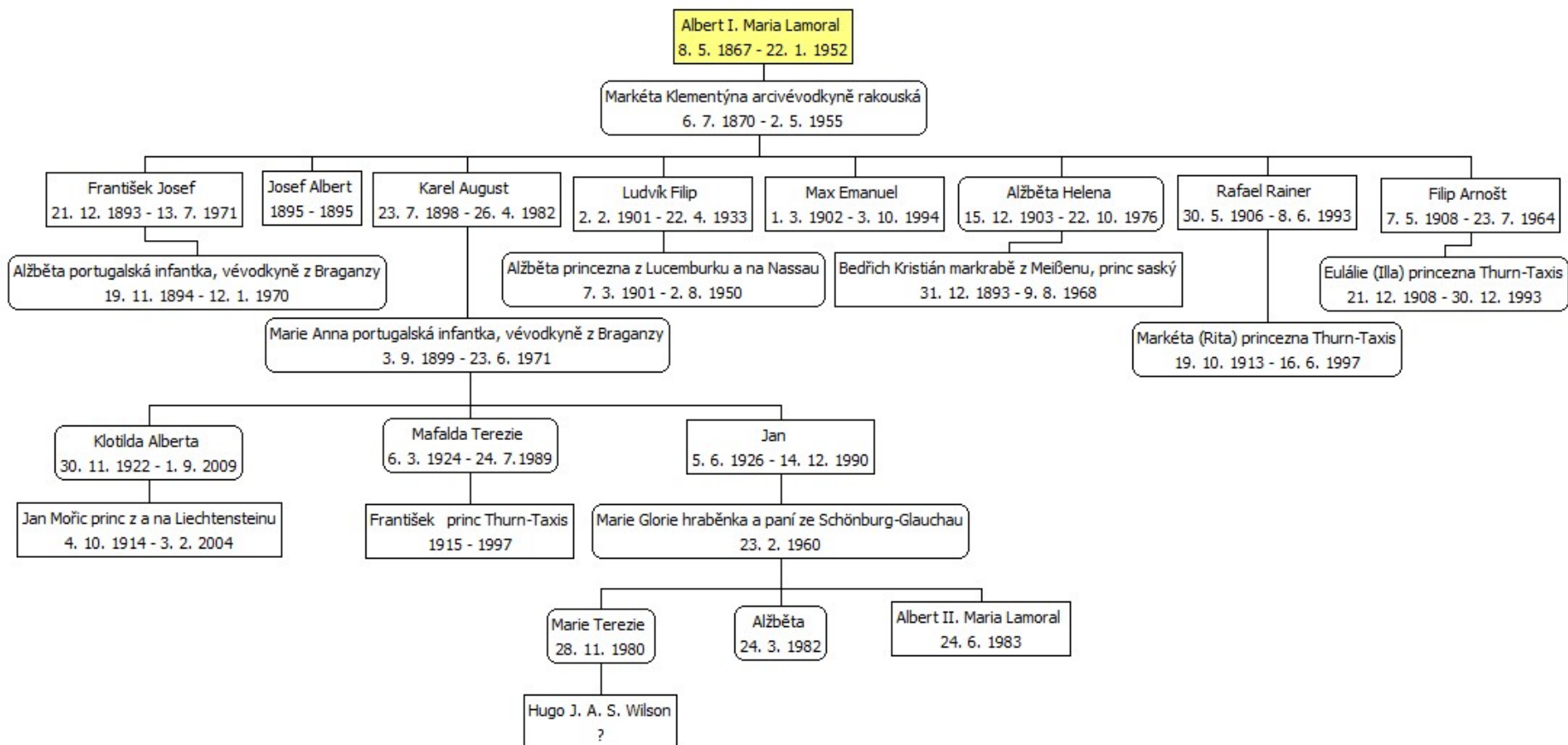
Příloha č. 39

Příloha č. 40

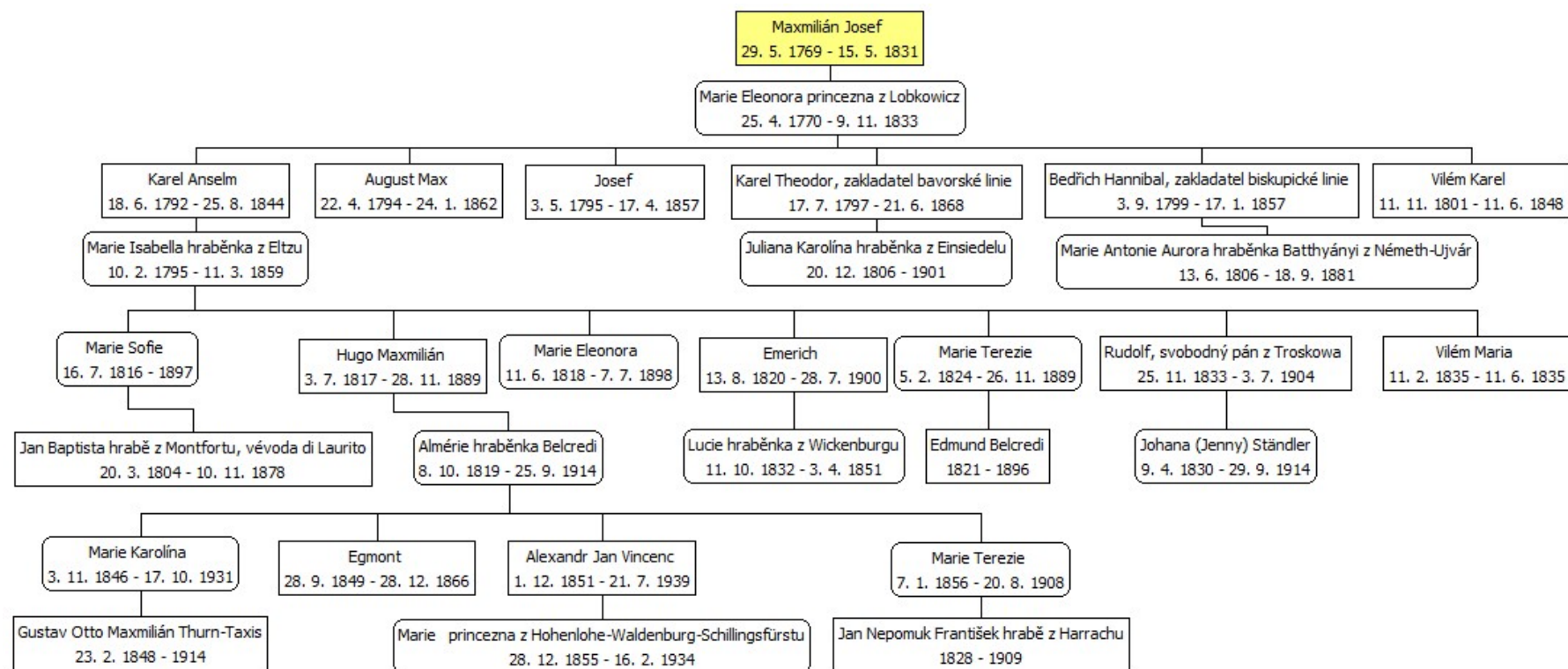

Příloha č. 41

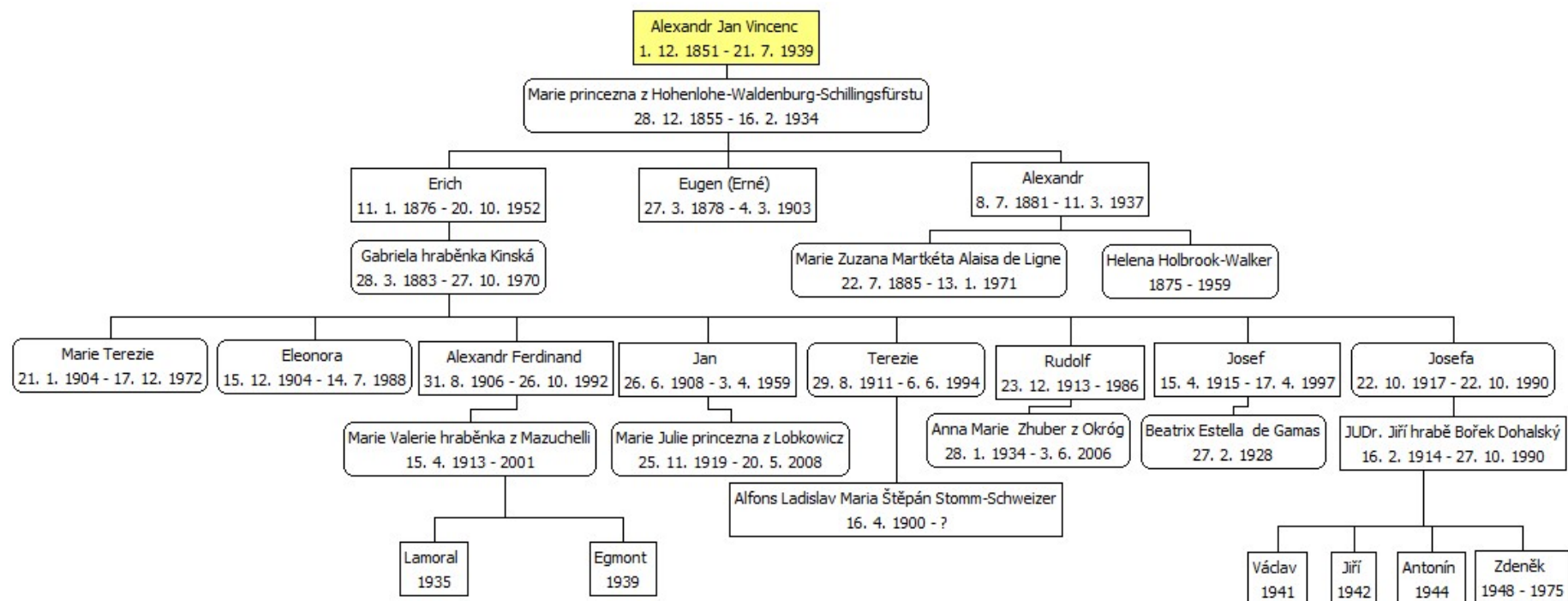

Příloha č. 42

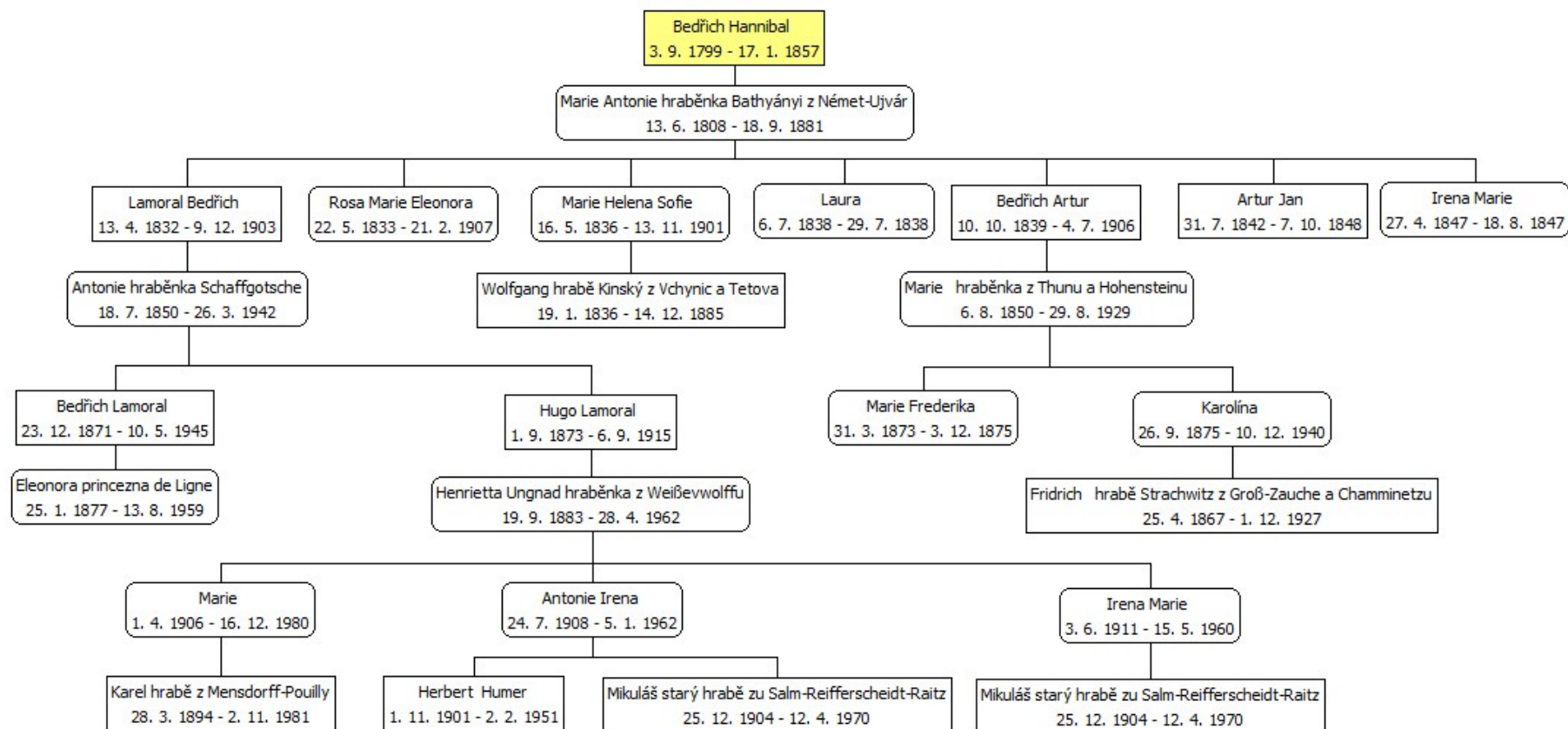

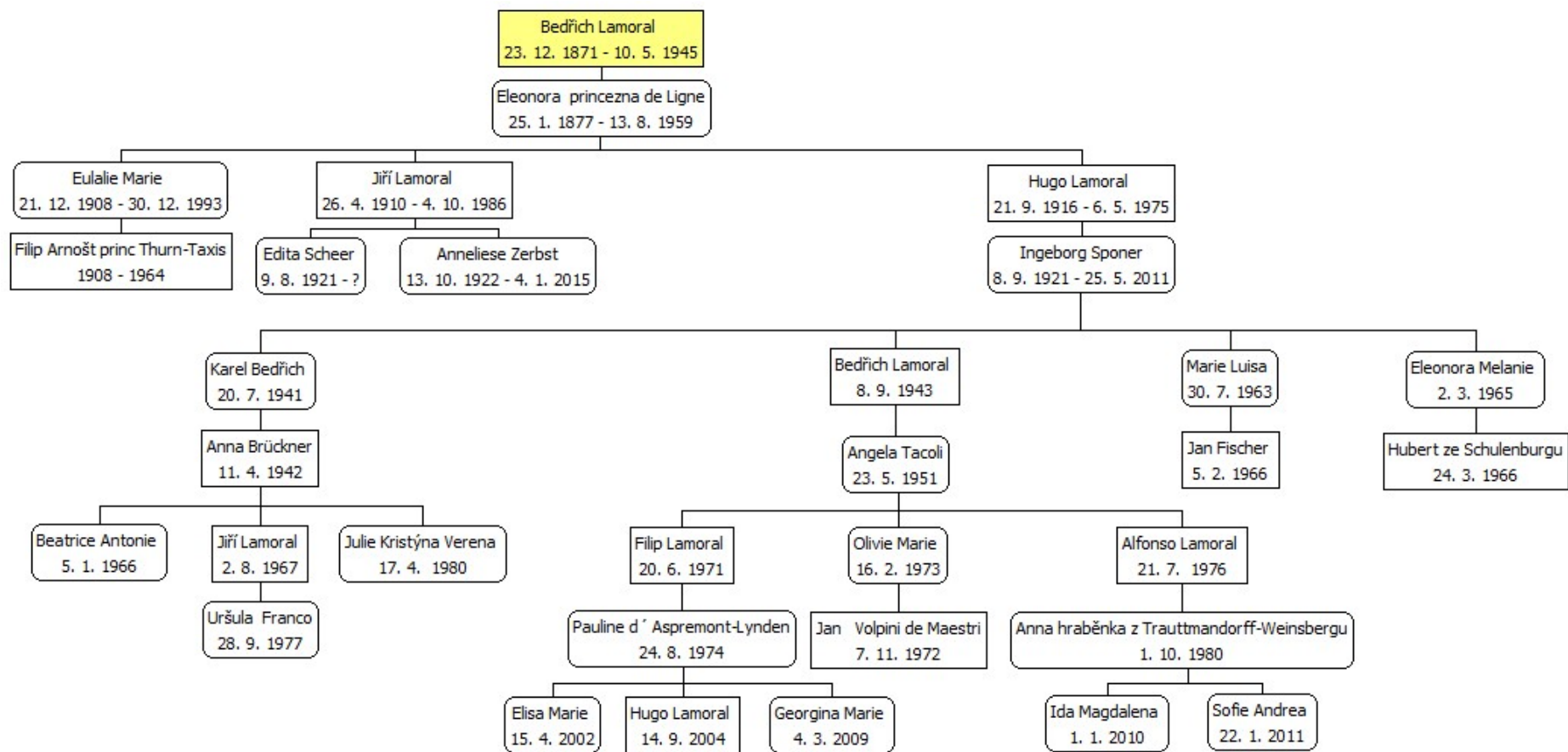
Příloha č. 43

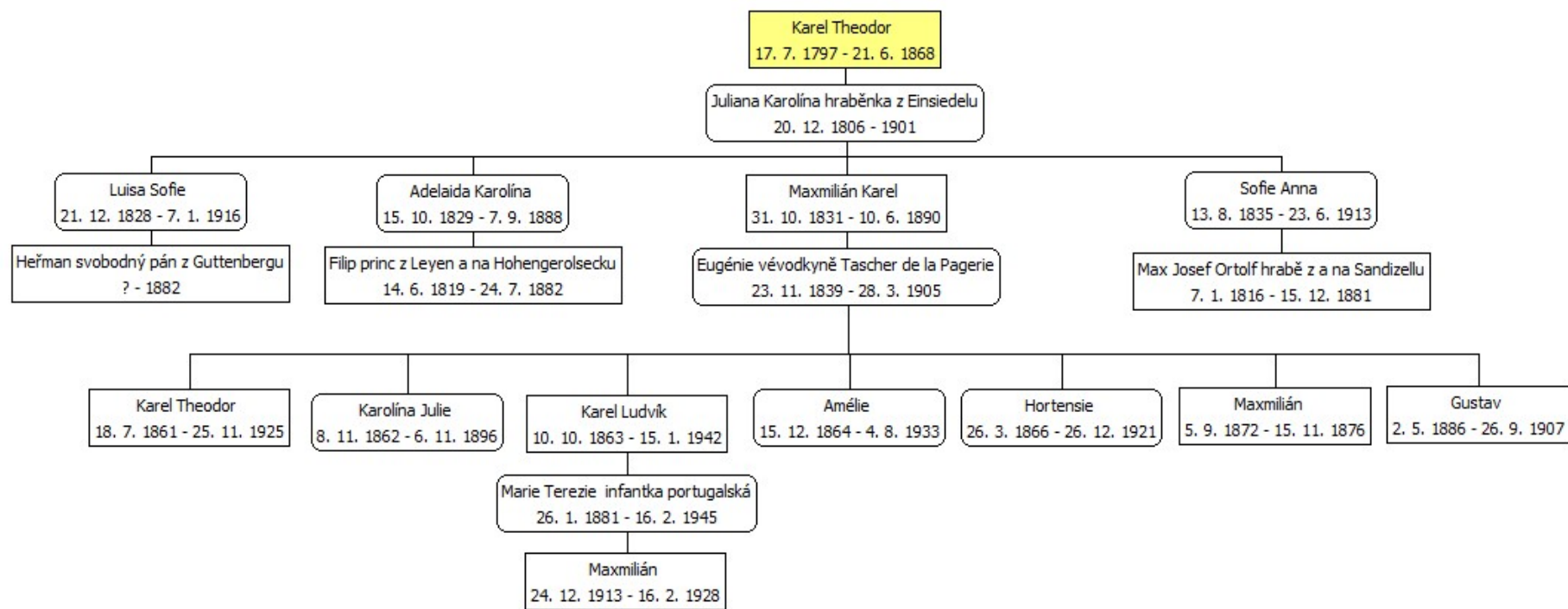
Příloha č. 44

Příloha č. 45

Příloha č. 46

Příloha č. 47

